12 זייטען

(שאבעל׳ע פון דער מלוכה־לאטעריע — זעה 4־טע זייט.)

פרייז 20 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

14־טער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג פ׳ ויק״פ כ״א אדר פרצ״ו | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | Łódź, Niedziela, 15 marca 1936 | № 64

דינסטאג — די שחיטה אין סיים

דעפ. בודזינסקי וועט רעפערירען דעם פראיעקט־געזעץ פון דעפוטאטין פריסטאר. — עס וועט אויך בעטראכט ווערען דאס נייע מילך־געזעץ

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאניש) אויף דער טאג־ארדנונג אין דער פלענאר־זיצונג פון סיים, וואס וועט פארקומען דינסטאג דעם 17 ד. ח. געפינען זיך איבער א צעהנדליג פונקטען דערונטער א רייהע ערשטע פראגען. א חוץ דעם וועט אפגעגעבען ווערען בעריכטע וועגען געזעץ־פראיעקטען דערונטער דער בעריכט פון דער אד־מיניסטראטיווער סיים־קאמיסיע וועגען געזעץ־פראיעקט פון דער דעפוטאטין פריסטאר וועגען אפשאפען די יודישע שחיטה, דעם פראיעקט וועט רעפערירען דעפ. בודזינסקי. אויף דער טאג־ארדנונג פון דער דינסטאגדיגער זיצונג געפינט זיך די פראגע פון רעגולירען דעם מילך־האנדעל.

ליקווידירט דעם טעקסטיל=שטרייק אין לאדז

מארגען אינדערפריה טרעטען די ארבייטער צו צו דער ארבייט

(א) אויף דער איינלאדונג פונם מיניסטער פאר עפענטליכע שויז, ה׳ יאשטשאלט, איז געקומען אינדערפריה ארויסגעפאהרען קיין ווארשא א דעלע־גאציע פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען אין דער צאהל פון 15 מאן, וועלכע רעפרעזענטירען 5 טעק־סטיל־פעראיינען. עס זענען אויך ארויסגעפאהרען 10 דעלעגאטען מצד די פאבריקאנטען, און דער קרייז־ארבייטס־אינספעקטאר ה׳ ווידזישעווסקי.

די שטעלונג פון די ארבייטער איז שוין בעקאנט און זי איז פארמולירט געווארען אין 7 פונקטען, וועלכע ווערען אריין אינם קאלעקטיווען אפמאך פון אפריל 1933.

אויך די פאבריקאנטען האבען עהרנעכטען אפגעהאלטען קאנפערענצען, און לויט׳ן וואהנש פונם הויפט־ארבייטס־אינספעקטאר, ה׳ קלאדט, האבען זיי מיטגענומען ענטשפרעכענדע פולמאכטען, בכדי וואס שנעלער צו פינאליזירען דעם צוזאמען־אפמאך.

אין שייכות מיט דער רעציפירענדער קאנפערענץ אין ווארשא איז געכטען אין די פראפעסיאנעלע פער־איינען געווען פול — מען האט געווארט אויף רע־זולטאטען.

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאניש) אונטערן פארזיץ פון הויפט ארבייטס־אינס־פעקטאר קלאדט, איז אין ארבייטס־מיניסטעריום היינט א גאנצען טאג פארגעקומען די ערשטע גע־מיינזאמע קאנפערענץ צווישען די פארשטעהער פון דער אינדוסטריעלער און פון די ארבייטער מיט׳ן ציל צו ליקווידירען דעם טעקסטיל־שטרייק אין לאדז. ביז איצט זענען ווי בעוואוסט, פארגעקומען נאר איינזייטיגע קאנפערענצען עטוועדער מיט די אר־בייטער פארשטעהער, אדער מיט די פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער.

די דיסקוסיע אויף דער קאנפערענץ האט אנ־גענומען אויף גרויסע שוועריגקייטען און האט זיך פארצויגען ביז שפעט אין דער נאכט. עס איז געקו־מען צו א רייה שטורמישע מאמענטען. די פארשטעה־ער פון די פאבריקאנטען האבען נישט געוואלט איינגעהן אויף קיין שום קאמפראמיסען. אויך די אר־בייטער פארשטעהער האבען פאלד אין אנהויב פון דער קאנפערענץ ערקלערט אז זיי וועלען נישט איינ־געהן אויף קיין שום הנחות און נאר אונטער דעם בעדינג קענען זיי אנהויבען א דיסקוסיע. דער הויפט ארבייטס־אינספעקטאר האט זיך בעמיהט, אז די קאנפערענץ זאל געפיהרט ווערען אויף א זאכליכען אופן. ביז אין דער לעצטער מינוט איז אבער נישט דערגרייכט געווארען קיין שום רעזולטאט.

ערשט שפעט אין דער נאכט האבען די פארשטעה־ער פון די אינדוסטריעלער געמאכט געוויסע פאר־שלאגען בכדי צו קומען צו א קאמפראמיס.

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאניש 3 א זייגער ביינאכט): האלב 3 א זייגער ביינאכט האט זיך פארענדיגט די קאנפערענץ צווישען די ארבייטער־פארשטעהער און די פארשטעהער פון דער אינ־דוסטריע וועגען ליקווידירען דעם שטרייק. אויף דער קאנפערענץ איז אויך אנוועזענד געווען דער לאדזער וואיעוואדא האוקע נאוואק.

צום סוף האבען די אינדוסטריע־לער נאכגעגעבען אלע פאדערונגען פון די ארבייטער א חוץ [illegible]

ווי דער צוגאב־לוין אין שפינערייען און אנדערע און עס איז אונטערגעשריבען געווארען דורך ביידע צדדים דער פרא־טאקאל וועגען נייעם קאלעקטיווען אפמאך.

אזוי ארום איז דער שטרייק אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע פארענדיגט גע־ווארען און מאנטאג אינדערפריה טרע־טען די ארבייטער צו צו דער ארבייט.

טאג־טעגליך

„מיר און די וועלט"

הגם דער לעצטער אטענטאט, וואס דער „פיה־רער" פון דריטען רייך האט אדורכגעפיהרט, וועט איהם דאסמאל, נישט אראפ אזוי גלאטיג ווי די פריהערדיגע, מוז מען אבער פעסטשטעלען, אז צוליב דער צוריסענקייט פון די מערב מלוכות, קען ער אבער אויך שוין איצט פארצייכענען אויף זיין חשבון א געוויסען ערפאלג. שוין דער פאקט אליין וואס דאס בעזעצען די דעמיליטאריזירטע סטרעפע, דאס ברעכען דעם לאקארנער פאקט און פארלע־צען דעם ווערסיילער אפמאך דורך דייטשלאנד, איז געווארען א ענין פון פערשלעפטע אונטער־האנדלונגען איז א בולטער בעווייז דערצו.

די לאגע איז באמת א זעהר מערקווירדיגע: פון איין זייט א אגרעסיווע מלוכה, וואס גרייט זיך מיט אלע מעגליכע מיטלען צום קריג און שרעקט זיך נישט אפ פאר די גרעסטע ארויספאדערונגען, און פון דער צווייטער זייט מלוכות, וואס ווילען פאר יעדען פרייז אויסמיידען א מלחמה. היטלער קען די דאזיגע שוואכקייט פון זיינע געגנער און נוצט עס אויס ביי יעדער געלעגענהייט בכדי צו פארווירקליכען זיין פראגראם.

די דאזיגע אונהייל פון אקעגענשטעלונג פון א דיקטאטור, וואס שטרעבט צו א עקספאנסיע אפילו פון פרייז פון בלוטיגע מלחמות, און א וועלט וואס ציטערט פאר דער מעגליכקייט פון א מלחמה קומט בולט צום אויסדרוק אין היטלערס רעדעס, וואס שיטען זיך לעצטענס ווי שוואמען נאך א רעגען. עס איז נישט קיין צופאל, וואס היטלער בע־נוצט זיך איצט אין זיינע רעדעס מיט דער ווענדונג: „מיר און די וועלט" עס שטעהען זיך באמת אקעגען צוויי כחות: א צושטערערישע פינסטערע קראפט אין די איבריגע וועלט, וואס בכדי אויסצו־מיידען קאנפליקטען גיט זי כסדר נאך.

די פעלקער־ליגע האט איינגעלאדענט דייטש־לאנד צו בעטייליגען זיך אין דער זיצונג פון דער פעלקער־ליגע־ראט, אבער באלד איז געקומען א ענטפער פון היטלערען, אז ער וועט צו קיין שום אינטערנאציאנאלען טריבונאל נישט געהן, און כאראקטעריסטיש דערביי איבערחזרט ער ווידער זיין גרייטקייט צו שליסען נישט־אנגריפס־פאקטען אויף אלע זייטען ווי אויף מזרח און מערב.

עס בעשטעטיגט זיך דא אן־איבריג מאל דאס, וואס די פראנצויזישע מלוכה מענער האבען אנגעוויזען און בעמליך, אז היטלער רעדט נאר וועגען שלום אבער ווען מ׳קומט צו איהם און פאדערט איהם אויף אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען, דרעהט ער זיך דער פון ארויס און לעגט אפ אויף שפעטער.

עס הערשט נאך נישט קיין פולשטענדיגע איינ־שטימיגקייט צווישען די מערב מלוכות, וועגען דער טאקטיק, וואס דארף אנגעווענדעט ווערען לגבי דעם דריטען רייך. דער שטאנדפונקט אונ־טערשיידעט זיך זעהר שטארק פון דעם פראנצויזישען שטאנדפונקט, אבער די געשעהענישען פון די לעצטע טעג ווייזען אבער אויף געוויסע ענדערונ־גען, מען בעקומט דעם איינדרוק אז אין ענגלאנד ווערט אלץ רייפער און רייפער דער געדאנק, אז די ריכטיגע טאקטיק געגען דעם שטערער פון שלום איז דוקא די פראנצויזישע.

ש.

אונזער ווארט

ווער איז שולדיג?

דער צוזאמענפאהר פון פארשטעהער פון די יודישע קהלות און רבנים, וואס האט זיך געוואלט פרענעהמען מיט׳ן אטענטאט אויף׳ן יודישען דת האט זיך גלייכצייטיג פארוואנדעלט אין א טרויער־פערזאמלונג נאך די קדושים פון פשיטיק.

עס איז א אלטע יודישע טראדיציע, אז יעדער אנגריף אויף אונזער גלויבען בעצאהלען מיר מיט קדושים, און הגם אנטי־יודישע געשעהענישען זע־נען אויך פארגעקומען פאר דעם „הומאניטארען" ארויסטריט פון דער איידעלער דעפוטאטין פריס־טאר, איז אבער דאס פארגאסענע בלוט אין פשי־טיק — יודישע און נישט־יודישע — נישט אין קיין קליינער מאס צוצושרייבען אויך אויף דער קאנטא פון דער אנטי־שחיטה וואקכאנאליע, וואס איז איצט אלס קאמפס־לאזונג ארויסגערוקט גע־ווארען דורך דעם לאגער, וועלכען עס פרעזענטירט פרוי פריסטאר.

ממש ווי א איראניע קלינגען די לעצטע רע־דעס, די פארוואורפען און בעשולדיגונגען פון די סאנאטארען אין סענאט געגען דער פארברעכע־רישער צושטערערישער און דעסטרוקטיווער אקציע פון די ענדעקעס, וואס זיהען אונרוהיגקייט און אנארכיע אין לאנד.

ווייסען זיי דאך אליין, די דאזיגע קלוגע סענאטארען, וואס האבען אזוי שעהן גערעדט ווע־גען דער ענדעקישער דיווערסיע, ארבייט, — אז דער אויספאל־טויער, שטיצפונקט און הויפט־באזע פון דער ענדעקישער ארבייט, איז אין דער ערשטער רייהע דער אנטיסעמיטיזם, די העצע געגען יודען.

און וואס האבען זיי דען ביז איצט געטון בכדי אפצושוואכען די דאזיגע ענדעקישע הויפט־פאר־זיציע? זענען דען פון זייער זייט אנגענומען גע־ווארען, וועלכע עס איז שריט אקעגענצווווירקען דער אנטיסעמיטישער העצע?

עס איז געשעהען פונקט דאס פארקעהרטע: די סאנאציע האט זיך מתקנא געווען אין די ענדע־קעס און פראבירט נישט צוקלאפען די דאזיגע ענדעקישע פאזיציע, נאר פארכאפען זי פאר זיך — פאר׳ן אייגענעם געברויך. דאס איז אן אלטער בעקאנטער אמת שוין נישט פון היינט ווערט דער דאזיגער מעטאד אנגעווענדעט.

און וואס שטארקער עס ווערט דער ענדעק שער אנטיסעמיטישער אנגריף, אלץ מעהר וואקסט דער ווילען ביי זייערע געגנער אדורכצופיהרען דעם ענדעקישען אנטי־יודישען פראגראם אויף א „איי־דעלען" אופן, — אין העכשקעס...

און עס איז געקומען דערצו, אז צוליב דער „הארמאנישער" צוזאמענאר־בייט אין דער יודען פראגע פון די צוויי לאגערן, וואס בעקעמפען זיך בעגענזייטיג איז פאר דער יודישער בעפעלקערונג ענטשטאנען מוראדיגע רעזולטאטען. הפקר און שוץ לאז, אויסגעשטעלט אויף דעם חסד פון א ביז צום ווייסען פיבער אויפגעהעצטען המון, וואס זעהט אין די יודען זיין איינציג אומגליק.

א בעגריף, וועגען דער דאזיגער שרעקליכער לאגע, האט געשילדערט אין זיין דאנערשטאגדיגע רעדע אין סענאט פראפ. שאר בעת ער האט גע־רעדט וועגען די געשעהענישען אין פשיטיק.

ס.

אין פינלענדישען פארלאמענט

איז דער שחיטה־פערבאט אפגעווארפען געווארען

ענטפער דער דעפ. פרוי פריסטאר אויף איהר ערקלערונג אויף דער זיצונג פון דער סיים־קאמיסיע

ה ע ל ס י נ ג פ א ר ס, 14. (יט״א טעלגראפיש) אין צוזאמענהאנג מיט דער ערקלערונג פון פרוי פריסטאר אויף דער זיצונג פון דער סיים־קאמיסיע, אז אין פינלאנד איז אויך איינגעפיהרט געווארען דער שחיטה־פערבאט, ווערט אין די פאר־לאמענטארישע קרייזען אין פינלאנד אנגעוויזען, אז מיט 3 יאהר צוריק איז אין פינלענדישען פארלא־מענט אריינגעטראגען געווארען אזא פראיעקט, נאר א דאנק די אויפקלערונגס־ארבייט פון אויבער־רא־בינער דר. פעדערבוש צוזאמען מיט׳ן צענטראל־ראט פון די פינלענדישע קהלות, איז דער פראיעקט מיט א מעהרהייט פון 3/4 שטימען אפגעווארפען געווארען, ביי דער אפשטימונג האבען די סאציא־ליסטען אין דער גרעסטער טייל פון די רעכטע גע־שטימט געגען דעם שחיטה־פערבאט.

פויזנער וואיעוואדשאפט ערלויבט נישט דערוויל איינצופירען אין לעבען די בעשלוסען וועגען שחיטה־פערבאט

ט א ר ו ן, (י. ט. א.) די שטאט־פערוואלטונג אין קארטוזי, וואו מען האט איינגעפיהרט אין לעבען א שחיטה־פערבאט, האט בעקומען א מעל־דונג פון דער וואיעוואדשאפט, אז דער שחיטה־פערבאט קען, נאך נישט פערעפנטליכט און די יודישע שחיטה קען דעריבער נישט פערוועהרט ווערען.

אזוי ווי די פראגע איז אקטועל אין א רייהע גמינעס אין דעם זעלבען פאוויאט וועט די טעג פארקומען א ספעציעלע בעראטונג מיט׳ן אנטייל פון א פארשטעהער פון דער וואיעוואד־שאפט וועגען דעם ענין.

DYREKCJA
Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.,
(Elektrownia Łódzka)
zawiadamia PP. Odbiorców, że ceny energji elektrycznej za miesiąc LUTY 1936 roku, obliczone na dzień 8 marca 1936 roku stosownie do § § 75, 80, 81, 82 i 96 uprawnienia rządowego Nr. 12, wynoszą za jedną kilowatogodzinę dla światła 82,26 groszy, a dla siły 30,47 groszy z opustami, przewidzianemi w uprawnieniu rządowem.
Zarazem zaznacza się, że obliczone podług uprawnienia i podane powyżej ceny nie wpłyną na zmianę dotychczas pobieranych cen za energję elektryczną.

היטלער וועט נישט געהן צו קיין שום אינטערנאציאנאלען טריבונאל

ב ע ר ל י ן, 14. (ספּ. טעל.) היינט איז אין מינכען פארגעקומען א ריזיגע מאניפעסטאציע לכבוד היטלערן.

היטלער האט געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט בעגרינדעט זיין אויסערליכע פאליטיק, ער האט צווישען אנדערעס געזאגט, אז ער אפעלירט צום דייטשען פאלק בכדי צו ווייזען דער וועלט אז דאס גאנצע פאלק איז מיט איהם און שטיצט אונטער זיין קאמף פאר'ן דייטשען כבוד. ער נעהמט אויף זיך די גאנצע פעראנטווארטליכקייט פאר אלעם וואס ער האט ביז איצט געטון.

איבערגעהענדיג צום לאקארנער פאקט האט דער קאנצלער געזאגט, אז די נאציאנאל־סאציאליסטען האבען פון אנהויב אן דעם לאקארנא־פאקט געהאלטען אלס אנ׳איינזייטיגען פאקט, וואס בע־גרעניצט די סובערעניטעט פון דייטשלאנד. היט־לער האט ווייטער בענוצט דעם ארגומענט פון דער סאוויעטיש־פראנצויזישען פאקט, וואס זאל פלומרשט זיין א פערלעצונג פון לאקארנער אפמאך. אויב מען אפעלירט איצט צו איהם, אז ער זאל בעווייזען א גרויסען זשעסט מוז ער ערקלערען, אז זיין פארשלאג וועגען א נישט אנגרייפס־פאקט אויף מזרח און מערב אויף 25 יאהר, איז דער גרעס־טער זשעסט, אויף וועלכען עס איז נאר פעהיג געווען א איראפעאישער מלוכה־מאן. ער וועט אבער נישט מאכען דעם זשעסט, וואס איז געגען כבוד פון דייטשען פאלק.

ווייטער האט היטלער ערקלערט, אז דייטש־לאנד וויל נישט פיהרען א אייביגע מלחמה, בכדי אדורכצופיהרען קארעקטורען פון די טעריטאריאלע בעשטימונגען. דייטשלאנד איז א גרויס פאלק און וועט זיך נישט ערלויבען, מען זאל עס בעהאנדלען ווי נעגער. דייטשלאנד איז גרייט צו יעדע פער־שטענדיגונג אויפ'ן יסוד פון פערשטענדיגונג, זי וועט אבער נישט ליידען. אז מען זאל זי ארויס־רופען צו וועלכע עס איז אינטערנאציאנאלע טרי־בונאלען, בעזונדערס ווען גערעכט איז דייטשלאנד.

מיר וועלען געהען צוזאמען מיט דער גאנצער וועלט, אזוי לאנג ווי זי וועט אונז בעהאנד־לען ווי גלייכבערעכטיגטע, מיר וועלען אפטרעטען פון דער צוזאמענארבייט מיט דער וועלט אויב זי וועט מיינען, אז זי האט פאר זיך א מינדערווערטיג פאלק און מאראלישער היניזכט, אויב איירופּא וויל צוריק געזונד ווערען מוז זי זיך שטיצען אויף נייע יסודות פון גלייכבערעכטיגונג.

דייטשלאנד פערגעוואלדיגט דיזם ווערסאַילער טראקטאט און לאקארנער אפמאך

שטעלן פעסט די פארשטעהער פון די לאקארנער מלוכות

ל א נ ד א ן, 14. (ספּ.) דער קאמוניקאט וואס איז פערעפענטליכט געווארען נאך דער זיצונג און די פארשטעהער פון די לאקארנער מלוכות ענט־האלט פאלגענדע ערקלערונג:

אין פאריז׳ן פּאַלאַס איז פארגעקומען א פער־זאמלונג פון די דעלעגאטען פון די סיגנאטור־מלוכות און גאראנטען פון לאקארנא אפמאך.

עס זענען אנוועזענד געווען מצד ענגלאנד מיניסטער אידען, לארד היילשאם און סער ראבערט וואנסיטארט; מצד פראנקרייך מיניסטער פלאנדען און אמבאסאדאר קארבען; מצד בעלגיען פרעמיער וואן זעלאנד און באראן קארטיער דע מארשאן; מצד איטאליען אמבאסאדאר גראנד.

דורך א אלגעמיינער הסכם איז אנערקענט געווארען, אז דער ארײנמאַרש פון דייטשען מיליטער אין דער דעמיליטאריזירטע שטרעפע איז א פערגע־וואלדיגונג פון די ארטיקלען 42 און 43 פון ווער־סאלייער טראקטאט און פון לאקארנער אפמאך, אין דער פראגע דארף זיך ארויסזאגען דער ראט פון דער פעלקער ליגע לויט'ן פארשלאג פון פראנקרייך און בעלגיען.

בכדי פולער אויסצופארשען די לאגע האבען די ערשטע דעלעגאטען פון ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען און בעלגיען זיך נאך אמאל פערזאמעלט אלס ענגערער קאמיטעט. דער קאמיטעט וועט זיך אויך בעראטען מארגען.

עלילת־דם אין א שטעטעל אין גאליציען

ל ע מ ב ע ר ג, 14 (טעלעפאניש).

אין שטעטעל טורקא ביי סטרי האבען פיג־סטערע עלעמענטען פערשפרייט א בלוט־בלבול אויף די דארטיגע יודען.

ארויסגעקומען איז עס אזוי: א פויער האט אויסגעהאקט א שויב ביי א יוד און געוואלט איהם בערויבען. עטליכע יודען האבען דעם פויער דער־לאנגט קלעפ און ער איז אנטלאפען, און די דערפאר האט מען פערשפרייט קלאנגען, אז די יודען האבען געוואלט דער'הרג'ענען דעם פויער און זיין בלוט בענוצען אויף פסח.

צומארגענס זענען געקומען אין שטעטעל ארייַן הונדערטער פויערים מיט שטעקענס און זעק, ווי האבען זיך גענומען רויבען די יודישע געשעפטן, און די סחורות ארייַנלייגען אין די זעק. א גרויסע צאהל פויערים איז ארעסטירט געווארען.

קיין מענשליכע קרבנות זענען נישטא, אבער א סך יודישע קראמען זענען צורויבט.

3000 יוד. משפחות געבליבען אהן א דאך

צוליב דער קאטאסטראפאלער פערפלייצונג אין ליטע

ק א ו נ ע, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

צוליב דער קאטאסטראפאלער פערפלייצונג זע־נען 3 טויזענד יודישע משפחות געבליבען אהן א דאך איבערן קאפ, און פערלוירען זייער האב און גוטס. דער שאדען ווערט בערעכענט אויף א מיל־יאן ליט.

יודישע ארבייטער־ארגאני־זאציעס פראטעסטירען

געגען די אנפאלען אויף ידען אין פוילען

נ י ו ־ י א ר ק, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

דער יודישער ארבייטער־קאמיטעט אין יוד־מענס שפּיץ מיט שטעהט יולאַדעק האט פערעפענט־ליכט אנ'ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט גע־זאגט, אז די יודישע ארבייטער־ארגאניזאציעס אין ערשיטערט צוליב די ארגאניזירטע אנפאלען אויף יודען, וואס ווערען ארויסגערופען פון רעאקציא־נערע עלעמענטען.

כדי צו פראטעסטירען געגען די דאזיגע אנ־פאלען, ווערט אויפ'ן 29־טען מערץ ד. י. גערופען א קאנפערענץ אין ניו־יארק מיט'ן אנטייל פון אלע יודישע ארבייטער־גרופּירונגען.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

ליקווידאציע־פערקויף! | זעלטענע איינקויפס־געלעגנהייט! | זעלטענע געלעגענהייט!

צוליב **ליקווידאציע**

פערקויפט אויס דאס בעקאנטע טוך־ און קארט־געשעפט פון

H. WŁOSKI

לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3

טעל. 114-92, פראנט, 2־טער שטאק

צום איצטיגען פריהלינג און זומער־סעזאן די בעסטע הערן און דאמען־שטאפען אויף פאלטענס און אנציגער פון ביליצער, טאמאשאווער און אנדערע פאבריקען

נוצט אויס די געלעגנהייט | צו ליקווידאציע־פרייזען! | קומט און איבערצייגט אייך

Mag. Praw.
Ludwik Goldkorn
Tłumacz Przysięgły
do języków:
niemieckiego,
hebrajskiego
i żydowskiego
Al. I Maja 9, tel. 114-50
przyjmuje od 4–7 popoł.

Dr. med. **J. PIK**
נערווען און אינערליכע קראנקהייטען ווי אויך עלעקטרישע בעהאנדלונג
נעהמט איצט אן
24 זגערזשער 24
פון 4 ביז 6 נאכמ.
פריוואט וואוינונג: אל. קאשטשושקי 1
טעל. 175 50.

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז
און קעהלקאפּ־קראנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26.
נעמט אן פון 5–8 אוונט.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון עקזשעמע־ און
פרויען־קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 159-20
נעמט אן פון 10–12 און פון 5–7

קמח של פסח
תחת השגחת הראבינאט דפה לאדז
די איינציגע מעהל אויף לאדז איז שוין געכשר'ט אונ־טער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראבינאט. אונזערע ג. קונדען וועלען זיך ווידער איבערצייגען, אז דאס שענסטע און בעסטע זעקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאר ביי דער פירמע
„עלעקטראמלין"
לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147־40
וועלכע איז פעראנטווארטליך פאר די רעעלע און פינקטליכע ליפערונג. פערקוקט אייך נישט אויף די פראווינצער מציאות, וואס שטעלען אייך צו מעהלע, וואס אויף חמץ קען עס נישט גילטען פאר גריזען־מעהל און פאר דעם גראשען ביליגער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות־פערקויף. נאר קומט שוין און בעשטעלט פערזענליך אדער דורך טעל. 147-40.
די איינציגע מיהל שוין געכשר'ט.
בעמערקונג: די ליפערונג פאר דער פראווינץ קומען מיר נאך די פערלאנגען פון קויפער. מיט אכטונג
Firma „Elektromłyn"
Łódź, Zakątna 47, tel. 147 40.

געדענקט, **שטשעשליווי**
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע ביליצער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

כשר | דער בעוואוסטער | כשר
כשר'ער פענסיאנאט
„ELIDA"
אין פאדעמביע, ווילא „גראנד"
Tuszyn 2 טעל.
נעהמט שוין אן אויף פסח געסט
און עמפעהלט שעהנע, זוניגע צימערען מיט עלעקטריש ליכט, צענטראל־בעהייצונג, קאנא־ליזאציע, פליסענד וואסער, באדע־צימער, ראדיא, טע־לעפאן אויפן ארט — פערשיד. פערוויילונגס־פלעצער
מיט אכטונג אינה.: ש. לובינסקי

PENSJONAT Bornsztajn
„Belweder"
w Kolumnie
טיילט מיט די ג' געסט, אז עס איז איבערגעטראגען געווארען אויף פאלאצאווא גאס 9/11, טעל. 15 און געפינט זיך אין א שעהנעם, גרויסען, סאסנאווע וואלד. עמפפעלט גרויסע, שעהנע, זוניגע צימערען מיט פליסיג וואסער און אלע בעקוועמליכקייטען. מיט אכטונג
בארנשטיין, פענס. „בעלוועדער" קאלומנא
אינפארמאציעס, לאדז, אלעע 1־טער מאי 16.

פענסיאנאט „NICEA"
אין קאלומנא,
פיעטריקאווער 7/9
נעמט אן בעשטעלונגען אויף פסח
שטרענג כשר!
אינפארמאציעס אויפ'ן ארט.
צו זעהר מעסיגע פרייזען.
געדענקט דעם ארעס!

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישעס פון 9־2 און פון 4־8 אוועגט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
ארענטגען־קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און עלעקטרי פאטאגראפיעס

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1־טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9־1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

פאר **גארד**, ביזשוטעריע
און לאמבארד־סוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med.
A. STILLER
אינערליכע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 4–8
פילסודסקיעגא 15,
טעל. 206-75. פראנט, 2. שטאק

ערשטער לאדזער יוד. קליינהענדלער־פעראיין אין לאדז, אנראדאווא 10.
היינט, זונטאג, דעם 15 מערץ ד. י. 5 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין בערלינער זאל, זאכאדניא 26
די יעהרליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג
מיט פאלגענדען טאג־ארדנונג: 1) ערעפנונג און וואהלען פון א פארויצענדען; 2) טעטיגקייטס־בעריכט פון דער פערוואלטונג פאר'ן יאהר 1935; 3) קאסע־בעריכט פון 1935; 4) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס־קאמיסיע; 5) פרייע פאר־שלאגען. איינטריטס־קארטען צו אלע וואהל־בערעכטיגטע מיט־גלידער זענען ארויסגעשיקט געווארען.
די פערוואלטונג.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1־טע פריוואטע גיכע הילף)
זשעראנא 6 טעל. 12-333
(Legjonów 6)
טעטיג אהן איבעררייס ביי טאג און ביי נאכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.

סענאט=פערענדיגט די בודזשעט=דעבאטע

יודישע סענאטארען בעת דער אפשטימונג פערלאזען דעם זאל

ווען די הויט ווערט מיאוס, פערשווינדט די שיינקייט!

רייכע פרויען מיט א מיאוסער הויט — ארעמע מיידלעך מיט א פרעכטיקער הויט! נישט קיין געלד איז די סיבה פון דעם אונטערשיד, אויך נישט די צייט, וואס ווערט פערבראכט פאר'ן שפיגעל. מיליאנען פרויען האבן געפונען א פשוט'ן און ביליגן וועג צו געליבער שיינקייט: דעם קאסמעטישען מיטעל פאלמאליוו. דאס זייף פאלמאליוו ווערט אויסגעארבעט פון א געמיש פון די אייל פון די איילבירטען- און פאלמען-פרוכטען. דער איילבירטען-אייל „שמעלצט זיך" ביי דער נארמאלער טעמפעראטור פונם קערפער און דרינגט אריין אין די פארעס פון דער הויט, נישט רייצענדיג און נישט פערברייטערנדיג זיי. מאסאזשירט דאס געזיכט, דעם האלז און די אקסלען מיט'ן שוים פון זייף פאלמאליוו. אויך צום באדען זיך באנוצט די זייף פאלמאליוו — ווייל עס איז עקאנאמיש און ס'גיט רעזולטאטען נישט אין פערגלייך גרעסערע אנטקעגן דעם פרייז.

אין א בשמעדיגער כמות ווערט דאס איילבירטען-אייל פערווענדעט צו דער אויסארבייטונג פון יעדען שטיקל זייף פאלמאליוו.

די גאנצע וועלט באוואונדערט די „מיידעלשע הויט פאלמאליוו".

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאניש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט איז מען צוגעטרעטען צו בעטראכטען דעם בודזשעט פון פינאנץ-מיניסטעריום.

דער רעפערענט האט ארומגערעדט די לאגע בעטאנט, אז בכדי נעהעריג צו ענטוויקלען דעם פערהעלטענישן - פראצעס פון די פינאנצען איז נויטיג צו שאפן א נעהעריגע פסיכישע אטמאספער. אין שייכות דערמיט האט דער רעפערענט בעריהרט געוויסע פאליטישע פראבלעמען. דאן האט אויך גערעדט דער פינאנץ-מיניסטער קוויאטקאווסקי. דאן איז פארגעקומען א דיסקוסיע, נאך וועלכער דער בודזשעט איז אין דער אפשטימונג אנגענומען געווארען. די יודישע סענאטארען פראפעסאר שאר און טראכטענבערג האבן פאר דער אפשטימונג פערלאזען דעם זאל.

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאניש)

אויף דער פריטאג'דיגער זיצונג פון סענאט איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פון בילדונגס-מיניסטעריום. דער דאזיגער בודזשעט איז איצט פערגרעסערט געווארען מיט 7 מיליאן זל., פון וועלכע 4 מיליאן כּשהען אויף אויטאמאטישע אוואנסען פאר די לעהרער.

דער רעפערענט סען. בזשעקוויטש האט אין זיין רעדע אויך זיך אפגעשטעלט אויף די לעצטע שטרייקען און פראטעסט - אקציעס אין די הויך-שולען נעגען צו הויכען שכר-לימוד.

די רעגירונג האט איינגעפיהרט אינדיווידועלע הנחות פאר סטודענטען, וועלכע בעטרעפען אין סך-הכל 25 פראצענט פון דער אלגעמיינער סומע, וואס פליסט אריין פון אלגעמיינעם שכר-לימוד. די סטודענטען פערלאנגען, אז דער שכר-לימוד זאל פערקלענערט ווערען פאר אלעמען. דער רעפערענט איז דערמיט נישט מסכים, ער האלט, אז דער סיסטעם פון אינדיווידועלע הנחות איז נישט בעקוועם.

רעדענדיג וועגן די נייע אויפגאבען פון דער „נייער שול", זאגט דער רעפערענט, אז דער לעהרער פון דער „נייער שול" דארף ווערען א מיטשעפער פון דער „נייער ארדנונג", וואס ווערט איצט געבויט.

אין דער דיסקוסיע האבן כמעט אלע רעדנער זיך ארויסגעזאגט געגען פראיעקט אפצושאפן די 7 קלאסיגע פאלקסשול און איינצופיהרען אויף איהר ארט די פיר-קלאסיגע.

דער אוקראינער גלח לאפאטינסקי דערציהלט, אז צווישען די אוקראינער וואקסט מהאנ'דיג דער אנאלפאבעטיזם. ביז 70 פראצענט אוקראינער זענען אנאלפאבעטען.

מיט א לאנגער רעדע טרעט אויך ארויס סענאטאר שאר.

רעדע פון סענאטאר שאר

פראפעסאר שאר רעדט ארום די רעליגיעזע בעדערפענישען פון דער יודישער בעפעלקערונג און ווייזט אן, אז זיי ווערען נישט ווי געהעריג בעפרידיגט דורכ'ן קולטוס - מיניסטעריום. אויף די רעליגיעזע צוועקן פון 3,5 מיליאן, געפינט זיך אין בודזשעט נאר א סומע פון 180 טויזענד זל., פון וועלכער א דריטעל געהט אויסצוהאלטען דעם מלוכה'שען סעמינאר פאר לעהרער פון יודישער רעליגיע אין די פאָרשעכנע שולען. אין פערגלייך מיט די מיליאנען הוצאות אויף אנדערע רעליגיעס, צווישען וועלכע עס געפינען זיך אזעלכע, וואס צאהלענמעסיג לאזען זיך גארנישט פערגלייכען מיט אונזערע, מוזען מיר פעסטשטעלען א עוולה בעזונדערס ווען מיר נעהמען אין אכט, אז די פערארימטע קהלות קענען היינט שוין נישט בעפרידיגען די נויטען פון זייערע מיטגלידער.

צווישען די יאהרען 1918 און 1926 — זאגט ווייטער פראפעסאר שאר — האט זיך געשאפען די אזוי גערופענע שאבאסובקעס, אין וועלכע די לימודים קומען נישט פאר שבת. אין די לעצטע יאהרען שליסט מען די דאזיגע אינסטיטוציעס איינע נאך דער אנדערער און אין די עקזיסטירענדע בעזווייזונט מען די יודישע לעהרער און ליטער און מען פערטרייבט זיי דורך נישט-יודען. להיפוך צו אנדערע לעהרער ווערען די, וואס לערנען יודישע רעליגיע נישט פערזעכענט צו די שטאט און נישט קאנטראקט לעהרער. עס איז אפילו פארהאן א אינסטרוקציע, אז אייב אזא לעהרער האט 30 שעה וועכענטליך, דארף ער פעקומען די זעלבע פענסיע, וואס אנדערע לעהרער, אבער עס ווערט שוין אזוי געמאכט, אז די רעליגיע-לעהרער זאלען נישט האבען די נויטיגע שעה'ן. אין לויפענדען יאהר האט מען זיי פערלענגערט די פענסיע פון 1.50 פאר א שעה אויף 1 זל. א יודישער רעליגיע לעהרער פערדינט אזוי ארום 60 ביז 70 זל. א חודש.

איך פערהאף, אז דער מיניסטער וועט פערטיידיגען די רעליגיעזע בעדערפענישען פון דער יודישער בעפעלקערונג, און וועט זיי אויך שיצען געגען אטענטאט אויף דער פרייהייט פון רעליגיע, וואס עס וואלט געווען דער פערבאט פון ריטועלער שחיטה.

די יודען זענען די איינציגע נאציאנאלע מינדערהייט, פאר וועלכער עס געפינט זיך נישט אין די ראהמען פון דער מלוכה קיין איין שולע מיט דער איינציגער אונטערריכטס - שפראך. דאס גאנצע שול-וועזען בעלאסטעט די יודישע געזעלשאפט. דאס העברעאישע שול-וועזען נעמט ארום 90 פאלקס און מיטעל-שולען מיט 36.000 שילער און עס האט נישט קיין שום רעכט. די בעזונדערע קוראטאריומס שטרעבען צו ליקווידירען די דאזיגע שולען. מען צווינגט אין די דאזיגע שולען אפילו ריין יודישע געגענשטאנדען צו לערנען אין דער פוילישער שפראך.

די לאגע פון די יודישע קינדער, וואס לערנען זיך אין די מלוכה-שולען איז זעהר אנ'אומאנגענעמע צוליב דעם אלס אפטערן אנטיסעמיטיזם צווישען די קינדער, וואס ווערען טיילמאל אויך אונטערגעהעצט דורך די לעהרער.

דאס יודישע פראפעסיאנעלע שול-וועזען פאלט אויך מיט זיין גאנצער לאסט אויף די פלייצעס פון דער יודישער בעפעלקערונג. די דאזיגע אינדוסטריע, האנדווערקער און טעכנישע שולען, וואס זייער צאהל גרייכט ביז 40, זענען א וויכטיגער פאקטאר אין געזונד מאכען די ווירטשאפטליכע לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג. איך אפעליר צום מיניסטער, אז ער זאל גינסטיג בעהאנדלען די דאזיגע פראפעסיאנעלע שולען אויך אין היגזיכט פון געהעריגע סובווענציען.

וואס שייך די הויכשולען, ווינש איך ספעציעל צו ווענדען די אויפמערקזאמקייט אויף דער יודישער יוגענד, וועלכע נישט האבענדיג קיין צוטריט צו די אוניווערזיטעטען אין לאנד, איז געצוואונגען צו שטודירען אין אויסלאנד און קעמפענדיג מיט הונגער דארט זיך בילדען. זי האט געוואוקסט, אז זי וועט שפעטער מוזען אדורכמאכען שווערע נאסטריפיקאציע - עקזאמענס. אבער קיינער האט נישט געגלויבט, אז עס וועט בכלל ווערען אוממעגליך צו נאסטריפיצירען דיפלאמען.

פראפ. שאר רעדט נאך וועגן דער יודאיסטישער ביבליאטעק ביי דער סינאגאגע אויף טלאמאצקע און דעם אינסטיטוט פון יודאיסטישע וויסענשאפטען און ער אפעלירט צום מיניסטער וועגען סובסידיעס פאר די דאזיגע אינסטיטוציעס.

מיט א שארפער רעדע געגען די ענדעקישע העצעס צווישען דער לערנענדיגער יוגענד איז ארויסגעטרעטען דער סענאטאר זביערסקי, דירעקטאר פון דער מלוכה - גימנאזיע אין טשענסטאכאוו. ער האט אנגעוויזען, אז דער ענדעקישער איינפלוס אין די הויכשולען איז א רעזולטאט פון דער שלעכטער דערציהונג, וואס די יוגענד בעקומט אין די מיטעל-שולען. ער האלט, אז מען דארף מעהר לעגען אכט אויף דער דערציהונגס - ארבייט אין די מיטעל-שולען אויס'ן צוקליינב פון לעהרער - פערסאנאל א.ד.גל. צום סוף פאדערט ער, די רעגירונג זאל פונאנדערלאזען די ענדעקישע פארטיי. ער זאגט:

„די נייע פוילישע שול דארף דערציהען שילער מיט בירגערליכען בעוואוסטזיין, וועלכע זאלען נישט ארונטערפאלען אונטער'ן שעדליכען איינפלוס פון דער אנטי-מלוכה'שער ענדעקישער פארטיי. די ענדעקישע פארטיי דארף ווערען פונאנדערגעשלאגט אין גאנץ פוילען, פונקט ווי זי איז פונאנדערגעשלאגט געווארען אין אויבערשלעזיען".

ידיעות פון פשיטיק

ר א ד א ם, 14 (ספ. טעל.)

צווישען די ארעסטירטע 5 יודען אין פשיטיק געפינען זיך א סוחרישער יוד און זיין 19-יאהריגער זוהן. פאר זייער הויז איז געפאלען דער פוילישער הרוג.

— אין ראדאמער שפיטאל געפינען זיך פאלגענדע פערוואונדעטע פשיטיקער איינוואוינער:

בער טויבער, 55 יאהר אלט; פייגע שאך, 48 י.; לייב טויבער. אנ'עלטערער מענש; גדליה קעמפעל; לענגא רבקה, 75 י. א.; שלמה טעפער; יוכבד פאלאנד; אברהם בערקאוויטש פון דארף אסטראלענקי; לאכמאן אלעקסאנדער פון דזשעוויצע (די לעצטע צוויי זענען געווארען מערדערליך צושלאגען אויפ'ן שאסיי, וואס פיהרט קיין פשיטיק); גבריאל מינקאווסקי, 14 יאהר אלט און דער 8-יאהריגער מינקאווסקי. די קינדער פון די הרוגים, וועמענס קרובות ס'זענען שוין פארגעקומען.

שרעקליכע סצענעס אין שחט-הויז

צוליב קוילענען בהמות מיט דעם בעטויבונגס-סיסטעם

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאניש)

היינט האט מען אין שחט-הויז געקוילעט אקסען פאר'ן מיליטער, שפיטעלער א. אז. וו. די בהמות זענען געקוילעט געווארען לויט דער נייער מעטאדע. עס האבען זיך אפגעשפילט שרעקליכע סצענעס. די געשאסענע און בעטויבטע אקסען זענען ווילד אריינגעלאפען אין שחט-הויז און זיך געווארפען אויף די ארבייטער, דראהענדיג צו דעמאלירען דאס גאנצע שחט-הויז; די ארבייטער זענען קוים אנטלאפען געווארען מיט'ן לעבען. איינינע זענען פערוואונדעט.

ראדיא - פראגראם

זונטאג, ד. 15-טען מערץ

9 צייט-סיגנאל, 9.15 פליטען, 9.45 ידיעות, „אויף דער פרייער נאטור" (פליטען). 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 פון דער ארבייטס - וועלט. 12.15 מוזיק. פריהמארגען, 2 „א טאג אין לעבען פון לעוו טאלסטאי", 2.20 „קאנצערט זשיטשען'''', 3.20 מוזיק (פליטען), 3.45 ראט געבער פאר טוריסטען און ספארטלער, 4 אויפגאבען פאר קינדער, 4.15 קאנצערט, 4.55 אקטועלער ווירטשאפטליכער שמועס, 5.05 מוזיק, 6 קאמעראל - קאנצערט, 6.30 הערשפיל, 7.10 ספארט, 7.15 רעקלאמע - קאנצערט, 7.30 הומאר און פרעהליכע מוזיק, 7.45 נייעס פון דער ליטעראטור, 8 פאליטען - קאנצערט, 8.45 פון מארשאל יוזעף פילסודסקי'ס שריפטען, 8.50 אווענד-ידיעות, 9 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס", 9.30 רייזע פעליעטאן, 9.45 דער קאנקורס פון דער טענארען-אלים-פיאדע, 10 קאנצערט געווידמעט דעם פאלקס יום-טוב אין אונגארן, 10.35 סאלאן - מוזיק, 11 און. ידיעות און קאמוניקאטען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — —	84.00
3-פראצ. בוד. — — —	26.50
4 „ דאלארובקע — — —	51.85
7 „ סטאביליזאציע (אמ.) — —	62.25
5 „ ווארשאווער ס. ב. 1934 —	53.50
5 „ לאדזער —	48.00
ענגלישער פונט —	26.23
דאלאר אפיצ. — 5.27,75 נישט-אפיציעל —	5.25
גאלד-דאלאר — — —	9.06
גאלד-רובל — — — —	4.84
דייטשער מארק — — —	1.42
פראנק שווייצארישע — —	173.30

גרייטקייט צו די גרעסטע קרבנות פאר דער פערטיידיגונג פון לאנד

רעזאלוציע פון סענאטאר שעראשעווסקי

וו א ר ש א, 14. (טעל.) דער סענאטאר וואצלאוו שעראשעווסקי האט נעכטען אריינגעטראגען א רעזאלוציע וואס בעציהט זיך צום 6-טען טייל פון בודזשעט פון קריגס מיניסטעריום, די רעזאלוציע האט פאלגענדען אינהאלט.

דער סענאט פון דער פוילישער רעפובליק אנערקענענדיג דעם בודזשעט פון אונזער ארמעע זעהט די נישט גענוגענדע מיטלען וואס די רעפובליק קען אין שווערע בעדינגונגען בעשטימען אויפ'ן צוועק צו שאפען איהר פערטיידיגונגס כח. דער סענאט שטעלט פעסט דעם איינהייטליכען בונד פון דער גאנצער געזעלשאפט מיט דער אידעאלישער שטעלונג און ארבייט פון דער ארמעע, ווי אויך די גרייטקייט פון אלע בירגער צו די גרעסטע קרבנות פאר דער פערטיידיגונג פון דער רעפובליק.

גלייכצייטיג דריקט דער סענאט אויס אנערקענונג פאר די פיהרער פון דער ארמעע און דעם גאנצען בעוואפענטען כח.

פראטעסט-טאג פון יודישע ארבייטער

געגען אנטיסעמיטישען אנגריף אויף יודען אין פוילען

פראקלאמירט געווארען דורכ'ן „בונד" אויפ'ן 17 מערץ

וו א ר ש א, 14. (יט"א טעלעפאניש)

אויף דער איניציאטיווע פון צ. ק. פון „בונד" איז בעשלאסען געווארען צו פראקלאמירען דעם 17-טען מערץ ד. י. אנ'אלגעמיינעם פראטעסט-טאג, אלס פראטעסט געגען דעם אנטיסעמיטישען אנגריף אין אלע זיינע פארמען ווי: עקסצעסען, בּאיקאט, ארויסשטויסען פון האנדעל און ארבייט. א האלבען טאג פון 17-טען מערץ זאלען די יודישע ארבייטער, אנגעשטעלטע, פאבריקען, ווארשטאטען און האנדעלס-אנשטאלטען אפשטעלען די ארבייט.

דער פארזיצער פון צענטראל-קאמיטעט פון די קלאסען=פעראיינען קוואפינסקי האט צוגעזאגט די סאלידאריטעט פון די פוילישע ארבייטער מיט די יודישע ארבייטער-מאסען.

5000 זל. פאר די געליטענע יודען אין פשיטיק

האט דער אמעריקאנער הילף-קאמיטעט איבערגעשיקט צום סענאטאר שאר

נ י ו - י א ר ק, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

דער אמעריקאנער הילף-קאמיטעט פאר פוילישע יודען, האט טעלעגראפיש מיטגעטיילט, אז ס'איז איבערגעווייזען געווארען דעם סענאטאר ד"ר שאר קיין ווארשא 5 טויזענד זל. פאר די געליטענע יודען פון פשיטיק.

* * *

וו א ר ש א, 14 (יט"א טעלעפאניש)

סענאטאר ד"ר שאר האט דערהאלטען פון אמעריקאנער קאמיטעט די 5 טויזענד זל. ס'ווערט געשאפען א הילף-קאמיטעט פאר די פשיטיקער יודען.

ענטדעקט א געהיימע אראבישע געוועהר-מאגאזין נעבען טול-כרם

י ר ו ש ל י ם (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער אויספארשונג ארום דער ערמארדונג פון אברהם גאלוסמאן אין א אויטאבוס נעבען טול-כרם האט די פאליציי דורכגעפיהרט רעוויזיעס ביי פערדעכטיגע אראבער אין די שכונות'דיגע דערפער.

אין דארף ארטאך ביי א געוויסען ארעף סאיר אלי האט די פאליציי בעת דער רעוויזיע ענטדעקט 250 ביקסען מיט אמוניציע.

געווארפען א פעטארדע אין א שוהל אין סאסנאוויעץ

ס א ס נ א וו י ע ץ, 14 (ספ. טעל.)

נעכטען 10 א זייגער אין אווענד האבען אומבעקאנטע פערברעכער געווארפען אויפ'ן הויף פון דער שוהל אויף דעקערט-גאס א פעטארדע. קיין מענשליכע קרבנות איז נישט געווען. עס זענען נאר ארויסגעפאלען צוויי שויבען, א חוץ דעם איז קיין שום היזק נישט געווען. די פאליציי פיהרט א ענערגישע אויספארשונג.

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna,
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פרייזען

דייטשלאַנד איינגעלאַדען קיין לאָנדאָן

אויף דער זיצונג פון פעלקער־בונד־ראַט

לאָנדאָן, 14 (ספ. טעל.)

דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער פעלקער־ליגע האָט אַרויסגעשיקט צו דער דייטשער רעגירונג פאָלגענדע דעפּעשע: פאָררופענדיג זיך אויף מיין דעפּעשע פון 8. מערץ, לאַרט די פעלקער־ליגע איין די דייטשע רעגירונג אלס באַטייליגטע אין לאָקאַרנער אָפּמאַך, צו נעהמען אָנטייל אין באַטראַכטען דורך דעם ראַט די דעקלאַראַציעס פון די בעלגישע און פראַנצויזישע רעגירונגען. דער ראַט קומט זיך צוזאַמען אין פּאַלאַץ סענט דזשעמס מאָנטאַג, דעם 16. מערץ האַלב 4 נאָכמיטאָג.

די זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראַט אָפּגעלייגט אויף מאָנטאַג

לאָנדאָן, 14 (ספ. טעל.)

דער ראַט פון דער פעלקער־ליגע האָט זיך

אויספלוג קיין וויען!
דעם 26־טען מערץ אויף 4 און 28 טעג. 95 זל.

לאָנדאָן, פּאַריז, בריסעל
דעם 24/III ביז׳ן 7. אַפּריל. 370 זל.

פּסח אין יוגאָסלאַוויע, וויען, זאַגרעב, סופּאַק, אויפענטהאַלט דורך צוויי וואָכען אין פענסיאָנאַט אין דובראָווניק. 580 זל. פון 6. ביז׳ן 30. אַפּריל

אויף פּסח קיין פּאַלעסטינע
הנחות פאַר די ה״ה סוחרים און דאָקטוירים.

הנחה־פּעסער קיין עסטרייך און טשעכאָסלאָוואַקיי

„אָרביס“, פּיעטריקאָווער 18
טעל. 249-40.

היינט פערזאַמעלט אין אַנדערע בעדינגונגען ווי אין זשענעווע. די מיטגלידער פון ראַט האָבען זיך אַיועקגעזעצט ביי אַ טיש, וואָס האָט די פאָרם פון אַ פּאַדקאָווע אין דעם זאַל פון דער קעניגין אַננאַ. איידער די עפענטליכע זיצונג האָט זיך אָנגעהויבען איז פאָרגעקומען אַ פערטרויליכע זיצונג אין שכנישען צימער פון קעניג קאַרל.

אין זאַל האָבען זיך אַ חוץ די מיטגלידער פון ראַט און די באַאַמטע זיך געפינען 50 זשורנאַליסטען, די איבעריגע אין דער צאָהל פון 300 האָבען זיך צוגעהערט צו די אונטערהאַנדלונגען אין די שכנישע צימערען וואו עס איז אויפגעשטעלט געוואָרען מעגאַפאָנען

אידען וועגען דער דייטשער האַנדלונג

לאָנדאָן, 14 (ספ. טעל.)

דריי פערטעל צוועלף האָט דער דעלעגאַט פון אויסטראַליען ברוס, אַלס פאָרזיצענדער פון פעלקער־ליגע־ראַט געעפענט די 91 אויסערגעוועהנליכע סעסיע. פון ראַט, עס איז אויסגעדריקט געוואָרען אַנערקענונג דעם ענגלישען קעניג פאַר מאַכען אַלע טעכנישע צוגרייטונגען.

דער פאָרזיצענדער האָט דאַן ערקלערט, אַז אויף דער טאָג־אָרדנונג געפינט זיך די פראַגע פון לאָקאַרנער אָפּמאַך און ער האָט פאָרגעלייענט די דעפּעשען פון דער בעלגישער און פראַנצויזישער רעגירונג וועגען צוזאַמענרופען דעם ראַט.

דער ערשטער האָט גענומען אַ וואָרט מיניסטער אידען, וועלכער האָט אין נאָמען פון דער רעגירונג בעגריסט דעם ראַט. פאָרזיכערענדיג די פראַנצויזישע און בעלגישע רעגירונג, אין דער ענגלישער טרייקייט פאַר דעם לאָקאַרנאָ אָפּמאַך און פאָראורטיילענדיג די האַנדלונג פון דייטשלאַנד אַלס אַ אָפענע פאַרגוואַלדיגונג פון די טראַקטאַטען, האָט מיניסטער אידען ערקלערט, אַז זיינע ווייטערדיגע בעמערקונגען רעזערווירט ער צו אַ שפּעטערדיגע געלעגנהייט, דאַן האָבען אין נאָמען פון דער פראַנצויזישער רעגירונג גערעדט מיניסטער פלאַנדען

און אין נאָמען פון דער בעלגישער רעגירונג פּרעמיער וואַן זעעלאַנד.

דעקלאַראַציעס פון מינ. פלאַנדען און פּרעמיער וואַן זעעלאַנד

לאָנדאָן, 14 (ספ. טעל.)

מיניסטער פלאַנדען האָט אין זיין דעקלאַראַציע פעסטגעשטעלט, אַז די דייטשע מיליטער־אָבטיילונגען, וואָס זענען אַריין אין איבער רהיין, האָבען נישט געטראָגען קיין „סימבאָלישען“ כאַראַקטער ווייל זייער צאָהל איז געווען איבער 30 טויזענד מאַן, דער לאָקאַרנער אָפּמאַך האָט געגעבען פראַנקרייך דאָס רעכט אַרויסצוגעבען ברוטאַלע און תיכפּדיגע פאַראָרדנונגען אָבער די פראַנצויזישע רעגירונג האָט זיך צוריקגעהאַלטען פון זיי, פעסטשטעלענדיג דערמיט איהר אַכטונג פאַר די אינטערנאַציאָנאַלע רעכט, וואָס זענען דער יסוד פון אָפּהיטען דעם שלום.

ווייטער האָט פלאַנדען אָנגעוויזען, אַז די דייטשען האָבען אָפּגעגעבען אַלס מאָטיוו פון זייער האַנדלונג די ראַטיפיקאַציע פון סאָוויעטיש־פראַנצויזישען פּאַקט, אָבער דער דאָזיגער פּאַקט איז שוין אין מאַי און יוני געווען דער אָביעקט פון אַ מיינונגס אויסטויש צווישען פראַנקרייך און דייטשלאַנד און פראַנקרייך האָט פאָרגעלעגט איבערצוגעבען דעם ענין דעם אַרביטראַזש פון האַאַגער טריבונאַל.

פלאַנדען ערקלערט ווייטער, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג איז אויך איצט מסכים, אַז דער האַאַגער טריבונאַל זאָל דעצידירען צי דער פראַנצויזיש־סאָוויעטישער פּאַקט שטעהט אין אַ סתירה צום לאָקאַרנער אָפּמאַך.

Dr. REICHER
פּאַלודניאָווא 28, טעל. 93-120
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוואַכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 9—1

Togal
רעאומאַטיזם, אַרטרעטיזם, פאַדאַגרע, גריפּע, פערקיהלונגען מאַטערן וויינטער כמעט אַלע מענשען. ביי דיזע שמערצליכע ליידען בענוצט מען טאָגאַל־טאַבלעטקעס. פּרייז 1.50 זל.
ברענגט אַ פערלייכטערונג

אַגער טריבונאַל זאָל דעציד־רען צי דער פראַנצויז...
סאָוויעטישער פּאַקט שטעהט אין אַ סתירה צום לאָ...
קאַרנער אָפּמאַך.

צום סוף ווענדעט זיך פלאַנדען צו דער ... אַז זי זאָל פעסטשטעלען, דאָס דייטשלאַנד האָט ... געזאַלטיגט די אַרטיקלען 42 און 43 פון ווערסאַלער טראַקטאַט, און אַז דער גענעראַל סעקרעטער ... וועגען דעם מעלדען די מלוכות, וואָס האָבען אונטערגעחתמעט דעם לאָקאַרנער אָפּמאַך.

דאַן האָט גענומען אַ וואָרט דער בעלגישער פּרעמיער וואַן זעעלאַנד, וועלכער האָט פאַלעמיזירט מיט דער דייטשער טעזע און אָנגעוויזען, אַז ... גיען האָט קיין שום שייכות נישט מיט דעם סאָוויעטיש־פראַנצויזישען פּאַקט און דעריבער האַלט ... דייטשער אַרגומענט נישט אויס קיין קריטיק, און ... עס האַנדעלט זיך וועגען בעלגיען, וועלכע האָט ... שטענדיג רעספּעקטירט די טראַקטאַטען.

אויסהערנדיג ביידע דעקלאַראַציעס האָט דער ראַט אָפּגעלעגט די זיצונג ביז מאָנטאַג.

נאָכדעם ווי די עפענטליכע זיצונג האָט ... געשלאָסען האָט זיך אָנגעהויבען אַ געהיימע זיצונג פון ראַט אויף וועלכער עס איז אַרומגערעדט ... וואָרען די פראַגע פון איינלאַדענען דייטשלאַנד צו בעטייליגען זיך אין די סעסיע פון דער פעלקער־ליגע.

ציהונג פון דער מלוכה־לאָטעריע

2־טע קלאַס; 1־טער טאָג

5,000 zł. — 30220, 156197.
2,000 zł. 147185.
1000 zł. — 7044, 120002, 128139.
500 zł. — 268, 40004, 90961, 109391, 113184, 169551, 191911.
400 zł. — 35748, 70123, 83511, 99262, 159548, 177538, 172980, 183559.
250 zł. — 1756, 5976, 13945, 20364, 26637, 35947, 47456, 47657, 50245, 79290, 85320, 100150, 148725, 151390, 155371, 167308, 178807, 183887, 192353, 192308.
200 zł. — 5722, 7875, 31672, 37857, 45873, 67044, 68253, 73892, 75066, 77276, 78875, 85360, 89644, 96908, 103639, 107652, 108469, 109922, 118619, 129531, 142470, 170699, 172648, 179000, 189394, 191942.

Po zł. 50, z litera s zł. 150.

129 41 58s 427 1016s 454 564 756 819s 2271 74 83 301s 57 76 558 696 879s 3151s 253s 433s 530s 602s 73 761 76 78 860s 982 4274s 312s 89s 547s 635s 794 879 5149s 227 395 693 887s 910s 70 6046s 673 83s 883s 988 7049 89 224 395 584 698 721s 36 8049s 73s 90s 405s 8s 731s 917 92 9406s 59s 602s 29 744s.

10000 71 175 255 365 560 711s 30s 914s 50 ... 11068s 176 369s 443s 556s 633s 761 815 ...40s 141 297s 342s 51s 506s 716 69s 946s 13157 ... 223 40s 465s 514s 80s 704s 848s 14182s 227 ... 312s 774 870 71 15366s 730 16080s 97s 107 ... 17079s 280 495 574 79 813s 47 18169 248s ... 19005s 314s 39s 93s 547 917 18s.

20089s 132s 509s 607 865 934 21065 156 295s ... 25 580s 629s 827 22232 320 58 860 913 ...386 138s 92 756s 67 88 852 24147 54 267 480s ... 988 25110s 238 434 448 536 607 740 880 ... 26066 694 818s 918s 27094s 164 204s 56s 321s ...31s 652 771 825 944s 28346s 774 29164 221s 377 ...57s 538s.

30000 38 184 339 904 14 31038 124s 210s 433 ...80s 600 65s 710 828 50 32088 132s 417s 96s 98 ...600s 942s 90 33413 607 922 34154 232 527 613 14 83 827s 35806 947 77s 36175s 79 259s 374s ...481s 527 57 82 722 836s 37s 37119s 84 208s 306 ...404s 548 857s 76 963s 69s 87 88s 38193 343s ...430s 513s 39114s 276 963 96s.

40032 50 141 234s 341 413 826 52 944s 41178 ... 37s 112 62 86s 324 416s 545s 637s 834 937s ... 134 60s 434 550 44156s 506s 807 958 45152 ... 147 873 79s 931 46248s 95 945 47086 93s ... 551 853 78s 997s 48567s 602 934s 99 49079s ... 10 514 38 737 806 995.

50284 645 96s 890 51022 96s 162s 248 99 328s ... 430 747s 52172s 215 752s 53082 143s 40s 53 ... 34 62 670 954 54076s 224 458 572 829 66s ...98s 55166 226s 809 62 952s 56380s 539 57 619s ... 57000 266 374s 883s 58103 293 596 774 858s ... 59023 66s 128s 693s 847 91 940.

60261 456s 558 953 61189s 265 68s 392 616 ... 817 53s 82s 62288s 374 690s 826 933s 61s ...071 94 294 750 910s 98s 64434 837 65300 58 ... 83s 472 66118s 22s 373 408 500 691 875 67426 ... 78s 99s 774s 908s 68082 204s 37s 66s 338 86 ... 74 1s 854 69510 61 752

70008 129s 84s 387s 823 48 70s 71068 183 377s ... 455 633 39s 44s 96 822s 46s 59 72089s 138s ... 710 73056s 262s 401 31s 44 851s 74168 394s ... 806s 75205s 343s 733s 934 76243 313s ... 689s 815 913 89s 77029 43 390 401 86 734s ... 78112 501s 811 79146 445 509s 750 63

80098 444s 603s 41 861 81037 219 367 524s ... 853 82005 847 785s 804 93 920 83134s 273s ... 62s 523s 631 36 735 52 84031s 139 472s 531

814 961 85055 333 458s 68s 517s 791s 940s 86 86109s 991s 87060s 343s 94s 410s 84s 88051 125 67 530 66 733s 51 949s 59s 89095 237 859s

90448s 591 602 970s 91357 92150 273 338 454 720s 93110 79s 99s 232s 479 818 549 603s 820 903 94224s 95421 608 753 856s 92 97 909 96131 56 63s 496 610s 97070s 441 8834 978s 98104s 246s 662 731s 961 99334 569 792s 856s 965 76 90s

100212 457 78 500s 16 693s 716 92 101405 500 20 58 613 787 928 48 102054 274s 412 611s 824s 40s 102824s 40s 103246s 3898 435 570s 104078s 180 262s 396s 569s 73s 722 57 983s 105029 133s 515 900 106174 228 88 329s 464 643s 52 772 811 107050 114s 485s 527 620s 757s 108124 32s 215 813s 109044 63s 96 221s 447s 687 905s

110057s 63 244 53 62 90s 400s 517 90s 88s 111010 23s 217s 477 97 658 905 112041s 98 285s 575 674s 703 37 69 113066 123s 240 332 67 894s 914 1143533 701 51s 115766 942 116033s 73s 242 376 492s 770s 828s 979 98 117114 347s 504 118060 90 630s 50 54s 119207s 26 463s 663s 785s 88 956s

120064 17s 364 714s 894 121355 953 89s 122182 232 365s 72 564s 657s 87s 855s 123072s 294s 378 677 753s 885 971 74s 124315 22 860s 938 125217s 52 457 67 500s 61 814 126084s 266s 437s 72 589s 664 72 87 808 957 127019s 544s 60 612 795 852s 900 73 128092s 145s 209 60s 429s 512s 613s 8085s 77 973 74s 129278 519s

130063 178s 287 372 519 662s 860s 131009s 65 853 921 68s 132509 608 700s 72s 133105 250 70s 620s 27s 66 734 868s 952s 134045 69s 84s 502 709 916s 135102 995 136152s 346 77s 418 29s 501s 91s 867 79 995s 137101 622 42s 703s 802 906s 138103 466 539s 411 970s 139232 54s 543s 82s 556s 692 762 894 947 69

140294 941 141377 522s 709s 142095s 502s 458 802 18 990 143146s 237s 886 702 23s 65 144118s 280 312 76 87 577s 694s 145087s 104 254s 414 569 820s 53s 94s 146111 441 595s 778 892 147073 233 544 605 805 148130s 350s 721 54 149134 237 490s 509s 70 78 691

150199 438s 66 528s 667 92 796 960s 61s 97 151159s 667 905 152212s 86s 587s 667s 836s 153062 73s 56 3662 154095 467s 90s 542s 155101 92 210s 373 442s 655 89 801s 156094 256 324s 481 828 157184s 255 86 303 659s 88 158074s 261 425s 90 500s 908s 61 159048 344 655s 944

160156s 403 545s 633 964 85s 161328 32 618s 162222 333s 56 596 657 712s 66 999s 163075 319 781 880 977s 164019s 31 170s 319 477 611 731 893 165000s 350s 415 789s 963 166024s 506s 787s 92s 167358 469s 664 71 74 809 476 168477 578s 665 906s 16s 169309 52 684

170110s 781s 950s 17173 154 339 823s 172317 32s 94 739 826 62 173449 644s 84 752 823s 913 51s 174112 27 259s 515 687s 818s 175006s 127s 551s 705s 849s 176077 119 253 614 809s 936 177008 62 187s 241 91 44 749s 835 66 178007s 23s 598 690s 837s 179641 720 806 998

180012 16 174 320 63s 852 181437s 543s 55s 77s 97 182081 105s 659 789s 965 183141s 356 62 585s 91s 735 951s 184020 511 24 25s 682 711 73 822 185156s 492 505s 61 653s 842s 939 1864044s 222 56s 87s 383 619 729 187154 350s 576 654 73 829 87s 997 188518 686 89 811 189138 56s 312s 618s 764s 817 905 13

190023 319 86s 575s 700 91s 955 191043s 93s 113 84s 235 9 316 719s 95 942 192015s 133s 272s 301 5 466s 523s 51 985s 193042 579 665s 790 194034 171s 219s 61 308 40 552 734s 837 960.

W drugiem ciągnieniu padły następujące wygrane:

25.000 zł. — 50397.
5.000 zł. — 48382 95816 99665 116527
2.000 zł. — 30540 121042 138348 153961 191756.
1.000 zł. — 16411 22996 174474 192499
500 zł. — 904 48573 56650 60172 80331 145315 160700 169440 176199 194004.
400 zł. — 1069 1159 51232 53858 58035 90288 140972 152086 177847 182448.
250 zł. — 29156 39123 45429 49429 53581 80341 104712 112444 118607 123939 136232 154366 168304 174593.
200 zł. — 5037 5998 20333 23705 2683 28570 46758 53996 66784 69936 71973 87889 92286 111178 113069 118401 123728 143784 145372 159100 168949 176017 193774.

Wygrane po 50 zł., z litera s po 150 zł.

244 435 690 815s 43 1372s 693s 2227s 456s 740s 3375 723 926 75s 4456 5362s 8897 6076s 109s 738s 972 7859 965 8164s 646 782 868 959 9272 613 66s 75 95.

10133s 340 437 577 709 94 11414 12460 589s 628 13162 626s 838 14074s 75s 159s 384 459s 15312 812 31 16161 149 329s 17757 841s 69s 949s 83 18209 608 871s. 19251s 318 943.

21030s 159 338s 714s 93 22529s 793 23591 837 24454 835s 25346s 413 37 571 600 915s 26045s 329s 685s 27319s 434s 769s 88s 28244s 341s 84s 549 29067s 119 860 984.

30006s 89 285s 774s 31026 334s 32250 370 539 33443 505 76 901s 35145 244 883s 36253 996 37179 476 85s 728 881 38572 39262 68s 82s 630.

40037s 626s 725s 31 40s 41037s 67 344 42148s 269 43423 749 44774s 934 49 45378 914 46669 969 47487s 725 807 905 88 48153s 640s 988 49003s 771 830 69.

50126 368s 51361 604 857 975 52526 53089s 224 309s 54047s 497s 55208s 676 56137 87 601s 831 58359 932 59612s 943s.

60131s 310 552 72s 883 857 61404s 627s 63875s 64632s 925 66245 369 97 521 67032 608 68500s 678 97s 808 69543.

70005s 71687s 750s 82192 780s 972 73258 456s 74426s 525s 75578s 76456 571s 77122 280s 308s 626 80s 711 969 78587 782s 79155 504s 21s.

80087 247 516 85 880s 985s 81306 97 446 894 82214 634 83077s 200s 320 415s 739 99 84562s 838s 85353 86183 247 794s 87455s 521s 867 88237 339s 416s 519s 79 680 860 89497.

90188s 415s 512 801 91405 915 92025s 175 272 93146 523s 809s 46s 94529 759s 95111s 251s 686 96265 422s 931s 97267 98233 816s 46s 968 99148 256s 824s 57 72s.

101547 672 975 102560 103204 97593s 778 893 104043 74s 635s 52 105167 754 106876 107871s 97s 108393 995 109184 728s

110043s 238 492s 583s 733 111700s 878 112195s 553 113624 732 918s 115831 950s 97s 116366 559s 78 117481 846s 906 118076 126 447 54s 671 119643s 745

120483 121400 862 122152 274s 341 70 607s 123180 459s 124003s 50 128 77s 206s 490s 622 912 125092s 405s 53 126172s 438 127829 128326 129052 174 270s 380

131425s 545 899 132450 679 746s 133094s 289 441 510s 134024 125s 77 832s 135239s 136081 467 68s 626 137023 564 88s 725 138794 809 139251s 397 515 619s

140135s 142017 148 261 143069 412 48 606 940 144186s 696 877s 906s 72 145102 755 146543s 905 147127 204s 851 918 148015 262 91s 985s 149522s 81 911.

150389s 472 151427 595s 152011 198s 296 504 60 623s 153164 354 572 154186s 155387 559 89 784 996s 156220s 51s 574 624s 157402 732s 158416s 64s 793s 898 159448 531 681 725 59s

161182 780 162083 108 251s 454s 903 60s 164191s 343 165697 721 166567 946s 167584 805s 168776 169867s

170351 486s 171057s 463 564s 675s 172799s 173617 174152 380 603s 764 89 860 994 175447

176150 575 708 177234 570 77s 600 958 178622s 179020 125 316 608.

180820 989s 181368s 400 80 542 182455s 609 44 766s 183415 511s 990s 184179s 243 331 185323 680s 186308s 35 38 59s 723s 888s 954s 187308 188187 189984

190491 671s 963 192162 427 28s 581 846s 193005 126 733 194523s 32s 33s 682.

CIĄGNIENIE 3-cie.

Po zł. 50, z literą s zł. 150.

78 310s 714 918 1574s 644 2426s 86 514 602 3103 953s 4200s 697s 5081 612 6663s 7088 148 331s 631 950 8402s 6259s 9053

10330 834s 11163s 249 304 12018 122 363s 556 617 51 96 14094s 234 456s 722s 883s 15079 157 73 709 1667617019s 143s 312 586 714s 999s 18327 19715s 20s 870s

20723s 38s 54 21070 127s 243 657s 88s 880s 22059 310 23280s 553 24519s 864s 25083 284 573s 26077 233s 521s 858s 27071s 100 517 30 99 28570 29172 327 796 968

30615s 31097 550 625s 67 841 32096s 33076s 306 25 518 811 34571s 812 19 35105 415 36701s 98s 986s 37612s 873s 38053s 130 319s 457 39540s 40056s 886s 41549 42701 960 43283 410 615s 757 891s 919 44383 440s 45657 840 909s 46805s 924 47023 210s 825s 48186 635s 775 49820s 26 916s 50297s

51256s 495s 683 52095 356s 86 786 923s 53063 562 752s 54486s 705s 857s 55657 56269 57094s 513 708 15s 37 58282s 729s 67 955.

60871 61513s 719 88s 62059s 752 63221 500 27 58 665s 64052 193s 385s 452 597 716 65137s 206 356 694 67068 949s 68163 364s 781 803 69154 312s.

70239 620 71741 72 72201 82s 434 605 992 73735s 979s 74217 420s 587s 696 75157 858 77128 223s 524 674 78029 79316 68s 91 502.

80052 74 111s 215 728s 82046 117 236s 521 653s 83079 168 220s 22 342s 491s 924s 84178 290 511 692 723s 41s 85287s 773s 86176 272s 87029 134s 57 715s 46s 88035 595 722 89027s.

90118 837 91397s 516 982s 92202s 433s 539 75s 99 751 93536s 94699s 823 942 95163 242s 533s 96004 29 97061s 83 790s 98125s 803 99079 607.

100113 101304 83 502s 983 102879 104576 94s 620s 105261s 99 320 39s 569s 962s 106263s 616 910 107486s 512 841s 108413 550s 109215s 791s

110390s 96s 610 838s 111004s 105 395 988 112059 140 274 371s 488s 697s 113231s 790 928 114725 115239s 367s 546s 608s 94s 116077 898 117789 118145s 84 119015 85s 470s 557

120445s 63s 794 846s 46s 931 121216s 453 97s 657s 122111 324s 28 123207 124504 648s 826 125024 29 137 295s 390 446s 521 126174s 362 683 127567 615s 17s 21 128368 423 129036 562 679s 750s 800

130223 131020s 513s 600 54s 788 861 132409 11 726s 133777 857s 977 134153s 737 135056 277s 985s 136007 161 511 702s 27 845 62 900 137268s 600 138077 91 817 139146 608 971s

140996s 141315s 43 873s 142043s 395 922 143131 62 477 537s 43 44 853 59s 942s 144170 419s 15228s 750s 146467 147061 280 353 407 505 148127s 431s 149142 553 833s 947s.

150854 152236s 438s 547s 153170 479 506 08s 722 32 69 940 69 153120s 210 155091 912 156136s 203 353 157357s 158089 513 159152s.

160296s 572 161322s 413 35 79 510s 687s 892s 162469s 585s 684s 163009 293 709s 431 924 164020s 165028 532 167599 779 886s 168006 20s 562s 169075s 557s 819 32s.

170363 564 86s 928 85 171401 44s 832 172184s 453 173739s 175258 829s 176152 658 825s 177968 178415 660s 879s 179638.

180620s 832 181441s 519s 650s 182046s 689 183833s 184284 593 739 895s 185465 997s 187360 93s 188527s 697s 787s 189133s 55 564 734 45s 877s 95 98s.

190056 402 736 191052 328 609 899s 971 193127 457 194268 375s 412s 19s 542s 825s.

פראנקרייך פאדערט נייע גאראנטיעס

די סיבה פון די מיינונגס־פערשידענהייט צווישען פאריז—לאנדאן

די אונטערהאנדלונגען פון די מלוכות, וואס האָבען אונטערגעשריבען דעם לאָקארנאָ־אָפּמאַך: פראנקרייך, ענגלאנד, בעלגיען און איטאַליען, האָבען זיך ווי בעוואוסט, איבערגעטראָגען פון פאריז קיין לאָנדאָן. די דאָזיגע אונטערהאנדלונגען האָבען ביז איצט קיין רעזולטאט נישט געבראכט און עס הערשט די מיינונג, אז זיי וועלען זיך פערציהען. די הויפּטסיבה פאַרוואָס די לאָקארנאָ־מלוכות קענען נישט קומען צו א הסכם אין דער פראַגע פון דער טאַקטיק, וואָס דאַרף אָנגעווענדעט ווערען געגען דעם היטלער־דייטשלאנד צוליב דעם ברוך פון לאָקארנאָ־אָפּמאַך איז די מיינונגס־פערשידענהייט, וואָס הערשט אין דעם פונקט צווישען ענגלאנד און פראנקרייך.

בכדי צו פערשטעהן דאָס, וואָס ס'קומט איצט פאָר אין איראָפּאַ—שרייבט אוגור — דאַרף מען זיך קלאָר מאכען דעם פרינציפּיעלען פאַקט, אז א שאַרפער קריזיס הערשט נישט צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד, נאָר צווישען פראנקרייך און ענגלאנד. דער קאָנפליקט צווישען פאריז און בערלין איז שוין א פערזעלטענער און א שטענדיגער. די געוואַלדיגע מיינונגס־פערשידענהייט האָט זיך איצט ארויסגעוויזען הווקא צווישען פאריז און לאָנדאָן.

אָט ווי אזוי עס איז געקומען דערצו: קאַנצלער היטלער איבערשטרייכענדיג די פערפליכטונגען וואָס פליסען ארויס פון דייטשלאנד פון לאָקארנאָ־אָפּמאַך האָט זעט אויס פערזעהן, אז האַנדלענדיג אויף אזא אופן, שטרייכט ער אויך איבער גלייכצייטיג די גאַראַנטיעס, וואָס ענגלאנד האָט געגעבען פאַר דער דייטשער זיכערקייט. דער לאָקארנער אָפּמאַך האָט דאָך פעסטגעשטעלט פאַר ענגלאנד דעם חוב צו קומען צו הילף יעדער מלוכה, וואָס וועט נאָך אָנגעגריפען ווערען, סיי פראנקרייך ווי אויך דייטשלאנד. איצט — לויט דער אינטערפּרעטאַציע פון היטלערן — איז שוין ענגלאנד נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר דער דייטשער זיכערקייט. די ענגלישע פערפליכטונגען לגבי דער פראַנצויזישער זיכערקייט, זענען אָבער געבליבען אומבעריהרט. מיניסטער אידען האָט דאָס ערקלערט אין זיין דעקלאַראַציע, וואָס ער האָט אָפּגעגעבען אין פּאַרלאַמענט. צי האָט ער נישט ערקלערט, אז די ענגלישע רעגירונג האַלט, דאָס איהרע פערפליכטונגען לגבי פראנקרייך אין פאַל פון א דייטשע אטאַקע זענען געבליבען אין קראַפט?

די פראַנצויזען זענען רעאַליסטען און שוין פון א לאַנגער צייט האָבען זיי נישט געהאַט קיין אילוזיעס וועגען דער לאַגע אין דער רעמיליטאַריזירטער סטרעפע. זיי האָבען אָבער גערעכענט דערויף, אז מצד ענגלאנד וועלען סיי פראנקרייך, סיי בעלגיען בעקומען אַ רעקאָמפּענסאַטע, וואָס גאַראַנטירט די זיכערקייט אין פאַל ווען דייטשלאנד וועט פערלעצען די קלויזולען פון ווערסיילער טראַקטאַט און דעם לאָקארנער אָפּמאַך. היטלערס שריט איז געווען אויף דער האַנד די פראַנצויזען, דערמיט וואָס ער האָט ערקלערט, אז גלייכצייטיג מיט'ן קינדיגען דעם אָפּמאַך פיהרט ער אדורך די מיליטערישע אָקופּאַציע פון אויבער־ריין. ווען ער וואָלט אָנגעזאָגט אזא שריט, וואָלט ער אויף זיין זייט געהאַט נישט נאָר די ענגלישע עפענטליכע מיינונג, נאָר אויך די ענגלישע רעגירונג, וואָס איז גינסטיג געשטימט פאַר די פאַרגעלעגטע ניט־אָנגריפס־פּאַקטען און אַנדערע פאַרשלאָגען. אָבער די ברוטאַלע פערגוואַלדיגונג פון די אָפּמאַכען האָט אומעגליך געמאַכט פאַר לאָנדאָן צו ווירקען אין דער ריכטונג. אין לאָנדאָן גיט מען זיך אָפּ א דין וחשבון, אז יעדע דיסקוסיע איבער די פּאַקטפּלאַנען, וואָס היטלער האָט ארויסגערוקט, איז צוועקלאָז מיט'ן מאָמענט ווען פראנקרייך וועט נישט וועלען אין זיי זיך בעטייליגען.

וואָס וויל אייגענטליך פראנקרייך? זי וויל, אז עס זאָל צוריקגעשטעלט ווערען דער צושטאַנד, וואָס איז געשאַפען געוואָרען דורכ'ן טראַקטאַט פון 28 יוני 1919, וואָס פערפליכטעט ענגלאנד צו קומען צו הילף פראנקרייך אין פאַל, ווען זי וועט אַטאַקירט ווערען דורך דייטשלאנד. דער דאָזיגער טראַקטאַט האָט נישט קיין ווירקונג פּשוט דערפאַר, וואָס זיין אריינטרעטען אין קראַפט איז אָפּהענגיג פון דער ראַטיפיקאַציע פון די פאַראייניגטע שטאַטען פון א ענליכען אָפּמאַך. און מאַקי פון יענער זייט ווען דער דאָזיגער אָפּמאַך איז ערקלערט געוואָרען פאַר ווערטלאָז קומען אַלע בעהויפּטונגען מיספערשטענדנישען צווישען דער פראַנצויזישער און ענגלישער דיפּלאָמאַטיע. איצט ווען די רעמיליטאַריזירטע סטרעפע האָט אויפגעהערט צו עקזיסטירען קען פראנקרייך נישט ערלויבען אויף א שטראָפלאָזע פערגוואַלדיגונג פון די פערפליכטונגען, אויב ענגלאנד וועט נישט געבען קיין צוזאָג גאַראַנטיעס, וואָס זאָל פערזיכערן פראנקרייך אויף אזא אופן, ווי דאָס האָט געזען דער אָפּמאַך פון 17 יאָהר צוריק. די געדעכטניג־קייט פון די פראַנצויזישע פאָדערונגען ווערען דורך דער ענגלישער רעגירונג אָנערקענט. מען זוכט אין לאָנדאָן נאָר א אופן צו רעדוצירען די דאָזיגע פערפליכטונגען ביז צו א מעגליכען מינימום. די טראַדיציאָנעלע ענגלישע פּאָליטיק בעשטעהט אין דעם, אז זי זאָל — אויב עס האַנדעלט זיך וועגען אויסערליכע ענינים אַמווייניגסטען זיך פערבינדען.

מיר זענען דעריבער עדות פון א מחלוקה צווישען פריינד, וואָס איז נאָך אונאַנגענעהמער. פראנקרייך וויל דערגרייכען דעם מאַקסימום פון א פעסטע זיכערקייט — ענגלאנד שטעלט זיך אַקעגען און לעגט פאָר קוים אזא מינימום, אויף וועלכען זי קען זיך ערלויבען. אַלץ וועט זיך גוט ענדיגען, מען וועט אָבער מוזען אדורכמאַכען אַ צייט פון גענענזייטיגע בעשולדיגונגען, וועלכע (איבריגענס אונבעגרינדעטע) וועלען אין דייטשלאנד ארויסרופען א האָפענונג, אז די פּאַרטנערען פון דער פערשטענדיגונג וועלען זיך צוקריגען. אָבער די דאָזיגע האָפענונג זענען אין ענדגילטיגען רעזולטאַט פערמשפּט אויף א דורכפאַל, שוין צוליב דער פּשוט'ער סיבה, וואָס ענגלאנד וועט פאַר קיין שום פּרייז נישט ערלויבען פראנקרייך זעלבסטשטענדיג צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט מיט דייטשלאנד. דאָס וואָלט מעהן געווען געפעהרליך. ווען דייטשלאנד וואָלט אָפּגעהאַלטען א נצחון, ווייסען מיר, וואָס עס וואָלט ערוואַרט ענגלאנד: א אולטימאַטום צוריקצוגעבען די אפריקאַנישע קאָלאָניעס. ווען אָבער פראנקרייך ארויס אלס זיגער, אָהן דער הילף פון ענגלאנד, וועט זי איהר דאָס קיינמאָל נישט פערגעסען. מען דאַרף זיך דעריבער אין דעם אַלעם בעטייליגען און פון דעם ערשטען מאָמענט. אין געגענ־פאַל ענטשטעהט פאַר דער בריטישער פּאָליטיק די ריזיקע צו פערלירען די איינפלוסען, וואָס זי וואָלט אויסאיבען פון דער ענדגילטיגער ערלעדיגונג פון גאַנצען קאָנפליקט.

עס וועט דעריבער זיין אינטערעסאַנט צו אָבּסערווירען דעם פערלויף פון דער מחלוקה, וואָס הערשט, ווי מיר האָבען שוין אָנגעוויזען, צווישען צוויי בעפריינדעטע פעלקער.

סאציאליסטישער עקספערימענט פון א כינעזישן גענעראל

צווישען די 5 פראָווינצען פון צפון־כינע, וועלכער דער יאפּאַנישער גענעראל דאָיהאַראַ האָט געוואָלט מזכה זיין מיט א אויטאָנאָמיע האָבען נאָר צוויי אָנגענומען די מתנה די איבעריגע דריי האָבען זיך ענערגיש אַקעגענגעשטעלט די יאפּאַנישע פּלענער. די דאָזיגע פראָווינצען זענען אָבער אויסגעשטעלט אויף דער סכנה פון אַן אָנגריף מצד די אויטאָנאָמיסטען, ווי אויך מיט דער כינעזישער רויטער אַרמעע און זיי גרייטען זיך דעריבער ענערגיש צו פערטיידיגונג.

דער אַמעריקאַנישער קאָרעספּאָנדענט פון ניו־יאָרקער „טיימס", וועלכען עס איז געלונגען צוצוקומען צו דער ווייטער הויפּטשטאָט פון דער פראָווינץ שאַנסי — דער שטאָט טאַי־יואַן, דערציילט וועגען אַן אָריגינעלען פּראָגראַם פון געזעלשאַפטליכע רעפאָרמען, וואָס ווערט דאָרט אדורכגעפיהרט דורך דעם גובערנאַטאָר פון דער פראָווינץ גענעראַל יען־סישאַן.

דער פּראָגראַם האָט דעם ציל אָקעגענצושטעלען דער קאָמוניסטישער פּראָפּאַגאַנדע. גענעראַל יען וויל אז דער אָנגריף פון דער רויטער כינעזישער אַרמעע זאָל אָנטרעפען אויף א ווידערשטאַנד פון דער בעפעלקערונג אַליין, וואָס איז אָרגאַניזירט אויף אזא אופן, אז אפילו די אַמביציעזע ראַדיקאַל קאָמוניסטישע רעפאָרמען זאָלען פאַר איהר נישט זיין קיין נייעס און אנלאָקענד. דער גענעראַל האָט דעריבער אדורכגעפיהרט אויף דער פראָווינץ אַגראַר־רעפאָרם. 10 מיליאָן אַקער ערד איז צוגענומען געוואָרען ביי די רייכע גרונטבעזיצער און אָפּגעגעבען געוואָרען די פּעכטער און אָרימע פּויערים. עס פערשטעהט זיך אז די רעפאָרם האָט ארויסגערופען א שטורעם צווישען די גרונטבעזיצער, וואָס האָבען ביז איצט גענאָסען ריזיגע ריווחים פון פּאַכט פון דעם באָדען. אָבער דערפאַר, איז דער גענעראַל געוואָרען געוואַלדיג פּאָפּולער צווישען די גרויסע מאַסען אָרימע פּעכטער און קוליסען.

ער האָט אויך אדורכגעפיהרט א רעפאָרם פון האַנדעל א האַנק דער עמוסיע פון די אזוי גערופענע סחורות־דאָלאַרען. אין טאַי־יואַן זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען דריי אוניווערסאַלע רעגירונגס געשעפטען. אין די דאָזיגע געשעפטען איז פערעפענטליכט געוואָרען אַן ערקלערונג, אז ווער פון די קונים, וואָס וועט אין דער באַנק קויפען צום נאָמינאַלען פּרייז סחורות־דאָלאַרען, וועט אין רעגירונגס־געשעפט בעקומען א האַנבאַט פון 5 פּראָצענט אויף אַלע סחורות. אין משך פון דריי חדשים איז דער סחורות־דאָלאַר געוואָרען דער פּאָפּולערסטער אָפּצאָל באַנק־נאָט אין דער פראָווינץ און אויך די פּריוואַטע סוחרים האָבען איהם אָנגעהויבען אָנצונעהמען אויף די זעלבע בעדינגונגען. צוליב דעם, וואָס דער סחורות־דאָלאַר שטיצט זיך אויף סחורות, האָט מען נעמוהט פעסטשטעלען פּרייזען און בעגרענעצען די פּראָדוקציע. איצט פּראָיעקטירט דער גענעראַל צו אָרגאַניזירען 4 אוניווערסאַל־געשעפטען און און דער צוקונפט זאָלען געשאַפען ווערען אַזעלכע געשעפטען אין דער גאַנצער פראָווינץ, ארויסשטויסענדיג דעם פּריוואַטען האַנדעל. אַלס יסוד פון דער גאַראַנטיע פון סחורות דאָלאַר ווערען פּראָיעקטירט גרויסע סקלאַדעס ווייץ, ביינוואָל און קויהלען, פאַר די סחורה וועט צוגעשטעלט ווערען דורך די פּראָדוצענטען אויפן סמך פון קאָנטראַקטען, וואָס די רעגירונג וועט מיט זיי שליסען. יעדע פערמיטלונג פון פּריוואַטע פערזאָנען איז אויסגעשלאָסען.

דער פּראָגראַם פון גענעראַל נעהמט ארום אויך די אינדוסטריע. אין משך פון נישט קיין גאַנצע צוויי יאָהר האָט ער מיט איינענע מיטלען אויסגעבויט 22 פאַבריקען אין דער הויפּטשטאָט און כמעט פערענדיגט דאָ א שמאַלע באַהן־ליניע, וואָס שניידט א דורך די גאַנצע פראָווינץ. כמעט א העלפט פון גרויסען אַרסענאַל אין טאַי־יואַן האָט ער צוגעפּאַסט צו דער פּראָדוקציע פון פערשידענע סחורות פון פרידליכע בעדערפעניסען, דערהויפּט אַקער־אייזענס און אַנדערע לאַנדווירטשאַפטליכע מכשירים. עס איז אַרויסגעריקט געוואָרען די לאַזונג פון זעלבסטאויסקום פון דער פראָווינץ אין יעדער הינזיכט.

דאָס אַלץ ווערט געמאַכט, בכדי זיך אַקעגענצושטעלען דער רויטער בעוועגונג, ווי אויך דער יאַפּאַנישער אונטערנעהמונגס־קראַפט. דער פּראָגראַם פון סאָציאַליזאַציע און אינדוסטריאַליזאַציע פון דער פראָווינץ איז בערעכענט אויף 10 יאָהר.

עס ענטשטעהט דעריבער די פראַגע ווער איז דער דאָזיגער געהיימניספולער גענעראַל — סאָציאַליסט, וועלכער שרעקט זיך נישט אָפּ פרייוויליג אָנצווענדען מיטלען, וואָס געוועהנליך פּרעגען זיי מיט זיך בלוטיגע רעוואָלוציעס?

גענעראַל יען איז אַלט איבער 50 יאָהר, ער האָט קיין שום שולע נישט געענדיגט און בעהערשט נישט קיין שום פרעמדע שפּראַך. שוין 20 יאָהר ווי ער איז גובערנאַטאָר פון דער פראָווינץ שאַנסי און אין די ערשטע פאַר יאָהר האָט ער בעוויזען אָפּצוהיטען זיין פראָווינץ פון די פאָלגען פון בירגער־קריג, וואָס האָט דאַן געוויטערט אין כינע. ער איז בעקאַנט געוואָרען אַלס א גוטער בעל־הבית, וואָס פערנעהמט זיך נאָר מיט זיין פראָווינץ.

אויף דער פּאָליטישער אַרענע איז ער ארויסגעשוואומען ערשט אין 1927—1928 בעטייליגענדיג זיך אין קאַמף מיט חושאַנג דזאָ־לינען, אויף דער זייט פון דער נאַנקינגער רעגירונג. גענעראַל יען איז געוואָרען איינער פון די ערשטע מלוכה־מענער ביי דער נייער נאַנקינגער רעגירונג, אַלס הויפּטקאָמיסאַר פון פעקין און שפּעטער אַלס אינערן־מיניסטער פון דער צענטראַל רעגירונג. אָבער זיין פּראָווינץ האָט ער נישט פערלאָזען און זייענדיג מיניסטער איז ער גע־בליבען אין טאַי־יואַן, בעת זיינע פונקציעס אין נאַנקין האָט ערפילט אַן אָפּיציער, וואָס ער האָט געשיקט אַלס זיין פערטרעטער. נישט האָבענדיג קיין צוטרוי צום געהיימניספולען גענעראַל האָט די רעגירונג נישט איינמאָל זיך בעמיהט איהם אָראָפּצופּרעגען קיין נאַנקין. אָבער אָהן ערפאָלג. דער גענעראַל האָט זיך פערענטפערט מיט א שאַרפער קראַנקהייט פון..... מאָגען און בכדי צו פערגרעסערען די וואָהרשיינליכקייט פלעגט ער יעדעס מאָל בעת עס פלעגען קומען די שליחים פון דער רעגירונג איינאָרדענען גאַנצע סצענעס, דעמאָנסטרירענדיג פאַר זיי טעוואָלדיגע אַטאַקעס פון קאָנוואַלסיעס, ספּאַזמען, חלשות, פון וואָס די פרעסע אויפן ווייטען מזרח האָט געהאַט גענוג שטאָף צו וויצען. ווי נאָר די רעגירונגס־פּערזענליכקייטען זענען אָוועקגעפאָהרען איז דעם גענעראַל תיכף בעסער געוואָרען, און ער האָט זיך באַלד ווידער גענומען צו זיין פּאָלעבאַטישקייט.

די פעלקער־ליגע איז א נייער וואוינונג

דאָס גרויסע איבערציהען זיך פון דער פעלקער־ליגע קומט פאָר אין א ענערגישען טעמפּא. עס וועט אַדורך נאָך אַ פּאָר וואָכען און די פעלקער־ליגע וועט זיך ענטגילטיג איבערטראַגען אין איהר נייעם פּאַלאַץ אין פּאַרק אַכיאַן. עס רופט איצט גרויס א פעראינטערעסירונג די פראַגע וואָס עס וועט געשעהען מיט דעם בנין אין וועלכען עס געפינט זיך איצט די פעלקער־ליגע. א מאָל האָט זיך דאָרט געפינען דער „האָטעל נאַסיאָנאַל". די די־רעקציע פון האָטעל האָט בעשלאָסען איהם צו מאָדערניזירען און האָט דאָרט איינגעאָרדענט 58 נייע באַד־צימערען. אין פּלוצלונג איז קיין זשענעווע געקומען סער עריק דרומאַנד בכדי אָפּצוקויפען דעם בנין פאַר דער פעלקער־ליגע. נאָך פאַר 1932, ווען עס האָט זיך געעפענט די ענטוואַפנונגס־קאָנפערענץ, איז דער פּאַלאַץ פון דער פעלקער־ליגע אויפגע־פרישט געוואָרען און די זשענעווער שטאָט פערוואַל־טונג האָט פערפוצט דעם פליגעל פון האָטעל אין מאָדערנעם גייסט. אין א קורצע צייט אַרום האָט זיך אָנגעהויבען דאָס בויען פון פּאַלאַץ פון דער פעלקער־ליגע אין פּאַרק אַכיאַן.

דער זשענעווער פרעסע דינסט" מעלדעט, אז עס פערענדיגען זיך איצט די אונטערהאַנדלונגען צווישען סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער־ליגע און דער דירעקציע פון דער זשענעווער כינעזישער ביבליאָטעק וועגען אָפּקויפען דעם בנין פון דער פעלקער־ליגע.

אָבער די כינעזישע ביבליאָטעק וועט נישט פערנעהמען דעם גאַנצען בנין פון דער פעלקער־ליגע. צוזאַמען מיט איהר וועלען זיך דאָרט אַריינציהען אַן ערך 40 אינטערנאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס, דערונטער דאָס גאַנצען ביוראָ, אינטערנאַציאָנאַלער רויטער קרייץ, אַלוועלטליכע ראַדיאָ־ליגע א. אַ. וו.

די אונטערהאַנדלונגען וועגען פּאַכטען דעם אַלטען בנין פון דער פעלקער־ליגע ריהרט זיך אין איין זייט דורך דער שווייצאַרישער רעגירונג און פון דער אַנדערער דורך דער „פעדעראַציע פון די אינטערנאַציאָנאַלע אינסטיטוציעס" וואָס פעראייניגט א רייהע אויבענדערמאָהנטע אָרגאַניזאַציעס פון אינטערנאַציאָנאַלען טיפּ. די „פעדעראַציע" וויל צאָהלען פּאַכט 300 פראַנק פאַר יעדען פון די 500 צימערען א יאָהר. אזוי אַרום וועט דער אַלטער בנין פון דער פעלקער־ליגע ברענגען 150 טויזענט פראַנק ריינע הכנסה א יאָהר.

אין שייכות מיט'ן איבערטראַגען זיך אין דעם בנין האָט די אינטערנאַציאָנאַלע ליגע פון רויטען־קרייץ בדעה צו ענטוויקלען די טעטיגקייט פון איהרע צענטראַלע אינסטיטוציעס. דאָס נאַנסען־ביוראָ, אַלוועלטליכע ראַדיאָ־ליגע, אַלוועלטליכע ליגע צום קאַמף מיט'ן האַנדעל מיט אָפּיום און אַנדערע אינסטיטוציעס וואָס טראַגען זיך איבער אין בנין וועלען דאָרט האָבען א אַלגעמיינע גרויסע ביבליאָטעק, לעזעזאַל, צענטראַלע טעלעפאָן־סטאַציע א. אַ. ו.

די אַלע אָרגאַניזאַציעס וועלען אָבער פּאַכטען זייערע לאָקאַלען נישט דירעקט ביי דער שווייצאַרישער רעגירונג נאָר ביי דער דירעקציע פון דער כינעזישער ביבליאָטעק, וועלכע פיהרט אונטער־האַנדלונגען וועגען אָפּקויפען דעם בנין. בראש פון דער דאָזיגער איינציגער אין איראָפּע ביבליאָטעק שטעהט אַ פרוי — ד״ר האָאַ, אַ קליינע כינעזערין וואָס וואוינט שוין לאַנג אין זשענעווע און איז זעהר פּאָפּולער אין דער דאָזיגער שטאָט פון דער פעלקער־ליגע. די דאָזיגע מערקווירדיגע פרוי האַלט אין בעסטער אָרדנונג 100 בענדער פון איהר ביבליאָטעק. קיינער צווייפעלט נישט אז זי וועט זיין בכוח אויפצוהאַלטען א פולע אָרדנונג אין בנין אין וועל־כען עס וועלען זיך געפינען עטליכע טויזענט מענשען.

אַ בעזונדערע בעדייטונג וועט האָבען דאָס איבערטראַגען זיך אין נייעם בנין פאַר דעם נאַנסען ביוראָ, וועלכעס פערנעהמט איצט א גאַנץ קליינעם לאָקאַל... דאָס דאָזיגע ביוראָ איז זיך אָבער צו־יואַקסען אין א מעכטיגען אינסטיטוט, וואָס האָט צו זאָרגען פאַר א סך הונדערטער טויזענטער עמי־גראַנטען פון פערשידענע נאַציאָנאַליטעטען.

צווישען די 40 אָרגאַניזאַציעס, וואָס געהען אריין אין דער פעדעראַציע פון אינטערנאַציאָנאַלע אינסטיטוציעס וועלען צוזאַמען מיט אַזעלכע פּאָליטישע פעראייניגונגען, ווי למשל די ציוניסטישע פּאַרלאַמענטאַרישע אוניע, וואָס האָט איהרע אָפּטיילונגען איבעראַל פון יאַפּאַן ביז קאַנאַדע און אורוגוויי, צוזאַמען מיט דער אַלוועלטליכער עספּעראַנטיסטען פעראייניגונג, וואָס האָט א יעהרליכען בודושעט פון 100 טויזענט פראַנק, וועלען זיך אין בנין איבערטראַגען אָרגאַניזאַציעס וועגען וועלכע מען ווייסט נישט איבעראַל אין איראָפּע. נישט אַלע למשל ווייסען, אַז דער „קאָמיטעט פון אָפענע טירען" איז א זעהר מעכטיגע פרויען - אָרגאַניזאַציע, וואָס שטרעבט צו עפענען די טירען פאַר פרויען אַרבייט און וואָס שפּילט אין אַמעריקע און ענגלאַנד א דאָמינירענדע ראָלע.

אין אַלטען בנין פון דער פעלקער־ליגע וועט זיך אויך געפינען די ציוניסטישע פערטרעטונג ביי דער פעלקער־ליגע, ליגע פון יודישע פרויען, הילפס אָרגאַניזאַציע פון יודישע פּליטים פון דייטשלאַנד, אַלוועלטליכע „אימקא" אָרגאַניזאַציע, אינטערנאַציאָנאַלער ראַט פון קראַנקען פלעגערינס, אַלוועלט־ליכע פעראייניגונג פון קירכען, אוניע פון קאַטוילישע סטודענטען אָרגאַניזאַציעס, אַלוועלטליכער בונד פון פּראַקטישען קריסטענטום א. אַ. ו.

אייניגע צימערען דינגט אָפּ דער קאָמיטעט צום קאַמף מיט שקלאַפען־האַנדעל. עס וועט דאָרט איינגעאָרדענט ווערען אַ פּאָלקס אוניווערזיטעט און מיט דעם גאַנצען בנין וועט אָנפיהרען א קליינע צאַרטע פרוי, ד״ר האָאַ.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiai w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

גאטהאלד אפרים לעסינג

און וואס ער האט געלערנט די דייטשן ווי זיך צו בעציהען צו יודען

צום 155-טען יאהרצייט פון בעריהמטען דייטשען דיכטער, דענקער און אמת'ען גרויסען מענשען

פון היסטאריקוס

.3

נאך אונזער מיינונג ענטהאלט זיין דראמע „נתן דער חכם“ די גרעסטע און ערהאבענסטע לעהרע, וואס לעסינג האט געגעבען דעם דייטשען פאלק.

לעסינג האט גענומען מאזעס מענדעלסאן אלס א מאדעל פאר דעם הויפט-העלד פון זיין דראמע. ער האט אין דעם דאזיגען העלד זיינעם איינגעקערפערט, קודם כל די חכמה, וואס ער האט בעמערקט, אז דער יוד בעזיצט. ער האט „נתנ'ען“ געמאכט פאר אן אויסדריקער פון דער יודישער חכמה, אריינגעבענדיג איהם טיפע מענשליכע געדאנקען אויסגעדריקט אין די פערעלדיגסטע ווערטער. אבער חכמה אליין איז נישט אלץ.

לעסינג האט גאר גוט בעמערקט, אז דער יוד בעזיצט א חוץ חכמה גוטהארציגקייט; ער פיהלט מיט א צווייטענס ליידען און ער איז גרייט יענעם צו העלפען. און אט אויך דאס ערהאבענע געפיהל האט ער איינגעקערפערט אין „נתנ'ען“.

און א חוץ חכמה און גוטהארציגקייט האט לעסינג בעמערקט, אז דער יוד בעזיצט א געוואלדיגען געדולד; ער טראגט איבער די גרעסטע יסורים און עגוים, און וויפיל עס זאל איהם נישט אויסקומען צו ליידען, ווערט ער נישט אויסערגעוועהנליך פערביטערט, ער פערלירט נישט דעם זין פאר פערגנפט און הומאר; און ער איז שטענדיג גרייט מוחל צו זיין די, וועלכע האבען איהם שלעכטס געטון, מיט זיי זיך איבערבעטען און ווערען פריינד. און אט אויך די דאזיגע הויכע מענשליכע מדה, וואס דער יוד בעזיצט, האט לעסינג איינגעקערפערט אין דעם יודען פון זיין דראמע „נתן דער חכם“.

מען קען פאלשטענדיג זאגען, אז אין דער גאנצער וועלט-ליטעראטור איז נישטא נאך אזא ערהאבענער כאראקטער, ווי לעסינג'ס „נתן“. ער איז דער אנטי-טהעזיס פון שעקספיר'ס „שיילאק“ און מען קאן פאלשטענדיג ערקלעהרען, אז לעסינג'ס שילדערונג פון דעם יודען איז אמת'ער, ווי שעקספיר'ס. לעסינג האט געקענט די יודען: ער האט צווישען זיי פערקעהרט; ער האט, ווי שוין געזאגט, גענומען א לעבעדיגען יודען אלס מאדעל פאר זיין כאראקטער; ווערענד שעקספיר האט קיין יודען נישט געקענט; עס זענען אין זיין צייט קיין יודען נישט געווען אין ענגלאנד: און ער האט געשאפען בלויז געשטיצט אויף פאנטאזיע.

שעקספיר איז אפילו געווען אזוי געניאל, דאס ער זאל פערשטעהן, וואס ס'קען פיהלען א יוד, וועלכער ווערט בעליידיגט, ערנידעריגט, פערפאלגט און אונטערדריקט. ער האט געקענט ארויסשרייען אזא יודענס וועהטאג: „האב איך נישט קיין אויגען ווי איהר... שטעכט איהר מיך טוט מיר נישט וועה...“ אבער ער האט נישט געקענט ווי סען, ווי יודען האנדלען, און ער האט שיילאק'ן צוגעשריבען א האנדלונג, וואס איז דורכאויס נישט יודיש. לעסינג אבער איז אי געווען געניאל צו פערשטעהן די יודען און ער האט אויך געהאט די מעגליכקייט צו זעהן, ווי יודען האנדלען, און אט דערפאר האט ער געשאפען דעם אמת'ן יודישען כאראקטער און איהם געמאכט האנדלען טאקע אזוי ווי יודען האנדלען.

לעסינג שילדערט „נתנ'ען“ אויף פאלגענדען אופן: „ער איז גוט ווי ער איז קלוג; און ער איז קלוג, ווי ער איז פערנונפטיג... ער איז פריי פון פאראורטיילען. זיין נשמה, זיין הארץ איז דורכגעדרינגען מיט יעדער הויכער מדה; און ער איז אין הארמאניע מיט אלץ וואס איז שעהן“. — אט אזוי האט לעסינג געזעהן דעם יודען. און זיין יוד איז נישט געווען קיין געליאסטשעטער; מען האט איהם אפילו נישט געטון קיין גוטעס, דאס ער זאל אזוי גוט זיין.

לעסינג שילדערט, ווי א מחנה קרייץ-ציגער פאנאטישע, צורייצטע קריסטען, מאכען א הריגה: זיי הרג'ענען אויס אלע יודען פון ירושלים, צוזאמען מיט זייערע פרויען און קינדער. צווישען די דערהרג'עטע זענען אויך דא נתן'ס פרוי און זיינע זיבען זיהן, וועלכע זענען געווען אזוי קלוג, ווי ער. און פון וועלכע ער האט אזוי פיל ערווארטעט. און אט דער יוד, וועלכען מען האט געטון אזא געוואלדיגען אומרעכט, האנדעלט מיט דער גרעסטער פערגעבונג: ווען א ריטער ברענגט איהם א קריסטליך מיידעלע, א פערבליבענע יתומה, און ער גיט זי איבער דעם יודען, כדי זי צו ראטעווען פון טויט, עמפאנגט זי „נתן“ מיט דער גרעסטער ליבע. ער דאנקט גאט, וואס ער האט איהם צוגעשיקט א קינד, כדי ער זאל אין דער ליבע צו איהר שטילען זיינע שמערצען, וואס מען האט ביי איהם צוגערויבט, ערמארדעט זיינע אייגענע קינדער.

עס איז א קריסטליך קינד, אבער דאס מאכט ביי דעם יודען קיין שום אונטערשיד. ער וויל זי זאגאר נישט דערווייטערן פון דעם פאלק, צו וועלכען זי געהער, פון דער אמונה, וואס איהרע עלטערן האבען געהאט. ער ערציהט זי נישט אלס יודין, נאר, אין אן אלגעמיינעם גלויבען אין גאט, אזוי, אז ווען זי וועט אויפוואקסען, זאל זי קענען אננעהמען דעם גלויבען, וואס זי וועט וועלען; און ווען זי ווערט גרויס גיט ער זי אויך איבער צו די, צו וועלכע זי געהער.

אט אזוי האנדעלט דער יוד. און לעסינג ווייזט אויך ווי ברוטאל עס האנדלען אפט נישט-יודען. ער שילדערט א פאטריארך, א הויפט-קריסטליכען גייסטליכען פון ירושלים, וועלכער אליין ווערט קוים טאלערירט פון די מאכטהאבער, און דאך האט ער א שטארקען בעגעהר צו פערברענען דעם יודען. ער ווייסט ווי נאבעל דער יוד האט געהאנדעלט געגען דער קריסטליכער יתומה און דאך וויל ער איהם פערברענען. ס'איז נאר א גליק וואס נישט אלע נישט-יודען זענען אזוי ברוטאל און בארבאריש אין זייערע הערצער, און לעסינג ווייזט, אז עס זענען אויך דא אנדערע מינים קריסטען, וועלכע בעזיצען אויך מענשליכע געפיהלען און זיי זוכען צו לעבען בשלום מיט די יודען.

א חוץ דעם, וואס לעסינג האט גענומען מאזעס מענדעלסאן אלס מאדעל פאר זיין העלד, האט ער אויך אין דער דראמע איינגעקערפערט די זעהר שעהנע אריענטאלע לעגענדע, וואס באקאטשיא האט נאך דערצעהלט וועגען די דריי ברידער מיט די דריי רינגען. יעדער פון די ברידער וויל האבען דעם צויבער-רינג, מיט וועלכען מען קען ווייזען וואונדער, אבער זיי אלע זענען אפגענארט געווארען, קיין איינער פון זיי האט נישט דעם ריכטיגען צויבער-רינג. אט די לעגענדע מאכט לעסינג פאר אן אלעגאריע פון די דריי רעליגיעס: קריסטענטום, מאכמעדאניזם און יודענטום. דער אויספיהר איז, אז זיי קריגען זיך אומזיסט ארום צווישען זיך; זיי געפינען זיך אלע אין דער זעלבער לאגע; זיי האבען עהנליכע רינגען. דעם סאמע צויבער-רינג האט קיינער נישט פון זיי. ווייל אין אמת'ן: ווער קען באמת וויסען, וואס ס'איז דער אמת'ער אמת אין דער דאזיגער וועלט? אבער דער עיקר איז נישט די רינגען, די אמונות, וואס זיי בעזיצען, נאר די בעציהונג, די מענשליכע בעציהונג, וואס דארף הערשען צווישען זיי. ווייל עס שפילט נישט קיין ראלע דאס וואס דער מענש דענקט און זאגט וועגען גאט און דער וועלט, — דער סאמע עיקר איז דאס, וואס ער טוט, ווי ער האנדעלט אלס מענש צו זיינע מיטמענשען.

אט דאס איז דער אינהאלט פון „נתן דער חכם“ פון דעם גרעסטען ווערק, וואס גאטהאלד אפרים לעסינג האט געשאפען, וואס איז בנוגע יודען דאס הומאנסטע ווערק אין דער וועלט-ליטעראטור.

לעסינג האט געהאט צו ליידען דורך אט דעם גרויסען ווערק, וואס ער האט געשאפען. די דייטשן זענען געווען אויף איהם בייז, וואס ער האט זיך אנגענומען פאר די יודען, און וואס ער האט זיי אזוי ערהאבען געשילדערט. מען האט איהם איינ... פאך ארויסגעשטויסען פון דער געזעלשאפט צוליב דעם. אפילו פיל פון זיינע פריינד האבען זיך אפ... געקעהרט פון איהם. עס האט לעסינג'ן טיף גע... שמערצט, און מען קען בארנישט וויסען, אויף וויפיל דאס האט בייגעטראגען צו זיין פריהצייטיגען טויט, וואס איז געקומען בלויז מיט צוויי יאהר נאך דעם, ווי ער האט זיין ווערק געשאפען. אין 1779 איז דאס ווערק ערשינען, און דעם 15 פעברואר 1781 האט ער אויסגעהויכט זיין גא... בעלע מענשליכע נשמה אין דער פריהער עלטער פון 51 יאהר. מען האט איהם בעצייכענט פאר א מארטירער פון מענשען-ליבע און אמת.

אט אזוי האט דער גרויסער גייסט גאטהאלד אפרים לעסינג, וועלכער האט דעם דייטשען פאלק געגעבען זיין נאציאנאלען טעאטער, און ערהאבענע בעגריפען פון פאעזיע, קונסט און שעה... איהם אויך געגעבען די גאבעלע לעהרע: פון בע... ליכער בעציהונג צו יודען.

אויף לעסינג'ן האט מען געזאגט מיט ..., אז ער האט געעפענט פאר דעם דייטשען פאלק די טיר צו זיין אייגענער נשמה, און פאר די ... האט ער געעפענט די טיר פון דער געטהא, ... זאלען פון דארט ארויס. דורך לעסינג'ס ... האט זיך ענטוויקעלט נישט נאר דאס דייטש... טעאטער, נאר אויך איהר פאעזיע און זאגאר ... לאזאפיע. מ'האלט אז געטהע און שילער ... מעגליך געווארען נאך לעסינג'ן און דורך לעסינג'ס ווירקונג האט זיך פערשפרייט די עמאנציפאציאנס-אידעע ביי די יודען און פאר די יודען אין דער וועלט.

אט די טירען וואס לעסינג האט געעפענט האט מען אין די לעצטע פאר יאהר צוריק פערמאכט אין דייטשלאנד. מען פערניכטעט דאס, וואס די הומאניש און נאבעל ביים דייטשען פאלק, און ... טרייבט צוריק די יודען אין דער געטהא. אבער ... ווילט זיך אונז דאך גלויבען אז דאס איז ... א בייזער, מאמענטאלער חלום; אז די ליכט, ... לעסינג האט פערשפרייט, וועט צוריק אויפ... און צום נוצען פון דייטשלאנד גופא וועט צוריק קומען דער אינערליכער שלום צווישען די פער... שידענע מינים מענשען, וואס עס לעבען אין ... און דער אינערליכער שלום וועט אויך ברענגען צו א שלום צווישען איהר און דער וועלט.

מעגען נאהענטע קרובים הייראטען צווישען זיך?

פון ל. באראָדולין

אייגע פון די גרונד-מעלות פון די מאדערנע וויסענשאפטען בעשטעהט אין דעם, וואס טעאריעס און „נאטור-געזעצען“ נעמט מען אן, אבער בלינד צו זיי, פערשלאפט צו זיי איז מען נישט. מען איז נישט פאנאטיש.

ווען א דאקטאר אדער אן אינזשיניער, אדער אן אנדערער, וועמענס טעטיגקייט עס בעשטעהט אין אנווענדען וויסענשאפטליכע פרינציפען, בויט זיינע אן אפעראציע אדער א האנדלונג אויפ'ן גרונד פון א וויסענשאפטליכער טעאריע, אדער אויף א „נאטור-געזעץ“, זעהט זיך פלוצים ארום, אז דער וויסענשאפטליכער פרינציפ האט אין דעם פאל נישט געווירקט, איז ער אפשר ענטוישט, אבער איבערראשט איז ער נישט. ווייל איצטער ווייסען מיר שוין פון ערפאהרונג, אז מען קען אלעמאל ערווארטען, אז זייער עקספערימענט זאל בעווייזען, אז א פריהערדיגע טעאריע איז נישט אלע מאל גילטיג, אדער, אז זי איז הבלל נישט געווען בעגרינדעט.

אט נעמט אזא פאל:

פרעגט וועמען איהר ווילט, וועט ער אייך באלד זאגען, אז ווען נאהענטע קרובים פארען זיך, איז עס נישט געזונט. עס ענטשטעהט אן אפגעשוואכטער דור, וואס קען מיט דער צייט פיהרען צו דעגענעראציע. אזוי גלויבט מען נישט נאר צווישען דעם ברייטען פאלק, נאר אפילו אין דער וויסענשאפט. און, נאטירליך, האט די וויסענשאפט געזוכט בעווייזען, וואס האלטען אט די טעאריע בעשטעטיגען.

מיר וועלען נעמען עטליכע פון זיי:

עס זענען פארהאן אזעלכע נידריגע ארגאניזמען וואס טראגען אין זיך די ארגאנען פון ביידע געשלעכטע, אי דעם מענליכען, אי דעם ווייבליכען, אזעלכע ארגאניזמען רופט מען „הערמאפראדיטען“. צו אט דעם מין בעלאנגען, צום ביישפיל, די ערד-ווערים. קען אזא ארגאניזם זיך בעפרוכפערן זיך אליין; ער קען מיט זיין מענליכע זאמען בעפרוכפערן זיין אייעלע און האבען קינדער. פונדעסטוועגען וועט אן ערד-ווארים, אדער אן אנדער הערמאפראדיט הר... כען א צווייטען ארגאניזם, וואס זאל איהם בעפרוכפערן, ווייל עס איז געזונטער פאר'ן קומענדיגען דור. זיך אליין וועט ער בעפרוכפערן נאר דאן, ווען ער קריגט נישט קיין פארטנער און האט קיין אנדער ברירה נישט.

בלומען זענען די געשלעכט-ארגאנען פון געוויסע פלאנצען. יעדער בלום איז דער ארגאן פון ביידע געשלעכטען און קען זיך אליין בעפרוכפערן, אין דער זעלבער צייט אבער איז יעדער בלום אזוי געבויט, אז ער קען זיך אליין נישט בעפרוכפערן. ער ווארט ביז עס וועט קומען א בין אדער אן אנדער אינ... און וועט אורעקטראגען זיינע מענליכע זאמען ... אן אנדער בלום, און ברענגען איהם די מענליכע ... מען פון אן אנדער בלום. און ווען מען בעפרוכפ... א בלום מיט גוואלד מיט זיינע אייגענע זאמען, ... שטעהען שוואכע דורות. עס ענטשטעהט א רעגנע... ראציע.

ביי מענשען פיהרט זיך אזוי, אז ברידער א... שוועסטער האבען נישט קיין געשלעכטליכע נלו... מען אייטער צום צווייטען. און אין דעם זעהט מ... אויך א בעשטעטיגונג צו דער אויבענדערמאנט... טעאריע. עס הארף הייסען, אז אינסטינקטיוו פיה... זיי אויס געשלעכטליכע פערקעהרען צווישען ... ווייל עס פיהרט צו דעגענעראציע.

פערקעהרט, אבער, איז בעוויזען געווארען, ... ווען פארען זיך צווישען זיך פארשטעהער ... פערשידענע ראסען, זענען די קינדער געזונטער ... פעהיגער ווי געוועהנליך.

און אזעלכע בעווייזען זענען פארהאן ...

אבער אט קומט א נייער פאקט.

אין דעם פענסילוואניער אוניווערזיטעט אין ... לאדעלפיע, איז פארהאן א בעזונדער ... וואו מען פלאדירט ווייסע ראצען פאר וויסענ... ליכע פארשונגען. מען האט פאר זיי ...

(ווייטער זעה ד'טע זייט)

אויפן דערנער-וועג

שפאנענדער סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן

55

רעדל האט א הויב געטון מיט די אקסלען, א מאך געטון מיט דער האנד און זיך אנגערופען:

— דאס איז פאר מיר א רעטעניש, איך הויב נישט אן צו פערשטעהן ווי... דא קומט פאר. אדער הא 33 זויגט אלט אויס פון ... פינגער, אדער יענער מאיאר פון בענעראל-שטאב זאל איהם האבען בכיוון אפגענארט. כדי אונז אריינצופיהרען אין א טעות און שאפען אזוי ארום א צומישונג אין אונזערע רייהען. איהוי שפילט זיך מיט די רוסישע שפיאנען — דאס זענען שוין איינמאל כיטרע, דורכגעטריבענע חברה-לייט!

— וואס-זשע איז דא צו טון אין דעם דאזיגען פאל? — האט געפרעגט רעדל'ס געהילף.

— מען דארף אויספאדערן דעם הא 33, ער זאל זיך דערוויסען, צי די ידיעה, וואס ער האט בעקומען פונ'ם רוסישען מאיאר איז א ריכטיגע. מען דארף אונזער אגענט אויפמערקזאם מאכען דערויף, אז ער זאל אין דער צוקונפט זיין פארזיכטיגער מיט צושטעלען ידיעות צו אונז. פערשטעהט נאך, הער לויטענאנט, לויט די ידיעות פון הא 33 קומט אויס, אז דושארדזשי פאסיבי האט נישט געהאט קיין שום שייכות צו דער געשיכטע מיט'ן ארויסגנב'ענען די פלענער פון אונזער נייעם זארט הארמאטען. און דוכט זיך, אז איהר און מיר אלע האבען דייטליך געהערט, ווי ער האט זיך אין גע ריכט אפען מודה געווען אין דעם דאזיגען פערברעכען. דער דאזיגער איטאליענער וואלט דאך נישט געווען אזא שוטה, אז ער זאל אויף זיך נעהמען אן אומגליק, אז ער זאל זיך מודה זיין אין א זאך, אין וועלכער ער איז גאט די נשמה שולדיג... איך זאג אייך נאך אמאל, הער לויטענאנט, אונזערע אגענטען לאזען זיך פיהרען ביי דער נאז פון די כיטרע רוסישע פאלקאווניקעס און זיי נעמען אן פאר א כשר'ע מטבע אלץ, וואס מען דערצעהלט זיי. אך, נאראנים, זיי ווייסען נישט, אז די רוסישע שפיאנען פיהרען זיי אין באד אריין!...

רעדל האט גערעדט מיט אזא איבערצייגענדען טאן, אז דער לייטענאנט ראנגע האט ערקלערט:

— ריכטיג, ריכטיג, די רוסישע שפיאנען ווילען אזוי ארום אונז אראפפיהרען פון וועג, פערנארען. איך וועל נאך היינט וועגען דעם שרייבען אן אויספיהרליכען בריף צו אונזערע אגענטען, כדי זיי זאלען וויסען ווי אזוי צו האנדלען.

רעדעל האט מיט אלע מיטלען זיך געסטארעט צו מאכען צו קליינגעלד די ידיעה פון עסטרייכישען שפיאן הא 33. ער האט מיט זיינע רייד אלעמען אזוי איבערצייגט, אז ביי יעדען איינעם פון די העכערע בעאמטע אין דער שפיאנען-אפטיילונג איז געבליבען די זיכערקייט, אז דאס איז א שפיצעל פון די רוסישע שפיאנען.

און די זאך האט זיך דאך אזוי לייכט געלעגט אויפ'ן שכל. דער איטאליענער פאסיבי האט זיך „מודה“ געווען אין אנדערען שטייגלער'ס ארויסצוגנב'ענען די פלענער פונ'ם נייעם טא"ט עסטרייכישע הארמאטען; דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף צוואנציג יאהר תפיסה — הייסט עס, אז נאר פאסיבי און שטייגלער און נישט קיין אנדערע זענען בעגאנגען דאס דערמאהנטע פערברעכען, און פלוצלונג קומט גאר אן עפעס א ידיעה פון אן עסטרייכישען שפיאן אין ווארשע, אז די רוסען בעזיצען גאר אין זייערע הענד די פלענער. ס'איז דעריבער קלאר, אז מ'האט דא צו טון מיט א שווינדלער, ... כיטרען שפיצעל.

קיינער האט נישט געפרובט, אפצוזוכען רעדעלס ערקלערונג. אלע האבען בעשטעטיגט די ריכטיגקייט פון זיין מיינונג. עטליכע באמטע האבען נאר בעמערקט:

— אהא, אונזער שעף האט דעם קאפ אויפ'ן קארק, ער לאזט זיך אזוי שנעל נישט פיהרען אין באד אריין, איהם וועלען די רוסישע שפיאנען נישט אפנארען.

אין דעם זעלבען טאג, ווען ס'איז אנגעקומען דער בריף פון הא 33, האט רעדל בעקומען א יאנער קענוגגס-בריף פון זיין מאיעסטעט אליין, דעם קייזער פראנץ יאזעף. דער קייזער האט געשריבען:

„איך דריק אייך אויס מיין טיפסטע אנערקענונג און לויב פאר אייער אונערמידליכער ארבייט פאר דאס פאטערלאנד און דעם טראן. אייער לעצטע לייסטונג ביים ענטדעקען די געפעהרליכע שפיאנען, וואס האבען ארויסגעגנב'עט איינעם פון אונזערע וויכטיגסטע פערטיידיגונגס פלענער, האט מיר גע... פילט מיט אמת'ער פרייד. איך דאנק אייך ... אייך ערפאלג אין אייער ווייטערדיגער ארבייט ... דער מלוכה.

געצייכענט: פראנץ יאזעף“.

ווען רעדל האט בעקומען דעם בריף, האט ער ... מאדנע געשמייכעלט... ווען מ'איז איהם געקומען גראטולירען פאר דער קייזערליכער אנערקענונג, וואס ער האט בעקומען, האט ער זיך געהאלטען אזוי מאדנע, אז די בעזוכער האבען געוואונדערט איינער צום צווייטען:

— דער פאלקאווניק רעדל איז אזוי שטארק גע... ריהרט פון זיין מאיעסטעטס אנערקענונגס-בריף, ער קען אפשר נישט רעדען.

רעדל האט געדאנקט פאר די גראטולאציעס, אבער די ווערטער זענען איהם עפעס ווי ... ווערט געווארען אין מויל... ס'האט זיך געדאכט, אז ער וועט זיי מיט עפעס און אלע האבען ... צוגעשריבען אויפ'ן חשבון פון „רעדל'ס גערירט... קייט מיט'ן קייזערליכען אנערקענונגס-בריף“.

א נייער קרבן

מעהר וויניגער אין דער זעלבער צייט, ... א צוויי-דריי טעג שפעטער, האט א רוסישער ... טעראפיציר, וואס האט געארבייט אין דער קאנצ... לאריע פון דער מיליטערישער תפיסה אויף ... גאס, אין ווארשע, בעקומען פון קיעלץ א ... פוטער, וואס איז געווען איינגעפאקט אין ... זיכטיג, נישט דורכפליסענדיג פאפיר. צום ... איז געווען צוגעלעגט א בריוועל מיט'ן ... אינהאלט:

(פארטזעצונג קומט)

עלענדע יוד. קינדער אויף פאריזער גאסען

רייכע פראנצויזישע יודען רופען זיך נישט אפ מיט גענוג סימפאטיע אויף דער נויט פון די ארימע מאסען

(א בריף פון פאריז)

פון דוד איינהארן

ווער קען זיך פארשטעלען די איינזאמקייט און דעם עלענד פון א מענשען, וואס געהט ארום אין א ריזיגער מיליאנען־שטאט, דורך טויזענטער גאסען און געסלעך, הונגעריג און פערלאזען, אהן א דאך איבער'ן קאפ? הונדערטער טויזענטער טירען ארום איהם שטעהען פערשלאסען, אלע הערצער זענען פערמאכט, מחנות פון פערזארגטע און פערהארעוועטע מענשען יאגען ארום איהם, און צו קיינעם קען ער נישט צוגעהען זיינע ליידען דערצעהלען און הילף בעטען, ווייל יעדער איז פערטון מיט זיך, מיט זיינע צרות אדער פריידען, און קיינער וועט אין איילעניש איהם אפילו קיין רגע נישט שענקען, ווער רעדט נאך — א פאר פראנק.

ווי דארף שוין אויסזעהן א קינד אזא? אנ'איינזאם קינד, וואס טאטע־מאמע זענען איהם אויפ'ן וועג געשטארבען, און ער איז געבליבען אליין; א קינד, וואס אין זיינע אויגעלעך לויכט נאך דער פריהמארגען פון לעבען, און די וועלט זעהט ביי איהם אויס נאך אזוי ראזיג. נישטא אזא זאך, וואס ריהרט ביז טרעהרען, ווי צו זעהען א זעקס־זיבען יאהריג, פערלאזען, אומגליקליך קינד, ווי עס זיצט א יונגעל און שפילט זיך מיט א פאר שטיינדלעך און שמייכעלט, און שאפט זיך זיין אייגען וועלטעל. טרייסט זיך מיט די פאר פוסטע קעסטעלעך פון שוועבעלעך, וואס ער האט געפונען אין גאס.

אט די דאזיגע צוטרויליכקייט, אט דער קינדישער בטחון אין דער היינטיגער ווי־סטער, בייזער וועלט, קען דאס הארץ צורייסען. און אזעלכע קינדער זענען איצט דא אזוי פיל. וואס ווייסען נישט וואס מארגען וועט מיט זיי זיין, אין וועלכע גוטע אדער בייזע צופעליגע הענט זיי וועלען אריינפאלען; ווער עס וועט זיי אויסנוצען און צוברעכען, איידער זיי וועלען קומען צום בעוואוסטזיין.

איבערהויפט גיבען ארויס א גרויסע צאהל אזעלכע קינדער די גרופען פון מענשען, וועלכע ווערען געיאגט פון לאנד צו לאנד, וועלכע האבען נישט קיין מקום־מנוחה און ווייסען נישט וואו זיי וועלען מארגען דעם קאפ אוועקלייגען.

היימאטלאזע קינדער פון היימאטלאזע עלטערען.

און פאריז פערמאגט זיי איצט א סך. פון אלע לענדער און אלע פעלקער. קינדער, וואס זענען פלוצלינג געבליבען אין מיטען גאס, מיט אנ'אומקלארער ערינערונג פון פערשוואונדענער עלטערען־צערטליכקייט.

און ליידער גיבען די יודען איצט נישט קיין קליינעם פראצענט אזעלכע קינדער אין פאריז. איבערהויפט פון די דייטשע עמיגראנטען, פון אונזערע פוילישע יודען. קינדער, וואס די טאטעס זענען פערפאלען געווארען אויפ'ן וועג און די מאמ'עס זענען געשטארבען אין שפיטאל. קינדער, וועמענס ביידע עלטערען, זענען פערפאלען געווארען, עלענדע נשמה'לעך, אהן שיצער, אהן קרובים, אהן פעטערס און מומעס, אנגעוויזען אויף צופעליגען און צייטווייליגען רחמנות.

אט שטעהט פאר מיר א יונגעלע: קלוגע, אומעטיגע יודישע אויגעלעך. די מאמע איז איהם געשטארבען מיט א יאהר צוריק, דער פאטער — צוריק מיט עטליכע חדשים. דערווייל האלט ער זיך אויף אין א פריוואטע קינדער־היים; צאהלען צאהלט פאר איהם א קאמיטעט. דער קאמיטעט אבער האלט שוין ביי זיינע לעצטע געלד־קוואלען. מארגען־איבערמארגען קען ער זיך פערמאכען. א פעהיג קינד, לערנט זיך אויסגעצייכענט אין שולע. שטיל, איינגעשלאסען אין זיך, ביינאכט בעפאלט איהם אנ'אומעט, און ער וויינט שטיל פאר זיך. אפט זאגט ער זיך אפ אפילו נאשעריי צו עסען.

זיין לאגע איז כלל נישט קיין קלארע, די עלטערען זענען געקומען פון פוילען, האבען חתונה געהאט בלויז ביי א רב. ער איז געבוירען געווארען אין פוילען, אפילו נישט פערשריבען. אז איהר ווילט, איז ער א מענש אהן א נאמען. וואס וועט זיין מיט דעם דאזיגען קינד, אז דער קאמיטעט וועט זיך שליסען? בלייבט די הילף פון דער מלוכה. ער וועט אריינפאלען אין אזא קינדער־קאזארמע, אהן ליבע, אהן הארציגקייט, מען וועט איהם נאכדעם אפגעבען צו א פויער.

דאס רוב פון זיי, די שוואכערע, געהען אונטער פריהצייטיג. מעגליך, אז דער יונגעל וועט זיין אזוי פעהיג, אז א לעהרער וועט דאס בעמערקען, וועט זיך פעראינטערעסירען און זוכען גוטע מענשען צו העלפען איהם, חער ווייס? די וועלט איז איצט אזוי קאלט און גרויזאם! וואס פאר א ראלע שפילט צווישען פינף מיליאן מענשען א קליינער נפשל מיט טרויעריגע, פער'חלומ'טע אויגעלעך?

אט איז א מיידעלע, דער פאטער איז א דייטשער יוד, די מוטער איז אנ'עכטע גערמאנערין איצט זענען די עלטערען צושיידט. דער פאטער איז ערגעץ אין אנאנדער לאנד, די מוטער איז אין פאריז קראנק אויף טובערקולאז און ליגט אין שפיטאל.

דער פאטער קען דעם קינד גאר נישט העלפען, אפילו צו זיך קען ער עס נישט נעמען. דאס קינד לעבט דערווייל פון צייטווייליגען רחמנות. וואס וועט מיט איהם מארגען זיין? וואס וועט פון איהם ווערען? ביי וועלכע פינסטערע לעבענס אומשטענדען וועט ער זיין א פרייער רוב? איין גאט ווייס!

קומט א מוטער, אנ'עלענדע, פון פוילען זוכען איהר מאן און געפינט איהם נישט. וואלגערט זי זיך אין א פינסטערען צימערל און ווערט קראנק אויף א לונגען־ענטצינדונג. מען פיהרט זי אפ אין שפיטאל און אין א פאר טעג ארום שטארבט זי. אין פאריז האט זי נישט קיין קרוב און נישט קיין גואל. זי איז צווישען פרעמדע מענשען, דער בעל־הבית פון האטעל שיקט אפ דאס קינד אין פאליציי־קאמיסאריאט, דארטען זיצט זי אויף א באנק אין א ווינקעל און שפילט זיך מיט א צובראכענער קוקלע. דאס וואס זי האט אליין נישט — די מוטער־צערטליכקייט, דאס גיט זי איהר פופע.

און נאך טרויעריגער איז, ווען מען קוקט זיך צו צו אונזער יודישען לעבען. עס איז א שרעק! איבער צוויי הונדערט טויזענט יודען, רעכענט מען, וואוינען אין פאריז. ווען דאס וואלט געווען מיט הונדערט יאהר צוריק. וואלט ביי אזא יודישער קהלה געווען מעגליך, אז צעהנדליגער יודישע יתומים זאלען אונטערגעהען און פערשווינדען? היינט איז דאס נאטירליך. דאס יודישע צוזאמענהאלטען זיך איז פערשוואונדען. עס בילדען זיך סאסייעטיס, לאנדסמאנשאפטען, צו הונדערט, צו הונדערט פופציג פערזאן. אבער די דאזיגע סאסייעטיס זארגען בלויז פאר קברים. און אויב זיי טוען עפעס, איז פאר אייגענע בלויז. מעג א יוד, וואס געהערט נישט צו זיי, שטארבען פאר זייערע אויגען, אינטערעסירט זיי דאס נישט. יעדע גרופע יודען פון יעדען לאנד, איז א וועלט פאר זיך.

אנ'עלענדער יוד קען אין פאריז רוהיג שטארבען אויפ'ן גאס, און ס'איז נישטא קיין אינסטיטוציע וואס זאל איהם העלפען. די, וועלכע עקזיסטירען יא, ווערען דערשטיקט פון געלד־מאנגעל. אפילו ראטשילד'ס יודישער שפיטאל האלט ביים אויסגעהען. נישטא קיין געלד. די רייכע גיבען נישט, די ארימע האבען נישט.

אין פאריז זיצען טויזענטער רייכע דייטשע יודען, וואס האבען דא געגרינדעט פאבריקען און גרויסע געשעפטען. זיי הערט מען נישט און מען זעהט זיי נישט.

עס זענען דא רייכע רוסישע יודען, וואס בייטען געלד און וואס איהר ווילט, אבער נישט פאר צדקה. וואו מען דארף שנעל ראטעווען אנ'אונטערגעהענדען מענשען.

מעגען נאהענטע קרובים הייראטען צווישען זיך?

(ענדע פון דער 6־טער זייט)

[illegible] געביידע. די מעלה מיט ווייסע ראצען פאר וויסענשאפטליכע פאראבאכטונגען בעשטעהט אין דעם, וואס אזא ראץ לעבט וועלכע צוויי און א האלב — דריי יאהר. ווען א ראץ איז בלויז א האלב יאהר אלט, קען זי שוין אנהויבען קינדלען. קען מען אין דער קורצער צייט פון עטליכע יאהר באבאכטען די אויפפיהרונגען פון ראצען פאר א צוויי־דריי דורות.

האט מען אין יענער לאבאראטאריע געפארט ראצען, וואס זענען געבוירען געווארען פון די זעלבע עלטערן. מען האט געפארט צווישען זיך ברידער און שוועסטער. און אזוי האט מען עס געטון פאר מעהר ווי פופציג דורות נאכאנאנד. און נישט נאר זענען די קינדער נישט געווען שוואכער פאר די עלטערן, און נישט נאר אין קיין דעגענעראציע נישט ענטשטאנען, נאר פערקעהרט: ווען מען פארט צווישען זיך געקליבענע געזונטע ברידער מיט שוועסטער, זענען די קינדער נאך שטארקער און קרעפטיגער ווי די עלטערען. דער מין פערבעסערט זיך, און נישט ער פערערגערט זיך.

נאטירליך — פון דעם איז נאך נישט געדרונגען, אז ברידער מעגען הייראטען מיט שוועסטער; און וואלט מען מיך געפרעגט, וואלט איך אפילו קיין קוזינס נישט געראטען צו הייראטען צווישען זיך. אבער די עקספערימענטען אין דער לאבאראטאריע פון דעם פענסילוואניער אוניווערזיטעט זענען פון גרויסער וויסענשאפטליכער בעדייטונג, און בעשטעטיגען דערווייל דעם כלל, אז מען טאר זיך נישט בעציהען פאנאטיש צו א וויסענשאפטליכער טעאריע. מען דארף האנדלען אביעקטיוו און מיט אפענע אויגען.

א קאוואלער

דערצעהלונג

פון ל. מלאד

(סוף)

לינדער האט קודם דערפילט, אז דא אזוי שטיין און אויסטענה'ן זיך מיט איהר איז נישט נאר בעקוועם, ווארים ער האט דערפילט די סכנה, אז עמיץ קאן נאך פערביי געהן און זעהן ווי א מאן פארעט זיך מיט א מיידעל אונטער א בוים, און דערצו וויינט זי נאך, איז א קשיה אויף א מעשה, האט ער זיך בעמיהט דערויבער זי ארויסצופרעגען אונטער דער פלייליכער פארצעליענער שיין פון עלעקטרישען לאמפ.

ער האט זי אנגענומען ביי דער האנט און זי האט דוקא נישט בעשטעלט קיין ווידערשטאנד, פערקעהרט, געגאנגען געהן, ווי עמיצען וואס איז שוין אליין איינס. אין דער ליכט האט ער זי בעסער דערזעהן. א שמאל קעפעל, א ברייטען שטערן, וואס האט זיך גערשניטען שמעלער, און די גאמבע איז אויסגעקומען פערשפיצט. זי האט געטראגען א ווינטערדיגען מאנטעל מיט א הויכען פוטערנעם קאלנער. דער קאלנער איז געווען אויפגעשטעלט און זיך צוזאמענגעמישט מיט איהרע שרייענדיגע געקרייזעלטע האר פון קאפ. לינדער האט געפיהלט, אז זי איז א שיינע (וואס רעדן א מיאוסע וועט זי זיין, אזא וואס שטעהט איינע אליין אין מיטען דער נאכט?) דאס בעסטע וואלט געווען, ווען ער לאזט זי דא אזוי אפ, נאר ער אזוי ווי ער איז דאך פארט נישט געווען זיכער צי זי איז אזא, וואס קאן זיך דאס שטעלען אליין בעשטעהן, האט ער זי געפרעגט:

— וואוהין זאל איך דיך פיהרען?

און זי:

— א היים.

לינדער האט זיך געטראכט: אז, ערשטענס איז עס פחדנות צו שרעקן זיך, באשר בכן, נו, לאמיר זאגען, אז... נו, עפעס איז דאך מיט איהר, אז נישט בחנם איז איהר געמבעלע אריינגעקראכען אין אויפגעשטעלטען קאלנער פון איהר מאנטעל און וויינט (ער וואלט געשוואוירען מיט ביטערע טרעהרען...) קאן ער דאך זי סיישט איבערלאזען, גארנישט, ווי א הונט, אהער ווי א קאץ. ער בעגעגענט איינע אליין אזוי שפעט אין גאס, און צווייטענס: קאן דאך זיין, אז ער איז איהר טאקי אומזיסט חושד (פונקט ווי אלע מענער, וואס צו עפעס אנדערש קאנען זיי זיך נישט דערטראכטען ווי באלד זיי בעגעגענען א פרוי [illegible]

פערצווייפלונג איז אלזא געשטיגען אין זיין הארץ, ווארום ער האט דאך אפילו קיין אויסוועג נישט געהאט, און קיין מיטעל אויך נישט מיט וואס צו העלפען איהר.

לאמיר זאגען, אז זי האט נישט קיין היים, אז זי איז בכלל אזא בעשעפניש, וואס מען דארף איהר העלפען, נו, וואס־זשע וועט ער זיך מיט איהר ארום דרעהען א גאנצע נאכט? איז דאך צו דעם דא א מיטעל (אך, ווען זי איז נישט קיין „זי") ער וואלט פשוט געזאגט קום א היים מיט מיר, נא דיר מיין בעט און מיין ברויט. ער וואלט עס איהר אויך פארגעלעגט האט ער אבער מורא פאר צוויי פאלען, קאן זיין, אז זי איז טאקע אזא, וואס קוקט עס אויס, אויב אזוי, וואלט ער עס אויך געדארפט טהן, נאר קאן ביי זיך נישט פועל'ן, און אפשר — אזא פארשלאג וואלט זי זעהר בעליידיגט, און נישט וועגען דער בעליידיגונג געהט עס, נאר וואס זי קאן זיך טראכטען אויף איהם, אז ער איז אזא ווי יעדער, און דאס וואלט ער זעהר נישט געוואלט.

ער האט שוין געמוזט מיט איהר אזוי אנטעהן העכער א שעה, און אפשר נאך מעהר. אין געדאנק האט ער שוין געשאלטען די זיינע חברים, וואס האבען איהם אזוי לאנג אויפגעהאלטען און דערמיט גורם געווען דעם צופאל, אז גראד איהם זאל זיך טרעפען אזא מעשה (א, ווען זיינע חברים דערצעהלען דאס, וואלט ער זיכער זיי נישט געגלויבט...).

פאר איהם איז קלאר געווען, אז עס איז נישט גלאט, ער האט זיך אפילו פערגומען אויף אמצובירדערן אויך, ווארים דאס איז פשוט אנ'אנטשעפעניש, און ווייל (צו זיין איצטיגען אומגליק) איז ער א מאן, מוז ער שוין זיצען אין דער פאזיציע וואס אט דער מין לעגט אויף איהם ארויף, ער טאר זי נישט אפלאזען איינע אליין אין מיטען גאס, אין שפעטער נאכט־שעה, ווארים וואס זי איז איז זי, אבער צום ווייבערישען מין געהערט זי און מיט גוטען ווילען צי מיט נישט גוטען ווילען, מוז ער זי שיצען, מיטגיין, זאל זי איהם אפילו פיהרען וואו ער ווייסט אליין נישט וואו.

אזוי איז טאקי געווען. זי האט איהם געפיהרט, אז וואו ער האט אליין נישט געוואוסט. אין שטאט איז ער נישט קיין פרעמדער, אבער דורך די געגענדען וואס זי האט איהם געפיהרט (אלץ ווינקעדיג), איז [illegible]

גענומען. ער האט פערגעסען, אז מיט א רגע פריהער האט ער זיך גאר שטארק געביזערט דערפאר, וואס זי ווייסט נישט, וואו זי פיהרט איהם, און אז ער איז אנ'ארבייטער, און אז ער איז בערעכטיגט כאטש צוויי שעה צו שלאפען און זי האט עס איהם צושטערט (זי ווי עס זאל איהר דאס ארטען?..) איצט איז ער געווען מילד און געזאגט:

מיקא, אז דו האסט נישט קיין היים, דאס זעהט מען דאך, זי האט א טופע געטון מיט איהר פיסעל, זיך בעליידיגט און ארויסגעשווינגט:

— איך האב יא, איך האב יא א היים...

— איז גוט, מיקא, וועלען מיר זעהן, — האט ער זיך פערענטפערט, אבער אז מיט דיר איז עפעס געשעהן, איז זיכער. לאמיך הערען, אויב עס איז נישט שווער.

האט זי אראפגעלאזט דעם קאפ ווי זי וואלט דערצעהלט עס פאר די שפיצען פון איהרע שיך.

און די געשיכטע איז דאך א פשוטע:

זי מיט איהר א חבר'טע האבען זיך פאריגען שבת בעקומען ביי א טאנץ מיט א גרופע יונגעלייט. האט מען פערברענגט גוט. זיך צוגעזאגט נאכאמאל צו טרעפען. האט מען זיך היינט געטראפען. אוועקגעפאהרען ערגעץ וואו זי ווייסט נישט וואו, געטרונקען, זיך אנגעשיכור'ט, האט יעדער קאוואליער איינגערעדט זיין מיידעל זי זאל מיט איהם געהן אין א בעזונדער צימער. איהר חבר'טע איז די ערשטע געגאנגען. דורך אונטער דער טיר האט זי געהערט א געשריי פון דער חבר'טע, האט זי זיך דערשראקען, ארויסגעלאפען אויף דער גאס, קיינער האט זי אבער נישט נאכגעיאגט, ווי גארנישט... געהט זי שוין אזוי ארום א שטיק צייט, האט מורא אליין אהיימצוגעהן...

האט עס לינדער אויסגעהערט, און עס קאן דאך זיין, אז אלץ איז אמת, נאר גלויבען גלויבט ער נישט, ער איז אלץ זיכער, אז זי וויל דאס איהם פערפיהרען...

זי האט נאר געהאלטען אין איין צוגעבען:

— און איך האב מורא פאר דער מאמען.

איז אויב אזוי, מיינט זי דאך אפשר, ער זאל זי ערגעץ איינלאדען פאר איבערשלאפען. מעהר וואלט שוין נישט געפעהלט. אז ער אליין שטעהט איין ביי פרעמדע מענשען, ווען אפילו ער זאל איהר פארלייגען זי זאל געהן אהיים צו איהם, און ער וועט זיך שוין ווי עס איז ארומדרעהען אליין אין גאס ביז פאר־ [illegible]

נאר אט איז דאס אומגלויבליכע איהם בעגלויבט געווארען. איהרע טריט האבען אנגעהויבען מונטערער זיך צו שטעלען. איהרע אקסלען האבען זיך לעבעדיגער צוהויבט. די היימישע געסלעך האבען זיך אריינגעקריצט אין איהר געמיט. זי האט איהם בפירוש דערקלערט, אז זי איז שוין נישט ווייט פון איהר היים.

די געגענט איז געווען א פיינע, א באלעבאטישע. צווייפעלהאפטע מענשען וואוינען דא נישט, און אויב איהר טאטע וואוינט אין דער געגענט, קאן דאך זיכער זיין, אז מיט דעם מיידעל דא האט עפעס פאסירט און אפשר א דאנק דעם, וואס ער האט איהר אהיימגעפיהרט, האט ער פשוט זי געראטעוועט פון אומאנגענעמליכקייטען און ווען עס איז אנ'אנדערער אויף זיין ארט, וואלט ער איהר געמאכט געוויסע פארשלאגען, אויב אזוי קאן זיין, אז ווען איהר מאמע דערוואוסט זיך וועגען דעם, וואלט זי איהם היים דאנקבאר געווען, און — און ווער נאר ווייסט, אין הויז איז מען נאך אויף. דאס וואלט מען זיכער אויף איהר. די מאמע שלאפט נישט און קלערט איבער — אט מען שטייט שוין ביי איהר הויז. זי שטעקט אויס איהר הענטעל, צו געזעגענען און צו דאנקען. פלוצלונג, די מאמע לויפט ארויס מיט געפולדער און מיט געשרייער „ביזט שוין דא, טאכטער?" — שרייט זי אזוי ווי אין דער הוילער גאס אריין און דערצעהלט לינדערן, גיט זי א בייזעל אויס אלע איהרע בייזע חלומות צו זיין קאפ און צו זיינע הענט און פיס....

— — — — — — —

מיט קללות אליין איז די מאמע נישט אפגעקומען. זי האט איהם אפגעריסען די לאצען פון זיין פאלטען, ערגעץ פערטיליגט זיין קאפעליוש, איהם אריינגעשלעפט אין פארדער־צימער און אויפגעוועקט איהר מאן, דעם מיידעלס טאטען, וואס האט זיך גליך פערשארצט די ארבעל און זיך גענומען וואשען צום יונגערמאן.

— וואס איז דאס פאר א מאדע, דו שארלאטאן? גאנצע נעכט וועסטו ארומשלעפען זיך מיט מיין טאכטער?

און צו דער טאכטער:

— ווארט, ביזט נאך נישט פטור, איך וועל דיר ווייזען ווי צו פערשווארצען מיינע אלטע יאהר.

רעכט און לעבען
יורידישע ביילאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

נאָטיצען

ווי זעהט אויס דער ענין מיטן אַנולירען פערלעגענע לאָקאַל־שטייער חובות

נישט־געקוקט אויף דער בפירוש'ער בעשטימונג פון נאָוועליזירטען דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט פון 14 נאָוועמבער 1935 וועגען לאָקאַל־שטייער, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען אין געזעצען־בלאַט נומער 82 אונטער דער פּאָזיציע 505 און פון צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטעריום פון 29 נאָוועמבער 1935 אונטער דער סיגמע

I. D. V. 38483 I. 35

אַז אַלע פערלעגענע חובות פאַר לאָקאַל־שטייער פון 1 און 2־שטוביגע לאָקאַלען (1 שטוב מיט אַ קיך) ווערען אַנולירט, אַלאַרמירט מען אונז פון אַלע זייטען, אַז די דערמאָנטע בעלי־חובות שיקען די פינאַנץ־אַמטען אויפסניי צו מאָניטען מיט דראָהונגען אויפצומאָהנען די שולדיגע סומען אויפ'ן וועג פון עקזעקוציעס.

אין פלוג קומט אונז אפילו די גאַנצע מעשה אויס אַביסעל קשה: היתכן, ווי זאָגט זיך דאָס עפּעס אַ פינאַנץ־אַמט, אַלזאָ די נידריגסטע אינסטאַנץ — גלאַט צו איגנאָרירען אַ פעראָרדנונג פון פרעזידענט פון דער מלוכה, אָדער גאָר פון פינאַנץ־מיניסטער?

מיר וואַרפען אַהין און אַהער דעם מאָניט בעטראַכטען איהם פון אַלע זייטען, ס'איז אָבער פאָרט אַ מאָניט, אַ נייער, ערשט די לעצטע טעג אַרויסגעשיקטער און לויט די אַלע כללים פון דער פאָרמאַליסטיק אויסגעפילטער און פון דער אַנדערער זייט האַנדעלט זיך אָבער דאָך וועגען אַ פּאַטענט וועלכער פערנעמט נישט מעהר ווי 1 שטוב אָדער 1 שטוב און קיך.

מיר פרובען צו אינטערוועניר[ען] אין די בעטרעפענדע אַמטען און ס'שטעלט זיך טאַקע באַלד אַרויס, אַז מיט'ן אַרויסשיקען אַזעלכע מאָניטען צו די דערמאָנטע בעלי־חובות איז געשעהען אַן אייגנאַרטיגע מיספערשטענדניש און נאָך אַ געהעריגען אויפקלעהר ווערען די דאָזיגע מאָניטען צוריקגעצויגען.

נישט אין אַלע פאַלען לאָזען זיך אָבער אַזעלכע ענינים אַזוי גלאַטיג ערלעדיגען. פערהאַן פינאַנץ־אַמטען, וועלכע הויבען זיך אָן צו פילפלען און פילפלען גאָר אויס, אַז די הנחה וועגען אַנולירען אַזעלכע פערלעגענע חובות פון לאָקאַל־שטייער בעציהט זיך אויסשליסליך אויף וואוין־לאָקאַלען אָדער אויף אַרבייטס־שטיבען, און בשום אופן נישט אויף וואוינונגען, אין וועלכע ס'ווערט אויך גלייכצייטיג געפיהרט אַן אַרבייטס־וואַרשטאַט.

די דאָזיגע אויסטייטשונג לייגט זיך גראָד נישט אַזוי לייכט אויפ'ן שכל. ס'איז דאָך באמת נישט צו בעגרייפען, אַז דער געזעצגעבער זאָל אַוועקשטעלען אין אַן ערגערער לאַגע אַ בעלי־מלאכה, וועלכער איז שוין אַזוי ווייט פעראָרימט, אַז ער מוז אין דער זעלבער שטוב, וואו ער וואוינט מיט זיין בני ביה נאָך זיך שטיקען מיט אַ ווערקשטאַט פון דעם האַנדווערקער, וועלכער איז יאָ ביכולת אויסצוהאַלטען פאַר זיין ווערקשטאַט אַ ספּעציעלען לאָקאַל.

אַפנים, אַז אויך אין די הויכע פענסטער האָט מען פערשטאַנען, אַז אַזאַ מאָדנע אינטערפּרעטאַציע פון דער הנחה, מיט וועלכער עס זענען בעשאָנקען געוואָרען אַלע 1־שטוביגע לאָקאַטאָרען, האָט נישט געקאָנט און קאָן נישט זיין אין הסכם מיט דער אינטענץ פון געזעצגעבער. דער בעסטער בעווייז, אַז ס'איז טאַקע אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ צירקולאַר דעם 19 פעברואַר 1936 א. ס.

I. D. V. 517 I. 36

אָפּגעדרוקט אין אַמט־בלאַט פון פינאַנץ־מיניסטעריום נומער 5 פּאָז. 169, אין וועלכען דער בעריהרטער ענין ווערט גענוי אויפגעקלעהרט.

אַלזאָ געשטראָכען דער שולדיגער לאָקאַל־שטייער ווערט אַלע לאָקאַטאָרען פון 1־צימערדיגע (מיט קיך) שטיבען, וועלכע ווערען בענוצט בלויז צו וואוינען. ס'ווערט אויך אַנולירט דער שולדיגער לאָקאַל־שטייער פון אַזעלכע 1־שטוביגע וואוינונגען, וועלכע ווערען טיילווייז אויך בענוצט אויף האַנדווערקער אָדער אינדוסטרי־וואַרשטאַטען, אויב די דאָזיגע אונטערנעמונגען ווערען געפיהרט דורך די לאָקאַטאָרען אַליין, און נישט דורך קיין סובּלאָקאַטאָרען.

די דערמאָהנטע הנחה איז גילטיג אויך אין דעם פאַל, אויב אין 1935 האָט דער בעטרעפענדער לאָקאַטאָר נישט געהאַט קיין זעלבסטשטענדיגע דירה אָדער פערנומען אַ גרעסערע דירה.

דאַגעגען ווערען נישט בעפרייט פון די פערלעגענע לאָקאַל־שטייער־חובות די יעניגע 1־שטוביגע לאָקאַטאָרען, וועלכע פערנעמען טיילווייז אָדער אינגאַנצען די לאָקאַלען אויף האַנדעלס־אונטערנעהמונגען, ביוראָס, דענטיסטישע קאַבינעטען, דאָקטאָרישע אויפנאַהמען אָדער אַדוואָקאַטישע קאַנצעלאַריעס.

י. א.

רעכט פון סובּ - לאָקאַטאָרען אין עקסמיסיע - פּראָצעסען

אויף דער נאָוועליזירטער דעקרעט פון לאָקאַטאָר־רעזשים האָט אין אַלגעמיין פערערגערט די רעכטליכע לאַגע פון לאָקאַטאָר, האָט ער אָבער אין דער לאַגע פון סובּ־לאָקאַטאָר דווקא יאָ אַריינגעטראָגען אַ געוויסע פערבעסערונג.

קודם כל דאַרף פעסטגעשטעלט ווערען, אַז אין אַלע פאַלען, ווען דער הויזווירט פערפיהרט אַן עקסמיסיע־פּראָצעס געגען אַ לאָקאַטאָר, בעקומט דער סובּ־לאָקאַטאָר רעכט איבערצונעהמען אין געגעבענעם פּראָצעס די ראָל פון אַן'אַזוי גערופענעם אינטערוועניענט.

אַלס אינטערוועניענט מעג אַ סובּ־לאָקאַטאָר אַרויסטרעטען אין יעדען סטאַדיום פון פּראָצעס, אַלעס כאָלט אַזוי לאַנג, כל זמן די פערהאַנדלונגען פון זעלבען פּראָצעס זענען נישט געשלאָסען געוואָרען דורכ'ן געריכט פון דער צווייטער אינסטאַנץ די תביעה אין געריכט. אַז מ'זאָל איהם צולאָזען צו בעטייליגען זיך אין פּראָצעס אַלס אינטערוועניענט, דאַרף דער בעטרעפענדער סובּלאָקאַטאָר בפרטיות נישט פאַרגרינדען. ס'איז גענוג, אַז ער ערקלערט, אַז אַלס סובּ־לאָקאַטאָר איז ער פעראינטערעסירט אין דער אַקציע.

אַ סובּ־לאָקאַטאָר אין געריכט אין אַן עקסמיסיע־פּראָצעס, אַלס אינטערוועניענט, מעג ער די פיהרונג פון פּראָצעס ווייטער פאָרטזעצען, הגם דער אייגענטליכער לאָקאַטאָר בלייבט אין מיט שטיין. אַ סובּ־לאָקאַטאָר איז אויך בערעכטיגט זעלבסטשטענדיג צו פערלאַנגען דעם פסק־דין פון דער העכסטער געריכטס־אינסטאַנץ, הגם דער הויפּט לאָקאַטאָר רעזיגנירט פון דער דאָזיגער רעכט.

פון אַ סובּלאָקאַטאָר, וועלכער טרעט אַרויס אין אַן'עקסמיסיע־פּראָצעס אַלס אינטערוועניענט, מעג ער אפילו אייגער אַליין פאָרטזעצען דעם פּראָצעס [illegible] ווערט אויך נישט צוגע'משפט קיין געריכטסקאָסטען, אויב ער פערשפּילט איהם.

[illegible], איז אויך ווייטער אַ סובּלאָקאַטאָר בערעכטיגט אַריינצוטראָגען אין געריכט אַ בקשה, אַז מ'זאָל אָנערקענען דעם אַרויסגעטראָגענעם לאָקאַטאָר עקסמיסיע־אורטייל, לגבי איהם פאַר נישט גילטיג, אויב דער הויזווירט האָט אויף [illegible] סובּלאָקאַטאָר נישט מיטגעקלאָגט.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

הכנסה - שטייער

דאָס, וואָס איז איינגעפלאָסען דערפון, וואָס אַ שותף פון אַן'אָפענעם שותפות האָט אָפּגעטרעטען זיין אַנטייל די איבעריגע שותפים מיט'ן בעדינג, אַז מ'זאָל איהם בעפרייען פון די שולדיגע חובות, הייסט נישט קיין הכנסה.

האַנדעלס - אַגענטען

אַ האַנדעלס־אַגענט, וואָס איז בערעכטיגט אָפּצונעמען דעם בעטרעף פאַר דער סחורה פון אַ קונה, איז אויך בערעכטיגט אָנצונעמען פון זעלבען קונה אָנמעלדונגען וועגען פּרעטענזיעס אין שייכות מיט דער דאָזיגער בעשטעלונג.

וועקסלען

אויב אימיצער האָט אונטערגעשריבען אַ וועקסעל אין נאָמען פון אַ דריטער פּערזאָן, און פון דער צושריפט צו דער אונטערשריפט איז דער דאָזיגער אומשטאַנד בפירוש צו דערקענען, איז דער אונטערשרייבער פאַר דער התחייבות נישט פעראַנטוואָרטליך.

נאָך אַ יאָהר ווערט אַ וועקסעל־זשיראָ פערעלטערט. דער בעל־חוב קאָן שוין דאַן קיין טענות נישט אַרויסשטעלען, אומאָפּהענגיג פון אומשטאַנד צי ר'האָט דעם חוב בעצאָהלט אָדער נישט.

אַ וועקסעל, וואָס איז געגעבען געוואָרען פאַר אַ נישט־מאָראַלישער לייסטונג (למשל: אַז דער וועקסעל־נעמער זאָל נישט מסר'ן), פערפליכטעט נישט. לאָזען אין קורס. דער דריטער פּערזאָן קאָן יעדענפאַלס נישט אויפמאָהנען דעם חוב דורך אַ בעווייזען דעם אומשטאַנד מעג מען אפילו אויך מיט עדות.

יובאַלד אויפ'ן וועקסעל פיגורירט די בעמערקונג: „ניע נאַ זלעצעניע", קאָן מען איהם נישט צאָהל־בעפעהל, נאָר אויפ'ן וועג פון אַ נאָרמאַלען פּראָצעס. דאַן מעג דער בעל־חוב געגען דעם מאָהנער אַרויסטרעטען מיט די זעלבע טענות, מיט וועלכע ער וואָלט געקענט אַרויסטרעטען געגען אייגענטליכען וועקסעל־מאָהנער.

די טענה פון בעל־חוב, אַז ר'קען נישט דעם מאָהנער, אַז ר'איז מיט איהם נישט געשטאַנען אין קיין שום האַנדעלס־בעציהונגען, האָט נישט קיין שום רעכטליכע ווערט, אויב דער וועקסעל איז איבערגעגאַנגען צום מאָהנער דורך פאָרשריפטליכע זשירעס.

סטעמפּעל אָפּצאָהל

פאַר די קאָנסעקווענצען פון שטעמפּעל־אָפּצאָל פאַר אַזוי־גערופענע דינסט־אָפּמאַכען טראָגט פעראַנטוואָרטליכקייט דער אויסשטעלער אָהן אונטערשיד צי ר'האָט זיך פערפליכטעט, אָדער געצויגען נוצען דערפון.

אַלימענטען

ווער ס'מאָהנט אַלימענטען, מוז בעווייזען נישט בלויז, אַז ר'דאַרף, נאָר אויך, אַז ר'קאָן זיך נישט פערדינען אויף אויסהאַלט.

שוחטים

נישט פערהאַן קיין גרונד צו בעשטראָפען אַ שוחט, הלמאי ער האָט געשאָכטען אָהן דער דערלויבניש פון אָרטיגען רב.

רעצידיוו.

דער אומשטאַנד, וואָס עמיצער איז שוין איינינגע מאָל פערמשפּט געוואָרען פאַר בעגיין אַ [illegible] פערברעך, בעווייזט נאָך נישט, אַז ער איז אַ פּראָפעסיאָנעלער פערברעכער.

לאָקאַטאָרען רעמאָנט

אויב אַ לאָקאַטאָר איז זיך מתחייב, אַז ער זאָל דורכפיהרען אַ רעמאָנט אויפ'ן אייגענעם חשבון, פערפליכטעט דאָס נישט דעם הויז־ווירט.

קאַסאַציע

אַ קאַסאַציע אין אַן'עקסמיסיע־פּראָצעס קאָן מען דערלאַנגען נאָר אין דעם פאַל, אויב [illegible] אָדער דאָס יעהרליכע דירה־געלד בעטרעפט [illegible] ווי פינף הונדערט גילדען.

בלאַנקאָ וועקסלען

דער כלל, אַז צו אַ פרעמדען בעזיצער פון וועקסעל קאָן מען נישט אַרויסריקען די זעלבע טענות, מיט וועלכע דער בעל־חוב וואָלט אַרויסטרעטען געגען דעם פערזאָן, וועמען ער האָט דעם וועקסעל געגעבען, האָט אַן'אַנווענדונג בלויז אין דעם פאַל, ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען אַן'אויסגעפילטען וועקסעל, אָבער נישט, ווען ס'גייט וועגען אַ וועקסעל, וואָס איז געגעבען געוואָרען אין בלאַנקאָ און איז ערשט אויסגעפילט געוואָרען אין [illegible]

הכנסה - שטייער

די קאָסטען אויף רעמאָנטירען אַ געקויפטע [illegible] בכדי עס צו מאַכען וואוין־פעהיג ווערט אָנגערעכענט פון דער אַלגעמיינער הכנסה.

דירות - רעמאָנט

קליינע רעפּ[illegible] מאַכען אַ לאָקאַטאָר אויפ'ן אייגענעם חשבון, אַלענפאַלס קאָן אַ [illegible] ראַציע, וואָס דאַרף קאָסטען מעהר ווי 25 גילדען נישט בעטראַכט ווערען פאַר קיין קליינע.

ר. מלאַך

דאָן=דאָמינגאָ

ראָמאַן

40

נאָכדרוק אין אַ טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

זשאָזע האָט בלויז איין קוק געטאָן אויף דעם מיידעל, וואָס רייסט זיך דווקא אַרויס מיט איהר דינען טאָן אויף דער וויאָלין פון דעם גאַנצען אָרקעסטער, ווי זי שווימט איבער די כוואַליעס פון די קלאַנגען, און עס האָט זיך איהם אויסגעדאַכט, אַז דאָס רייסט זי זיך צו איהם, אַז זי שטרעקט איהר ניגון צו זיינע אויערען.

נאָר נישט די, וואָס זיצט מיט דער קאַפּעלע אויף דעם בעניאַדעטען באַלקאָן איז עס, עס איז אַן'אַנדערע אָט די פון דער פאָטאָגראַפיע מיט די ליכטיגע ווייס־לען און די אויגען מיט די ברייטע, אויפגעהויבענע [illegible] פערהונדערטע צו די אָרעמס אַראָפּ, און מיט דעם לענגליכען חן־גריבעלע אויף דער רעכטער באַק, וואָס עס האַלט דאָרט זיך אויף אַזאַ צויבערהאַפטיג שמייכעלע.

דעם אָוונט האָט נאָך זשאָזע מיט זיי פערבראַכט אין אַ קאַבאַרעט, אפילו געהאַט ביי זייער טישעל דריי דאַמען. זשאָזע איז נישט אָפּגעשטאַנען פון זייער נייע פריינט, געטרונקען שאַמפּאַן (כאָטש ער טאָר נישט נוצען קיין שאַרפע זאַכען), אַ סך געטאַנצט מיט פרויען (כאָטש ער טאָר זיך נישט אויפרעגען) און בכלל זיך גוט געפיהלט.

פאָהרענדיג אַהיים, האָבען זיך שוין ראָזע שטרייפען געפלאַכטען איבער'ן הימעל, דער יונגער טאָג האָט זיך אַרויסגעשיילט פון אַ בלויער אַרישאַל, די לופט איז געווען לויטער און פרוכט. זשאָזע האָט געזופט לופט מיט'ן מויל, מיט דער נאָז און מיט די אויערען. דער זיכליכער וויין האָט גענומען אין איהם זויער ווערען און דאָס קלעפּיגע שפּייעכץ האָט זיך ווידער בעהאַפטען צו זיין צונג און נישט געוואָלט זיך אַראָפּגליטשען פון זיינע ליפען.

דאָך האָט ער מעהר געטראַכט פון דער ווייטער, קוים אָנגעהערנדיגער מיידעל פון ריאָ נעגראָ, אויף דער פון דער סכנה, וואָס האָט מיטגעליערט מיט איהם. ער האָט געהייסען דעם אויטאָמאָביל - טרייבער עטליכע מאָל דורכפאָהרען דער אַוועניד[אַ] פּאַוליסטאַ, איידער ער איז צוגעפאָהרען צום אייזערנעם טויער מיט די בראָנזענע גלאָקען פון זיין פּאַלאַץ.

* * *

אויף די שפּיץ־פינגער איז די מאַמע עטליכע מאָל אַריינגעגאַנגען אין זיין שלאָף־צימער און געזעהען, ווי ער שלאָפט.

זי אַליין האָט שוין יענע נאַכט קיין אויג נישט צוגעמאַכט, מורא'דיגע בילדער האָבען געטאַנצט פאַר איהרע אויגען. זי האָט זיך פאָרגעשטעלט, ווי זי אַליין מיאוס'ט זיך צו געבען די האַנט איהר איידעמען קינד, אַז זי שרעקט זיך איינצואָטעמען זיין אָטעם, אַז זי אַליין וועט מוזען פון איהם ווייכען.

נאָר זעהענדיג איהם פערזונקען אין טיפען שלאָף האָט זי זיך בערוהיגט און איז געגאַנגען צוגרייטען אַ יום־טוב'דיגען מיטאָג. פאַרוואָס עפּעס אַ יום־טוב'דיגען? האָט זי אַליין נישט געוואוסט.

ביים עסען האָט זשאָזע געזאָגט:

— מאַמע, דו וואָלסט געוואָלט איך זאָל אַ שידוך טאָן?

די מאַמע האָט נישט געענטפערט. זי האָט בכלל נישט פערשטאַנען, וואָס ער האָט געזאָגט, איהר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז ער חוזק'ט פון זיך אַליין, האָט זי נאָך שאַרפער אויפגעריסען די אויגען, אַריינגעקוקט אין פנים, ווי זי וואָלט געוואָלט דערגיין, וואָס ביי איהם אין בלוט טוט זיך.

זשאָזע האָט נישט געוואַרט, וואָס זי וועט איהם זאָגען; ער האָט איהר געוויזען די פאָטאָגראַפיע און צוגעשטעלט:

— אויב דאָס מיידעל געפעלט דיר, וועט זיין אַ שידוך.

האָט די מאַמע ווידער נישט פערשטאַנען און געפרעגט:

— זי איז אַ יודישע?

— זיכער אַ יודישע! — און זשאָזע האָט איהר דערציילט, ווער זי איז און פונוואַנען. אַלע פּרטים, וואָס די וויאָשאַנטען האָבען איהם איבערגעגעבען, האָט ער איבערגעזאָגט.

די מאַמע האָט געקוקט אויף דער פאָטאָגראַפיע און אַ ליכטיגע פרייד האָט אַריינגעשיינט אין איהר האַרץ, אָבער בלויז איין זייטיגען בליק האָט זי געוואָרפען אויף איהר זוהנס אויסזעהן. זי האָט בעמערקט זיין געלקייט אונטער די אויגען און דאָס מאַטקייט פון זיין הויט, און דער אויפשיין האָט זיך גענומען לעשען.

זי האָט דערפיהלט, אַז קוים וועט איצט פינסטער ווערען אין איהר געמיט וועט זיין זוהנ'ס שטאַרק זעהער טיף חושך, — האָט זי בעשלאָסען אָנצוווענדען אַלע איהר קראַפט, אַבי דאָס ליכט זאָל נישט אויסגיין, האָט זי פעסט [illegible] אַלע אין זיך געוואָרפען דעם זוהנ'ס קוישען און קווישענדיג האָט זי געצווינגען זיין אָטעם, געשלונגען זיין ריח, ווי זי וואָלט געוואָלט פון איהם אַלדאָס בייז אויסזויגען.

אין אָוונט איז שוין דער קרוב און זיין ווייב געווען צוגאַסט ביי דער פרוי קויפמאַן (זשאָזע איז דעם אָוונט אויך אַוועקגעגאַנגען). די באַלעבאָסטע האָט די געסט אויפגענומען מיט אַ סך כיבוד און איז געווען צופרידען, זי האָט [illegible] און אַ סך גערעדט, פאַר פרייד און וואָס [illegible] נישט געלאָזט פאַלען אַ וואָרט און סיי [illegible] און סיי די קרובה זענען ענדליך געוואָרען [illegible] אַז זשאָזע האַלט ביי אַ שידוך טאָן און אַז [illegible] ביי זיי אַן'עצה.

דער קרוב האָט נישט געקענט קיין [illegible] ווייל די גאַנצע צייט האָט ער געטראַכט [illegible] ליך איז זיין „טובה" שוין פערפאַלען [illegible] זי, די פרוי קויפמאַן, האָט זיך אין [illegible] ענין בענאָגען אָהן איהם, ווי קען ער [illegible] ביי איהר דאָס געפעליגקייט?

ביי זיך האָט פרוי קויפמאַן בעשלאָסען [illegible] אַראָפּצופאָהרען, צו שטיין שטאַל און איזען [illegible] זוהן, נישט צו פערשלייערען איהם [illegible] אַז זי איז אַ מאַמע און איהר קינד איז נישט [illegible] ליאַדע ווער...

און זי האָט זיך גענומען גרייטען [illegible] קוקען".

קאַפּיטעל ניין

די מחותנים קאָסטאַראָ האָבען מיטגעבראַכט [illegible] ריאָ נעגראָ אַ שטיק וואָלקען פון סאַן־פּאַולער [illegible] מען.

ראָזינאַ האָט דעם גאַנצען צוריקוועג פון [illegible] התונה נישט געוואָלט אויפגעבען, אַז זי האָט [illegible] טאָכטער פערשלייערט אין אַן'אומגליק. [illegible] נישט אָנגעשטאַנען סאַרן מאַן, האָט זי [illegible] האַרץ איז נישט געווען דערביי, געהאַלטען [illegible] ליבען די קויפמאַנס עשירות און דעם חתנ'ס [illegible] אַרטיגע באַנעהמען זיך.

בערנאַרד פ"ץ אָבער האָט געטראַכט אין [illegible] טע גלייכגילטיגע אויגען דעם טרויער [illegible] זיך געוויקעלט איבער [illegible] האָבען זי אַבערגעזאָגט אין דער [illegible] אין אַלטען פּאַלאַץ, אין אומהיימליכען [illegible] אויף די הענט פון מאַדאַם קויפמאַן.

(פאָרזעצונג קומט)

ניי־ער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבן

ניי־ער פאָלקסבלאַט

זונטאָג, 15 מערץ · כ"א אדר תרצו

מערץ	
זון־אויפגאַנג	5.45
זון־אונטערגאַנג	5.40

פייערליכקייטן צו בעעהרן דעם אָנדענק פון מאַרש. פּילסודסקי אין ערשטען נאָמענסטאָג נאָך זיין טויט

דער הויפּט־קאָמיטעט צו בעעהרען דעם אָנ־פון מאַרשאַל פּילסודסקי, אונטערן פאָרזיץ פון מלוכה־פּרעזידענט האָט פאָראָרדענט אַן־אייגהייטלי־כע פאָרם פון פייערען דעם נאָמענס־טאָג פון מאַר־שאַל דעם 19 מערץ 1936

דער דאָזיגער טאָג, אַלס ערשטער נאָמענסטאָג נאָך׳ן טויט פון מאַרשאַל דאַרף געפייערט ווערען דורך דער גאַנצער בעפעלקערונג ערנסט. דערי־בער וועלען נישט איינגעאָרדענט ווערען קיין שום פייערליכע אַקאַדעמיעס, מיט׳ן אויסנאַהם פאַר דער שול־יוגענד.

דער הויפּט־קאָמיטעט פאָדערט אָבער אויף אַלע בירגער צו הערען די רעדע פון מלוכה־פּרעזי־דענט, וועלכע וועט געהאַלטען ווערען אין שלאָס דורך ראַדיאָ דעם 18 מערץ 7 אין אָוונד.

די רעדע וועט איבערגעחזרט ווערען 2 מאָל דעם 19 מערץ, מיטאָג־צייט און אויך דריי פּירטעל אויף 8 אין אָוונד.

— דער לאָדזשער בירגער־קאָמיטעט צו בעעה־רען דעם אָנדענק פון מאַרשאַל־פּילסודסקי אין טאָג פון זיין נאָמענסטאָג האָט פאַרעפענטליכט אַן אויפ־רוף צו דער בעפעלקערונג און פעסטגעשטעלט פאָל־גענדען פּראָגראַם.

דעם 18 מערץ, 7 אַ זייגער אָוונד וועט די רעדע פון מלוכה־פּרעזידענט געהערט ווערען דורך מעגאַפאָנען, וועלכע וועלען אינסטאַלירט ווערען אויפ׳ן פרייהייטס־פּלאַץ, ריימאָנט־פּלאַץ און באַ־לוטער מאַרק.

שוין פון 6 אַ זייגער אין אָוונד דעם 18 מערץ וועלען אַרויסגעהאָנגען ווערען מלוכה־פאָהנען און אַראָפּ געלאָזט ביז דער העלפט אויף אַלע מלוכה׳שע און זעלבסטפאַרוואַלטונגס־אינסטיטוציעס.

נאָך דער רעדע פון מלוכה־פּרעזידענט וועט דורך דער שטאָט אַדורכגעהען אַ טרויער־צאַפּשטיק פון לאָדזשער מיליטער, קיין אָרקעסטערס וועלען נישט שפּילען.

דעם 19 מערץ, 10 אַ זייגער אין דערפריה וועט פאָרקומען אַ גאָטעס־דינסט אין דער קאַטעדרע.

אין דער אַלטשטעטישער שוהל וועט די טרויער תפילה פאָרקומען 9 אַ זייגער אינדערפריה.

דער קאָמיטעט פאָדערט אויף די בעפעלקערונג, אַז דעם 18 מערץ, 7 אַ זייגער אָוונד בעת דער רעדע פון מלוכה־פּרעזידענט זאָל הערשען פול־שטענדיגע רוה, דער טראַמוואַי, ראָד און פוס־פערקעהר וועט דאָרט וואו ס׳וועלען געהערט ווע־רען די טראַנסמיסיע אינגאַנצען אָפּגעשטעלט ווערען, גלייכצייטיג בעט דער קאָמיטעט, אַז מ׳זאָל זיך אָפּהאַלטען פון איינאָרדענען פאַרוויילונגען און פאַרשטעלונגען, וועלכע זענען נישט אין הסכם מיט דער ערנסטקייט פון מאָמענט.

אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון יודישע פלייש־ער־אַרבייטער האָט זיך נעכטען אָנגעהויבען אין לאָדז

נעכטען האָט זיך אין לאָדז אָנגעהויבען דער אַל־פּוילישער צוזאַמענפאָהר פון די יודישע אַרבייטער אין דער פלייש־בעאַרבייטונגס־בראַנזשע, ווי: שעכטהויז אַרבייטער, וואַרשטאַט־אַרבייטער, קיש־קע־אַרבייטער, קעלבער־אַרבייטער, העקער א.אַ.וו.

דער צוזאַמענפאָהר איז געעפענט געוואָרען דורך דעם לאָדזשער פּראָפעסיאָנעלען פלייש־בעאַרבייטונגס־פאַראיין, וועלכער איז דער עלטסטער אין דער בראַנזשע.

צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען דעלעגאַטען פון לאָדז, וואַרשע, ביאַליסטאָק, ראַדאָם, קעלץ און פיל אַנדערע פּונקטען. די ערשטע זיצונג איז פאָר־געקומען אין עמגלישען זאַל, אין דער אָנוועזענהייט פון די דעלעגאַטען און פאַרשטעהער פון צ. ק. פון די פּועלי ציון (העכטע) ה׳ אינזש. רייס און דער צענ־טראַלער ראַט פון די יודישע פּראָפעסיאָנעלע פער־איינען, געגנשאַ 14 די ה״ה ראַמאַנאָווסקי, שטיינ־וואַקס און פישלסאָן. די קאָנפערענץ איז געעפענט געוואָרען דורך ה׳ משה קאַרפעל, וועלכער ערקלערט, אַז דער ציל און אויפגאַבע פון צוזאַמענפאָהר איז דער אָנגריף אויף דער יודישער שחיטה, אַנ׳עוועג־טוועלער פערהאָט, וואָלט געקאָנט רואינירען די עק־זיסטענץ פון די טויזענדער און טויזענדער אַרביי־טער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין די דערמאָנטע בראַנזשעס. ער דערמאָהנט די דראָהענדע אַנטיסע־מיטישע העצע, וועלכע ווערט געפיהרט און דער צו־זאַמענפאָהר בעטהרט מיט אויפשטעהן פון די ער־טער די קדושים, וועלכע זענען געפאַלען אין שפּיטשע.

אַלס פאָרזיצער פון צוזאַמענפאָהר ווערט גע־וועהלט ה׳ לייזער לעווין, וועלכער זאָגט: דער צו־זאַמענפאָהר איז זיך צונויפגעקומען אין אַ מאָמענט, ווען נויט און הונגער הערשט צווישען די יודישע אַרבייטער. צו דעם קומט נאָך צו דער אַנטיסעמיטיזם און די געפאַהר פון מלחמה, וועלכע שוועבט איבער דער וועלט, אין דער צייט ווען מענשען ווערען גע־פייניגט אויפ׳ן שרעקליכסטען אופן, האָט מען זיך דערמאָנט וועגען אַ כלומרשט הומאַניטאַרער שחיטה וואָס איז נישט מעהר ווי אַ מיטעל צו בערויבען די עקזיסטענץ פון טויזענדער יודישע אַרבייטער.

ה׳ אינזש. רייס זאָגט, אַז די יודישע אַרביי־טערשאַפט רעכנט אַנדערש ווי די יודישע רעליגיעזע יודען, אָבער דערין זענען זיי איינשטימיג, אַז אין עטיש־רעליגיעזע פראַגען טאָרען זיך נישט אריינמי־שען קיין מענשען פון אַנדערע אמונות. די פּונה איז אָבער אַ גאַנץ אַנדערע, מען וויל טרעפען דער יודי־שער געזעלשאַפטליכקייט, ביי וועלכער עס האָט זיך טאַקע געשאַפען דער אויגהייטליכער פראָנט אַפּצו־שלאָגען דעם אָנגריף. די כּונה פון די „הומאַניטאַ־ריסטען איז נישט מעהר ווי קאָנקורענץ פון שפּעקו־לאַנטען און צוגלייך דערמיט וויל מען דערשטיקען די יודישע מאַסען.

מיר, זאָגט דער רעדנער, וועלען זיך אָבער נישט לאָזען דעטראָדירען, מיר וועלען זיך נישט לאָזען פאַרטומלען, ס׳האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען קיין בעסערן טויט פון בהמות, נאָר מען טראַכט ווי אַזוי טויט צו מאַכען צעהנדליגער טויזענדער יודישע משפּחות. מיר פאָדערן אונזער גלייכבערעכטיגונג דערפאַר, ווייל מיר געבען אויך אונזער געלד און בלוט פאַרן לאַנד. מיר האָפען, אַז מיר וועלען נישט זיין איינזאַם אין קאַמף, אונז וועט העלפען די בע־סערע פּוילישע געזעלשאַפט און די פּוילישע אַר־בייטער.

מיט דעם דאָזיגען רעפעראַט האָט זיך פערענ־דיגט די ערשטע זיצונג פון צוזאַמענפאָהר.

די שטרייק־בעוועגונג אין לאָדז

ביי די קאַטאַן־אַרבייטער

(א) נעכטען איז אין קינאָ „רעסורסא" (קיליב־סקיעגאָ 123) פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון די שטרייקענדע קאַטאָן־אַרבייטער, אין וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט אַנ׳ערך 1,000 מאַן. די מיטגלידער פון דער שטרייק־קאָמיסיע האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער ביז־איצטיגער שטרייק־אַקציע, און אויך געמאָלדען, אַז מחמת דעם, וואָס דער אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט איז טרוד ביי דעם טעקסטיל־שטרייק, וועט די קאָנפערענץ פון די צדדים, וואָס איז לכתחילה בעשטימט געווען אויף פרייטאָג — פאָרקומען מאָרגען, מאָנטאָג.

די פאַרזאַמעלטע האָבען אויך בעשלאָסען, אַז אויב מאָרגען וועט נישט קומען צו אַן־אויסגלייך, זאָל מען זיך ווענדען צו די קאַטאָן־אַרבייטער אין אַנדערע קרייזען וועגען אַ סאָלידאַרישען שטרייק אין דער בראַנזשע אין גאַנץ פּוילען.

פונ׳ם שטרייק אין דער זאַקען־בראַנזשע

(א) אין דעם שטרייק פון די זאָקען־אַרבייטער (וואָס אַרבייטען ביי קיילעכדיגע מאַשינען) איז נעכטען קיין שום ענדערונג נישט פאָרגעקומען. עס שטרייקען בסך הכל 3,500 אַרבייטער.

אויפ׳ן 17 ד. ח. איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ קאָנפערענץ, און עס איז צו רעכענען, אַז דער שטרייק וועט ליקווידירט ווערען.

ערב אַ שטרייק פון די מעטאַל־אַרבייטער

(א) היינט, 10 אינדערפריה קומט פאָר אין „דאָם לודאָווי" אַ גרויסער מיטינג פון די מעטאַל־אַרבייטער, אויף וועלכען עס וועט בעשלאָסען ווע־רען צו פּראָקלאַמירען אַ שטרייק אין דער אַקציע פאַר אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 ביי טאָג און 4—9 אָוונט.

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC", ליבאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון 11—1 טעל. 101-29.
פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאָווער 101: פון 5—7 אָוונט. טעל. 210-76.
פאַר אַרבעטסלאָזע — הנחה.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל־גאַס 27 — טעל. 112-25
דיר. ד. צעלמייסטער

מאָריס שוואַרץ
שפּילט די 4־טע און לעצטע וואָך
פון מאָנטאַג, ד. 16־טן לעצטע 9 גאַסטשפּילן־פאַרשטעלונגען

היינט, זונטאָג, 4 נ"מ (צו רעדוצירטע פּרייזען) און 9 אָוונט
מאָריס שוואַרץ
אַלס ניעשעווער רבי
אין זיין וועלט־אויפפיהרונג
יאָשע קאַלב
דראַמע אין 2 טיילען, 26 בילדער
פון י. י. זינגער.
דראַמאַטיזירונג און רעזשי:
מאָריס שוואַרץ
מוזיק: לעאָן קוצין. טענץ: ליליאַן שאַפּירא.
דעקאָראַציעס: אַלעק טשערטאָוו.
בינע־פערוואַלטער: בן ציון קאַץ.

מאָריס שוואַרץ׳ס קינסטלער־אַנסאַמבל:
ד. בלומענפעלד, ה. גאָטליב, א. גאָלדענ־בערג, וו. גאָדיק, ה. האַרט, י. טורקאָוו, י. אינוועענטאַוש, נ. ליפּמאַן, מ. ליפּמאַן, א. מאָרעווסקי, ק. סענצלאָוויטש, א. סאַמ־בערג, הערמאַן פישער, א. קורץ, ר. קליינ־לערער, ש. ראָזען, ד. שאַיעוויטש, ד. שאַפּירא, א. שטיין א. אַנד.
אָריגינעלע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען און ספּעציעלע ליכט־אַפּאַראַטען פון אַמעריקע.
80 פּערזאָן אויף דער ביהנע!
בילעטען פון 11 ביז 4 פ"מ, און פון 5 נ"מ ביז אָנהייב פאַרשטעלונג צו בעקומען אין טעאַטער־קאַסע.

צוגאַב פאַבאַר־קאָמיסיע

ווער דאַרף זיך צו שטעלען

ד. 16 ד. ח. 8 פריה וועט אין לאָקאַל פּעטריקאָ־ווער 165 אָנהייבען אַמטירען די צוגאַב־פאַבאַר־קאָמיסיע.

צושטעלען זיך דאַרפען די פאַבאַראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1914 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך נאָך ביז איצט נישט געשטעלט צו די פאַבאַר־קאָמי־סיע. צושטעלען דאַרפען זיך די פאַבאַראָווצעס, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון די 2, 3, 5, 8, 9 און 11־טן פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען און האָבען דערהאַל־טען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער שטאָטי־שער סטאַראָסטווע.

מ׳גייט צום מיליטער

(א) אין דער לויפענדער וואָך, ביז׳ן 20. ד. ח. זענען די פאַבאַראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1914, אין הסכם מיט די דערהאַלטענע „קאַרטע פּאָוואָ־לאַניעס", מחויב צו שטעלען זיך צו דינסט אין די ענטשפּרעכענדע מיליטער־פאָרמאַציעס.

די פאַבאַראָווצעס וועלכע זענען צוגעטיילט אין דער פּיכאָטע, מוזען שוין היינט אַרויספאָה־רען, אויב זיי זענען בעשטימט אין ווייט־סטאַצ־יאָנירענדע אָפּטיילונגען, בכדי אויף אינדערפריה אין די דאָזיגע אָפּטיילונגען זיך צוצושטעלען.

פאַבאַראָווצעס פון אַרטילעריע און פאַר טעכנישע אָפּטיילונגען דאַרפען זיך אויך צושטע־לען פונ׳ם 16. ביז׳ן 20. אין די בעשטימטע אָפּטיילונגען.

זיצונג פון פערוואַלטונג און אויפזיכטס־ראַט

פון דער עלעקטראָווניע

דעם 11 מערץ איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פערוואַלטונג און אויפזיכטס־מאַכט פון דער לאָדזשער עלעקטראָווניע, ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען פאָרצולעגען דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די אַקציאָנערען אויסצוצאָהלען $4^{1}/_{2}$ פּראָצענט דיווי־דענד, אנשטאָט 5 פּראָצענט, וועלכע זענען אויס־געצאָהלט געוואָרען אין פערלויף פון די לעצטע 3 יאָהר, די הכנסות פון דער עלעקטראָווניע האָבען זיך דאָס לעצטע יאָהר פערקלענערט מיט אַ מיליאָן 140 טויזענד זלאָטיס, צוליב דעם וואָס דער טאַריף איז פערקלענערט געוואָרען רעכענט מען זיך מיט אַ ווייטערדיגער פערקלענערונג פון די הכנסות.

פון ל. א. פ. פ.

דעם 28. ד.ח. 3,30 אָוונד קומט פאָר אין זאַל פון שטאָט־ראַט די יעהרליכע גענעראַל־פער־זאַמלונג פון דער היגער ל.א.פ.פ.־אָפּטיילונג.

* * *

די קורסען געגען גאַז־אָנגריפען, זענען אין יאָהר 1935 געשטיגען אויף 50 פּראָצענט.

* * *

דעם 21. ד. ח. קומט פאַר אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „לאָפּפּ"־קרייז נומער 34 ביים יודישען קאמבאַטאַנטען־פאַראיין מיט פאָלגענדער טאָג־אָרדנונג: ערעפנונג, בעריכט פון דער פער־וואַלטונג און רעווידיר־קאָמיסיע, וואַהלען פון נייע פעראיינס־אינסטאַנצען.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאָלג. טעג!
די פרעהליכסטע קאָמעדיע פון דער פּוי־לישער פּראָדוקציע א. נ.
ס׳האָט אונז אויס־געפעהלט צרות
(„Nie miała baba kłopotu")
אין די הויפּט־ראָלען:
Sielański, Walter, Znicz, Zacharewicz.

איז אינטערנאציאנאלן שלאַגער־רעפּערטואַר
לידלעך און לידער אין איבע[ר]
אַצענהנדליג שפּראַכען.
דאָס איז די אַטראַקציע פֿון
קאָנצערט־סעזאָן.
בילעטען פֿערקויפֿט די קאַסע פֿון פילהאַרמאָניע

IZA KREMER

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
היינט, זונטאָג, ד. 15-טען, 8.30 אָוונט
לעצטער אויפֿטריט
פֿון דער אייראָפּעאישער בעריהמטער זינגערין

דער גורל פֿון אַנטי־שחיטה־פֿאַרשלאַג אין לאָדזשער ביירט

ווען וועט פֿאַרקומען אַ זיצונג. — צי וועט דער פֿאַרשלאַג אַריינגעטראָגן ווערן און פֿאַרוואָס איז ער נישט בעטראַכט געוואָרן אויף דער דאָנערשטאָג'דיגער זיצונג

די איניציאַטאָרען פֿון פֿאַרשלאַג וועגען פֿערווערען די יודישע שחיטה, וואָס האָט געזאָלט אַריינגעטראָגן ווערען אויף דער דאָנערשטאָג'דיגער זיצונג פֿון ביירט, האָבען נאָך נישט רעזיגנירט פֿון זייער פּלאַן.

די אמת'ע סיבה דערפֿון, וואָס דער פֿאַרשלאַג איז נישט אַריינגעטראָגן געוואָרן אויף דער פֿריהערדיגער זיצונג איז געווען די, וואָס דעם פּרעזידענט איטזיש. גלאָזעק איז געלונגען צו איבערציינגען דעם האָטמ. דאַבראָניץ, אַז אויף דער זעלבער זיצונג, אויף וועלכער ס'איז פֿאָרגעקומען אַ פֿייערליכע מדויער־מאַניפֿעסטאַציע לכבוד מאַרשאַל פּילסודסקי, דאַרף מען נישט קומען מיט אַ פֿאַרשלאַג, וועלכער קען ברענגען צו בייז בלוט.

ווי בעקאַנט איז די טהויער־פֿייערליכקייט פֿאָרגעקומען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אָנרופֿען דעם פּאַרק אויף פּאַלעשיע א. נ. פֿון מאַרשאַל פּילסודסקי.

האָטמ. דאַבראָניץ האָט זיך געלאָזט איבערציינגען און צוליב דערזעלבער סיבה איז אַראָפּגענומען געוואָרען פֿון דער טאָג־אָרדנונג דער אַרחנונגס־רעגולאַמין פֿון שטאָטישען שעכטהויז, טאַקע ביי דעם דאָזיגען רעגולאַמין, האָבען די לאָדזשער „צער־בעלי־החיים'ניקעס" בעשלאָסען אויפֿצוהייבען די שחיטה־פֿראַגע און טון אַזוי ווי ס'איז שוין געטון געוואָרען אין אַנדערע שטאָט־ראַטען, דאָס הייסט אַריינטראָגען אַ צוגאָב־פּונקט, אַז די בהמות זאָלען פֿאַר'ן שעכטען בעטייבט ווערען. פֿערשטעהט זיך, אַז דאָס אָננעהמען פֿון אַזאַ פּונקט וואָלט געווען גלייך דערמיט, אַז די יודישע שחיטה ווערט פֿערווערט.

איצט איז ווידער אַנטשטאַנען אַ פֿראַגע, ווען דער שטאָט־פּרעזידענט איטזיש. גלאָזעק וועט ווידער צונויפֿרופֿען אַ זיצונג פֿון ביירט און אויב יאָ, צי וועט ער שטעלען אויף דער טאָג־אָרדנונג דעם רעגולאַמין פֿון שעכטהויז. וואָס שייך די ערשטע פֿראַגע מוז, לויט'ן רעגולאַמין פֿון ביירט, צונויפֿגערופֿען ווערען אַ זיצונג פֿון ביירט לכל הפּחות יעדען חודש (אויסער דעם חודש יולי), אַזוי אַז אין חודש אַפּריל וועט פֿאָרקומען אַ זיצונג פֿון ביירט. וואָס שייך ווידער צו די פֿראַגע וועט געשטעלט ווערען אויף דער טאָג־אָרדנונג, איז עס אָנגעוואָנג נאָר אין ווילען פֿון פּרעזידענט. די איניציאַטאָרען האָבען אָבער מורא, אַז דער רעגולאַמין וועט נישט קומען אויף דער טאָג־אָרדנונג און דעריבער גרייטען זיי אויף יעדען פֿאַל צו אַ ספּעציעלען פֿאַרשלאַג, וועלכער וועט שוין רעדען דירעקט וועגען אָפּשאַפֿען די יודישע שחיטה אין פּוילען.

קאָנפֿערענץ מיט אַלע צעכען און האַנדווערקער־אָרגאַניזאַציעס אין דער לאָדזשער האַנדוו.־קאַמער

וועגען שטייער־פֿראַגען, כאַלופּניקעס און לערן־יונגלעך

לויט דער איניציאַטיוו פֿון דער לאָדזשער האַנדווערקער־קאַמער איז פֿאָרגעקומען אַ קאָנפֿערענץ מיט די פֿאָרשטעהער פֿון אַלע צעכען און האַנדווערקער־אָרגאַניזאַציעס, אויף דער קאָנפֿערענץ זענען בעריהרט געוואָרען די פֿראַגע פֿון ענדערונגען און דער שטייער־געזעצגעבונג, כאַלופּניקעס־פֿראַגע און די פֿראַגע פֿון לערן־יונגלעך.

צו דער קאָנפֿערענץ איז געקומען דער נאַטשעלניק פֿון דער שטייער־אָפּטיילונג ביים פֿערבאַנד פֿון די האַנדווערקער־קאַמערן ראט קאָזלאָווסקי, וועלכער האָט אַרומגערעדט די לעצטע שטייער־פֿאַרשריפֿטען, וועלכע זענען נישט גינסטיג פֿאַר די האַנדווערקער, בעזונדערס אין דער הינזיכט פֿון אומזאַץ־שטייער און ריטשאַלט, דער רעפֿערענט האָט געפֿאָדערט רעפֿאָרמען ביים אויסקויפֿען פּאַטענטען, ער האָט אויך אַרומגערעדט די פֿראַגע פֿון די שטייער־זאַכענער.

דער רעפֿעראַט וועגען דער כאַלופּניקעס־פֿראַגע האָט געהאַלטען דער לייטער פֿון דער רעכט־ליך־שטייער אָפּטיילונג ביי דער לאָדזשער האַנדווערקער־קאַמער מאַג. בייגעלמאַן.

דער רעפֿערענט האָט אויפֿגעוויזען, אַז לויט די לעצטע צירקולאַרען נעהמט די פֿאָלקס־אינדוסטריע אַרום די אויסאַרבייטונג פֿון דאָרפֿישע זאַכען, וועלכע ווערען געאַרבייט נאָר אין דער געגענט בענער געגענד פֿון זאַקאָפּאַנער אויסאַרבייטונגען, לוי־וויטשער א. א. וו. פֿאָלקס־אינדוסטריע קען מען פֿיהרען נאָר מיט דער הילף פֿון קינדער, אייניקלעך און משפּחה־מיטגלידער אויב די פֿאַמיליע וואוינט צוזאַמען און פֿיהרט אַ בשותּפֿותדיגע ווירטשאַפֿט.

וואָס שייך כאַלופּניקעס קענען זיי נישט אָננעהמען קיין בעשטעלונג אויסער פֿון זיין פֿערלעגער, קען בעשעפֿטיגען נאָר אַ פֿרוי, קינדער און אייניקלעך, אויב זיי וואוינען צוזאַמען און פֿיהרען אַ בשותּפֿותדיגע ווירטשאַפֿט, דערביי טאָר דער אַרבייטס־לאָקאַל נישט געהערען צום פֿערלעגער וועלכער קען זיך אויך נישט אַריינמישען אין די אינערליכע אַרבייטען.

יעדער ס'האָט נישט די דאָזיגע בעדינגונגען דאַרף זיך מעלדען צו דער האַנדווערקער־קאַמער וועגען אַ קוואַליפֿיקאַציע־עקזאַמען, כדי צו בעקומען אַ האַנדווערקער־קאַרטע ביז'ן 30 יוני 1936, נאָך דעם טערמין וועלען געשלאָסען ווערען אַלע וואַרשטאַטען, וועלכע וועלען נישט האָבען קיין האַנדווערקער־קאַרטען.

ד"ר. דאַבאַש רעדט אַרום די פֿראַגע פֿון לערן־יונגלעך און ווייזט אָן, אַז די האַנדווערקער האַלטען זיך אָפּ פֿון צונעהמען לערן־יונגלעך, אַלע סיבות וואָס ווערען אַרויסגערוקט דורך די האַנדווערקער זענען נישט בערעכטיגט, ד"ר. דאַבאַש פֿאָדערט אויף די האַנדווערקער אָנצונעהמען וואָס מעהר לערן־יונגלעך, דערמיט האָט זיך די קאָנפֿערענץ פֿערענדיגט.

צו 7, 5 און 3 טעג אַרעסט

האָבען בעקומען די שלעגער פֿון די האַנדעלס־האַליעס אויף גייערס מאַרק

(אַ) עהערגעכטען האָט אַ גרופּע ענדעקישע כוליגאַנעס געמאַכט ווילדע אַוואַנטורעס אין די האַנדעלס־האַליעס אויף פּיעטרקאָווער 317, און נישט צוגעלאָזט קיין קונים צו יודישע סוחרים.

עס זענען אויסגעבראָכען געשלעגען — איז אָנגעקומען פּאָליציי, אַרעסטירט די אַוואַנטורניקעס און איבערגעגעבען זיי צו דער דיספּאָזיציע פֿון דער סטאַראָסטווע.

נעכטען זענען די פֿינסטערע חברה־לייט געשטאַנען פֿאַר'ן סטאַראָסטווע־געריכט, וואו 14 פֿון זיי זענען פֿערמשפּט געוואָרען צו אומבעדינגטען אַרעסט, און זענען טאַקי תּיכּף אַריינגעזעצט געוואָרען אין טורמע.

אויף 7 טעג אַרעסט זענען פֿערמשפּט געוואָרען: ראָמאַן טאַראַגאָווסקי (גראַבאָווא 20), יאַן סאַדאָווסקי (פּיענקנאַ 31), באָלעסלאַוו יוזעפֿיאַק (סענאַטאָרסקאַ 16), פֿעליקס טוואַרדאָווסקי (גראַבאָוואַ 27), עדוואַרד אַדאַמטשיק (סענאַטאָרסקאַ 19), ראָמאַן מישטשאַק פּיענקנאַ 72).

אויף 5 טעג אַרעסט זענען פֿערמשפּט געוואָרען: עוגעניאַ זוויאַזשינסקאַ (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 117), סטאַניסלאַוואַ טושטשינסקאַ (סענאַטאָרסקאַ 45) קאָנסטאַנטי וואָשטשיק (נאָווע סאָדי 67), ראָמאַן ציוויניק (טושינסקאַ 4), קאָנסטאַנטי מישטשאַק (פּיענקנאַ 79), יוזעף קאַטשמאַרעק (פֿעלשטינסקיעגאָ 12), מאַריאַן קודזשיצקי (כעלמאַנסקיעגאָ 10).

אויף 3 טעג אַרעסט איז פֿערמשפּט געוואָרען — סטאַניסלאַוו קאַטשמאַרעק (פֿון טושינסקאַ 12).

די אונטערהאַנדלונגען פֿון „ווידזעוו" מיט די קרעדיטאָרען

דער אויסגלייך מוז געשלאָסען ווערען אין חודש אַפּריל

דאָס האַנדעלס־געריכט האָט בעטראַכט דעם בעריכט פֿון די סינדיקען פֿון דער „ווידזעווער מאַנופֿאַקטור".

די פֿערוואַלטונג פֿון דער „אופּאַדלאָשטש"־מאַסע איז פֿערפּליכטעט געוואָרען דורכ'ן געריכט צונויפֿצורופֿען אין חודש אַפּריל אַ פֿערזאַמלונג פֿון די קרעדיטאָרען, כדי ענטגילטיג צו ערלעדיגען דעם פֿעריאָן פֿון די צייטווייליגע סינדיקען.

כדי אויסצופֿיהרען דעם געריכטס־בעשלוס פֿיהרט די פֿערוואַלטונג פֿון דער „אופּאַדלער" פֿירמע אויסגלייכס־אונטערהאַנדלונג לויט אַ אייגענעם פּראָיעקט, ער ווערט געהאַלטען בסוד. אַ טייל פֿון די קרעדיטאָרען זענען שוין איינגעגאַנגען אויפֿ'ן פּראָיעקט אין יאַנואַר 1935 אין פּאַריז, איצט ווערען געפֿיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט די איבעריגע קרעדיטאָרען, וועלכע זענען ביז איצט נישט איינגעגאַנגען אויף דעם אויסגלייך.

דער ערנסטער קרעדיטאָר פֿון דער „ווידזעווער מאַנופֿאַקטור" איז דער מלוכה־אוצר, וועלכע איז שוין אויך איינגעגאַנגען אויפֿ'ן אויסגלייך. די בעדינגונגען פֿון אויסגלייך דאַרף איצט בעשטעטיגען דאָס פֿינאַנץ־מיניסטעריום און האַנדעלס־מיניסטעריום.

אין בעריכט ווערט ווייטער געזאָגט, אַז די סינדיקען טוען אַלץ מעגליכע, כדי אויסצופֿיהרען די דעציזיע פֿון געריכט און דערפֿיהרען צום פֿול־שטענדיגען אויסגלייך אין פֿערלויף פֿון חודש אַפּריל.

דאָס געריכט האָט אָנגענומען דעם בעריכט און נאָכאַמאָל בעטאָנט, אַז אין פֿערלויף פֿון חודש אַפּריל מוז פֿערענדיגט ווערען דער פֿעריאָד פֿון די צייטווייליגע סינדיקען.

די נאָהענטסטע אַרבייטען פֿון קאָמיטעט

צו קעמפֿען געגען דער בעטלעריי

אינטערן פֿאָרזיץ פֿון וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָווסקי איז פֿאָרגעקומען אַ זיצונג פֿון דער ציווילער פֿערוואַלטונג צו בעקעמפֿען די בעטלעריי.

ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ פּרעזידיום פֿון פֿאָלגענדע פּערזאָנען: וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָווסקי, פּולק. פֿאָגעל, ד"ר קוויעטשינסקי, זשעפּקאָוויטש, נאַטש. וויסלאָווסקי, פּאַנגאַווסקי, פּריזע און וואַשלעווסקי.

ס'זענען געוועהלט געוואָרען 2 קאָמיסיעס: אַ פּראָפּאַגאַנדע־קאָמיסיע (קוויעטשינסקי, גלח נאָוויצקי, פּאַסטאָר קאָטולאַ, פּ. כּפּרי, ד"ר רוגער און אַדוו. פּרל. שומאַכער) און אַ ווירטשאַפֿטליכע קאָמיסיע (ראַאַבע, גערבוך, כאַדזינסקי, הורוויטש, היילבראָן, דאַבזשינסקי, ליבערמאַן, איזידאָרטשיק און בראַון).

דער נאָהענטסטער אַרבייטס־פּראָגראַם איז אַרויסצוגעבען אַן אויפֿרוף צו דער בעפֿעלקערונג, ערלעדיגען די פֿאָרמאַליטעטען וועגען די סטאַטוטען פֿון דער געזעלשאַפֿט און וועגדען זיך צום ה' וואָיעוואָדע וועגען דעם, אַז די פֿאַרשריפֿטען וועגען קאַמף מיט בעטלעריי זאָל זיין חל אויף דער גאַנצער לאָדזשער וואָיעוואָדשאַפֿט.

פֿון לאָדזשער קאָמיטעט צו העלפֿען די געליטענע יודען אין פּשיטיק

לויט דער איניציאַטיוו פֿון דער ראַדאָמער הילפֿס־געזעלשאַפֿט און אומגעגענד אין לאָדז, אָרגאַניזירט זיך אין אונזער שטאָט אַ הילפֿס־קאָמיטעט פֿון נאָר ברייטען פֿערנעהם לטובת די פּשיטיקער יודען.

די אָפֿיציעלע גרינדונג פֿון קאָמיטעט צו העלפֿען ס'האָבען צוגעזאָגט זייער בעטייליגונג פֿאָרשטעהער פֿון אַלע געזעלשאַפֿטליכע און פּאָליטישע גרופּירונגען אין לאָדז קומט פֿאָר היינט אין באַנקעט־זאַלען סוחרים־פֿעראיין (פּיעטראַקאָווער 10).

* * *

שבת פֿאַר קריאת התורה האָט הרב ... געהאַלטען אין דער ווילקער שוהל אַ לענגערע דרשה וועגען די טרויעריגע געשעהענישען אין פּשיטיק, רופֿענדיג די מתפּללים צו העלפֿען די געליטענע. ס'איז גלייך געזאַמעלט געוואָרען אַ גרעסערע סומע. אויסערדעם וועט דער שוהל־קאָמיטעט דיזוריר[ען] יעדען אָוונט פֿון 6—8 אָוונט אויף אָנצונעהמען נדבות.

* * *

אויף דער איניציאַטיוו פֿון די בעאַמטע פֿון דער „באַנק קופּיעצקע קרעדיטאָווי" אין די פּערזאָנען: שטייער, לופּט און זילבערשאַץ, איז געזאַמעלט געוואָרען לטובת די געליטענע יודען פֿון פּשיטיק אַ סומע 272 זלאָטיס.

ערשטע פֿאַבריק פֿון בירשטען און פּענדזלען
H. Schütz, Łódź,
Legjonów 14, tel. 215-53
עמפֿפֿעהלט בירשטען און פּענדזלען פֿון גוט־בעקאַנטער קוואַליטעט, וואָס איז בעצייכענט מיט אַן אויסגעצייכענטען שטעמפּעל צו נידריגע פּרייזען.
מען שום פֿוליעס בעזיצען מיר נישט

דעלעגאַציע פֿון „נות לחם" ביי'ם פּרעז. גלאָזעק

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעזוך, וואָס פּרעז. גלאָזעק האָט געמאַכט אין דער קיך פֿון „נות לחם" אויף סאָלנאַ 14 האָט קאָנסול מאַקס קאַן און מאַג. מ. באַלבערישסקי אַלס פֿאָרשטעהער פֿון דער אינסטיטוציע רעוויזיטירט דעם פּרעזידענט.

די דעלעגאַציע האָט אינפֿאָרמירט דעם פּרעזידענט וועגען דער טעטיקייט פֿון דער געזעלשאַפֿט אויפֿן געביט פֿון שטיצען די אָרימע יודישע בעפֿעלקערונג, דער פּרעזידענט האָט אויסגעדריקט זיין דאַנק די טוער און איינגעשריבען אין גאָלדענעם בוך פֿון דער אינסטיטוציע פֿאָלגענדעס: „אין צוזאַמענהאַנג מיט מיין בעזוך אין דער קיך פֿון „נות לחם" ווינש איך די אינסטיטוציע אַ גוטע ענטוויקלונג אין איהר אַרבייט מיט'ן „ראַטעווען יחידים־ראַטעוועט מען דעם כלל".

פֿון דער לאָדזשער עלעקטראָווניע

פֿון דער לאָדזשער עלעקטראָווניע טיילט מען מיט, אַז פֿאַר דעם חודש פֿעברואַר 1936 וועט אין הסכם מיט די פּאַראַגראַפֿען 75, 80, 81, 82 און 96 וועט בערעכענט ווערען פֿאַר איין קילאָוואַט־שעה פֿאַר ליכט 82,26 גראָשען און פֿאַר קראַפֿט 30,47 גראָשען.

יודישע פּליטים פֿון דייטשלאַנד

וואָס ווילען געניסען פֿון דער פּסח־הילף, האָבען זיך צו רעגיסטרירען ביז 20 ד. מ. טעגליך פֿון האַלב פֿינף ביז 5 נאָכמיטאָג ביי'ם קאָמיטעט סעקרעטער ציגעל־גאַס 19. שפּעטערע אָנמעלדונגען וועלען נישט אָנגענומען ווערען, מען דאַרף דעם פּאַס מיטנעהמען.

קיין ווילנע [?]
קיין רומעניען
אָבפֿאָהר דעם 26־טען מערץ
פּרייז 95 זל.
קיין פּאַלעסטינע
אויף פּסח און לעוואַנטינישע ירידים.
די שנעלסטע בעדינונג, דאָס ערלעדיגען אַלע אַרט פֿאָרמאַליטעטען.
אינפֿאָרמאַציעס:
Wagons Lits Cook
פּיעטריקאָווער 68
טעל. 170-70.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פֿאָלג. טעג!
גרויסער פֿרעהליכער פֿילם אונט. נאָמען:
„דאָס האָבען ליב מענער"
אין דער הויפּטראָל Tibor v. Halmay
— II —
גרויסע עראָטישע דראַמע א. נ.
„Z U Z U"
אין דער הויפּט־ראָלע:
Józefina BACKER
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 ביי טאָג.

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84
מיטוואך, דעם 18 מערץ ד. י. 9 אוונט
איינאיינציגער קאנצערט
פון אבערקאנטאר פון דער ווארשאווער סינאגאגע
א. בלעכאראוויטש
א. נ. נאזשיק פארטרעטער פון אבערקאנטאר נ. סיראטא
אין פראגראם: סינאגאגאלע שאפונגען, פאלקס-לידער און אפערן-אריעס.
בילעטן פון 54 גר. ביז 2 זל. אין קאסע פון פילהארמאניע ווי אויך אין די טערקישע צוקערניע, פיעטריק. 12

דאס פאלקס-ליד ביי יודען און ביי אנדערע פעלקער

א שמועס מיט דער קינסטלערין — איזא קרעמער

אין דער וואוינונג פון דירעקטאר ווערדיגער איז בייטאג פארגעקומען א פרעסע - קאנפערענץ מיט דער בארימטער זינגערין איזא קרעמער.

די קינסטלערין האט אין א געמיטליכען שמועס ארויסגעזאגט זעהר אינטערעסאנטע און אייגנארטיגע מיינונגען וועגן פאלקס-לידער און פארשידענע איינדרוקען פון איהרע רייזעס איבער דער וועלט. די קינסטלערין האט שוין אנגעשפארט אין די ווייטסטע לענדער מיט איהר ליד און פון אומעטום הערט מען וועגן איהר האט זעלבע: ענטוזיאסטישער ערפאלג.

וועגן איהרע רייזעס, זאגט די קינסטלערין, אז זינט צוויי יאהר וואוינט זי כמעט אויפ׳ן אקעאן. דאס טיט א בעגריף וועגן איהרע טריומף-קאנצערטען, וואס קומען פאר אין די פארשידענסטע לענדער וואס שיך דעם פאלקס-ליד, זאגט איזא קרעמער, אז קיין כייע פאלקס-לידער זענען נישט פארהאן. פאלקס-לידער זענען אלט און וואס עלטער, אלץ בעסער זענען זיי. אנ׳אויסנאהם איז איצט אין ראטען־רוסלאנד. דארט שרייבט מען איצט פאלקס-לידער אויף פאלקסטימליכע קאנוועס. איהנהאלט פון דער נייער צייט איינגעראמט אין סטיל און פארם פון פאלקס-ליד.

דאס איינציגע, וואס אינטערעסירט איינענטליך און ווירקט אין פאלקס-ליד, איז די מעלאדיע. דער ניגון איז בכלל די נשמה פון ליד.

„מען פרעגט מיך אפט, פארוואס איך זינג נישט אזעלכע לידער ווי „אלי אלי״ און „יודישע מאמע״. דערויף ענטפער איך, אז איך זינג נישט קיין ליד, וואס ענטהאלט וויינענדיגע ווערטער. מען דארף ווירזען אזוי ארויסצוברענגען א פרעהליך פאלקס-ליד, אז עס זאל ארויסרופען א טרער ביים צוהערער. דאס איז דער כח פון ריין מענשליכען, וואס ליגט אין פאלקס-ליד.

אויף דער פראגע, וואס פארא אונטערשיד עס איז פארהאן צווישען די פאלקס-לידער פון די פארשידענסטע פעלקער, האט די קינסטלערין געענט־פערט, אז אין יסוד איז נישט פארהאן קיין גרויסער אונטערשיד. אלע פאלקס-לידער שטאמען פון זעלבען — פרימיטיוו: פרייד, צרות, ליבע, טרויער און בענקשאפט.

די רעאליזאציע פון די זעלבע פרימיטיווען, איז אפהענגיג פון וואוילשטאנד פון די בעטרעפענדע פעלקער.

גליקליכע פעלקער, זינגען פרעהליכע לידער, און ווייניג גליקליכע — טרויעריגע מאטיווען.

די אריענטאלישע פעלקער פארנעהמען זיך אין זייערע פאלקס-לידער מיט גענויע בעשרייבונגען פון די זאכען, וואס זיי בעזינגען.

פארהאן א טאטעריש פאלקס-ליד „שיין מיידע־לע״ ווערט אין דעם ליד ארויסגעבראכט ווייניגער געפיהל און מעהר שילדערונג, פראי צו בעמערקען דערך אגב, אז ביי די טאטערן זינגען נאר מענער, פרויען טאנצען בלויז, אבער זינגען נישט.

„איך — שטעלט פעסט איזא קרעמער — זינג אמליבסטען וויג-לידער. גרויס איז דער אונטערשיד אינם אינהאלט פון די וויג-לידער ביי די פארשידענע פעלקער. אזוי, למשל, זינגט די פראנצויזישע מוטער אין וויג-ליד וועגן אמוזירען און פרעהליכקייט; די נעגער-מוטער דריקט אויס פאר איהר קינד אינם ליד א חיה׳שע ווארימקייט אדער מוטער-ליבע פון לוי־טער אויסערליכקייט.

די יודישע מוטער זינגט וועגן גייסטיגקייט, וועגן תורה, דאס קינד זאל זיין א צדיק, זאל זיין א כבוד פאר טאטע און מאמע און דער עיקר — זאל זיין א יוד און א פרומער־יוד. די יודישע מוטער זאגט זיך שטענדיג אין איהר וויג ליד וועגן די רעליגיעזע און נאציאנאלע מאמענטען.

איך האב מיך לעצטענס בעקענט מיט׳ן פויליר־שען פאלקס-ליד, אין דער איבערזעצונג. דער איינדרוק איז געווען א שטארקער. איך נעהם איצט אריין מעהרערע פוילישע פאלקס-לידער אין מיין רעפער־טואר. אין אמעריקא האב איך לעצטענס געזונגען אויף גראמאפאן-פליטען, פוילישע פאלקס-לידער.

די קינסטלערין האט אויך דערצעהלט וועגען איהר בעזוך אין ארץ ישראל. דער סך-הכל איז — ענטציקונג.

צום סוף האט איזא קרעמער דערצעהלט א קאר־מישען פאקט, וואס עס האט מיט איהר פאסירט אין טשיקאגא.

אויף צומארגענס נאך איהרס א קאנצערט, האט איהר אפגעשטעלט א צייטונגס-יונגעל און איהר דער־לאנגט א האלבען דאלאר. אויף איהר פראגע, וואס דאס בעדייט, האט ער געענטפערט, אז ער איז נעכ־טען געווען אויפ׳ן קאנצערט און זיך אריינגעקריגען אין טעאטער אויף „טאפע״, נאר אזוי ווי ער וויל נישט די קינסטלערין בע׳עוולה׳ן, בעצאהלט ער איהר מיט דעם האלבען דאלאר. צו דעם בעשלוס איז ער געקומען נאכ׳ן קאנצערט, פון וועלכען ער איז גע־ווען בעגייסטערט.

צו דער לאדזער בעפעלקערונג!

אויפרוף פון הילפס-פעראיין „תומכי-אורחים“

דער פעראיין „תומכי־אורחים“ האט בעשלאסען, אזוי ווי אלע יאהר, אויך אויף דעם היי־יאהריגען פסח אונטערצונעהמען א הילפסאקציע פאר בכבודע און ארימע פאמיליעס, ס׳וועט איינגעארדענט ווע־רען א פסח־אקציע פאר עטליכע הונדערט פערזאן און 1000 פאמיליעס וועלען בעקומען פראדוקטען אין נאטור אויף גאנץ פסח.

ווי אלעמען איז בעוואוסט, אז דאס היינטיגע יאהר די פרעקווענץ פון די מקבלים פילפאכיג גרע־סער ווי ביי די אלע ביז איצטיגע פסח־אקציעס. די נויט איז אויף דער יודישער גאס אויסערגעוועהנ־ליך און שרעקליך ביז גאר. דער אויסערליכער מענש קאן דאס גאר נישט בעגרייפען, נאר דער, וואס זעהט עס מיט די אייגענע אויגען. זיצענדיג א שעה אין הילפס - פעראיין „תומכי־אורחים״. טרויעריגע בילדער, אינם נהויליגער פון צוווייטען אינגעהוי־קערטע זקנים, אויסגעטרוקנטע פרויען בעטען זיך, דאס מ׳זאל זיי העלפען אין זייער נויט און שטיצען אויף דעם יום־טוב פסח — אויף דעם יום־טוב פון פרייהייט.

די פערוואלטונג איז אבער מאכטלאז. אין איצ־טיגען מאמענט זענען שוין פערשריבען קרוב 500 פאמיליעס און אזעלכע — וועלכע זענען ערשט פאר א יאהרען געווען נותנים פאר „תומכי - אורחים״ און אנדערע הילפס - אינסטיטוציעס.

און — די קאסע פון „תומכי־אורחים״ פוסטע־וועט פון די איינצעלנע געזאמעלטע גראשענס איז פארשטעהט זיך, שווער און אוממעגליך צוזאמענ־שטעלען די סומע, וואס איז נויטיג אויף אדורכצו־פיהרען אזא פסח - אקציע, וואס ס׳דארף איצט אר־דורכגעפיהרט ווערען אין לאדז.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער יודישער בע־פעלקערונג פון לאדז, אונטערשטיצט די פסח־אקציע פון „תומכי־אורחים״, וועלכע איז גוט בעקאנט דער ברייטער עפענטליכקייט פון די דורך איהר אדורכ־געפירטע פסח־אקציעס און טאוי ארום געבען די מעג־ליכקייטען די הונדערטער ארימע פאמיליעס צו האר־בען אויף פסח.

כדי צו קענען אדורכפיהרען די אקציע וועלען זיך צו אייך ווענדען דעלעגאציעס פון אונזערע ג. פרויען - קאמיטעט, פערוואלטונגס - מיטגלידער און ווירטשאפטס - קאמיסיע מיט ספעציעלע שפענדע - בלאקען, און מיר בעטען דאס יעדער זאל אקעגענ־טראגען זיין געהעריגע שפענדע פאר אונזער גרוי־סער פסח - אקציע.

מיר גלויבען אין רחמנות - געפיהל פון דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג און האפען, אז די לאדזער יודישע געזעלשאפט וועט אונטערשטיצען מיט א ברייטער האנד אונזער אייער אקציע.

די פערוואלטונג פון „תומכי - אורחים״.

רעגיסטראציע פון האנד-ווערקער-צעכען

(א) אין הסכם מיט דער פערארדענונג פון דער רעגירונגס־מאכט יועלן א צט דער אינדוסטריע אמט 1 אינסטאנץ ביי דער לאדזער זעלבסטפער־וואלטונג און בעזונדערע קרייז־סטאראסטוועס אדורכ־פיהרען א רעגיסטראציע פון האנדווערקער־צעכען וואס זענען טעטיג אינ׳ם געגעבענעם קרייז.

די רעגיסטראציע בעצוועקט איינצופיהרען א סטאבילען רעגיסטער פון האנדווערקער־צעכען.

די אנגעגריפענע אויף דער בלינדע קישקע ווערען פערהיטעט

דורך בענוצען אמנטאל אדער צוויימאל א וואך דאס אוי־בערזוכטע נאטירליכע ביטערוואסער Franciszka Józefa וואס ווערט רעקומען אויפ׳ן ניכטערן מאגען א סך גלאז פרעגט דאקטוירים, צו בעקומען אין אלע אפטייקען און קלער-אפטעקשנעס.

די וויכטיגקייט פון וויטאמינען צ.

ערשט נישט לאנג האט איינער פון בעקאנטע און בעוואוסטע פעדיאטארען, האלטענדיג פאר אנ׳אודיטאר־יום פון פרויען א פארטראג, פעסטגעשטעלט, אז צוליב דעם, וואס מ׳ערנעהרט זיך מיט פאמעראנצען, זענען גע־פאלען ביז א מינימום די אזוי גערופענע שקארבוט־קראנקהייט.

די דאזיגע קראנקהייט איז געווען אמאיסטען פער שפרייט ביי זויג-קינדער און מאטראסען, וועלכע ערנהע־רען זיך מיט נישט קיין פרישע גריכווארג און פרוכטען.

די וויטאמינען צ., וועלכע עס האבען אין זיך די דרום-פרוכטען און הויפטזעכליך יפו׳ער פאמעראנצען זענען פון פראפעסארען אנערקענט געווארען אלס ווירק־זאם מיטעל געגען די בייגער - קראנקהייטען. אויך איז בעוויזען געווארען, אז דאס ערנעהרען די קינדער אחן וויי־טאמינען צ. זענען פיזיש שוואך און בלאס, וואס איז א פועל יוצא צו ווייטערע קראנקהייטען, מחמת דעם קינדס קערפע־ל איז נישט גענוג ווידערשטאנדס-פעהיג.

אבערקאנטאר בלעכאראוויטש אויף א קאנצערט אין פילהארמאניע

הוינטיגען מיטוואך דעם 18-טען ה.ח. וועט אין פיל־הארמאניע זאל אויפטרעטען מיט א איינציגען קאנצערט דער בעריהמטער אבערקאנטאר א. בלעכאראוויטש, וועל־כער איז אנגאזשירט געווארען אין ווארשא אין נאזשיק׳ס שוהל אלס סיראטא׳ס נאכפאלגער.

ה׳ בלעכאראוויטש וועט אויספיהרען די שענסטע שאפונגען פון סינאגאגאלער און פאלקס-מוזיק.

דער אויפטריט פון דעם גלענצענדען זינגער און חזן וועט זיכער זיין א סענסאציע פארן לאדזער פובליקום.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

פירטע און לעצטע וואך „יאשע קאלבי״ געשפילט פון מאריס שווארץ מיט זיין קונסט - טעאטער

דער אומבעשרייבליכער דערפאלג פון „יאשע קאלב״ וועלכע איז שוין ארוים און איבערגעשטיגען די געווענ־ליכע כללים פון „א שלאגער״ פיעסע, די ווארימקייט און הארציגקייט, מיט וועלכע דער לאדזער עולם נעמט אויף מאריס שווארץ שפילען און זיין קינסטלערישען אנסאמבל, האט מיטגעווירקט, אז מאריס שווארץ, זאל זיך בעמיהען — נישט קוקענדיג אויפ׳ן געלד-שאדען, וואס דאס איבערטראגען די גאסטראלען אין די אנדערע שטעט קאסט אפ — פערלענגערן דא ביי אונז אין לאדז די פאר־שטעלונג „יאשע קאלב״ אויף נאך א וואך — ביז׳ן 22-טען מערץ.

בילעטען אויף די ווייטערדיגע פארשטעלונגען אין קאסע פון טעאטער.

אונגעוועהנליכער סוקצעס פון איזא קרעמער אין פילהארמאניע

דער נעכטיגער קאנצערט פון איזא קרעמער איז אראפ מיט אנ׳אונגעהויערן ערפאלג. דער זאל איז געווען איבערפולט. צו די אפלאדיסמענטען איז גאר נישט גע־ווען קיין סוף. פיל נומערן האט די קינסטלערין געמוזט ביסירען.

היינט קומט פאר דער לעצטער געזעגנונגס-קאנצערט פון דער בעריהמטער זינגערין און א פולשטענדיג נייעם פראגראם.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישן פוילישען טעאטער ווערט היינט 12 בייטאג געשפילט פאר קינדער „בעקסא״. 4 נאכמיטאג „טראפיקא פאני געגעראלאווע״. אין אוונט — „זשאל־ניערזש אי באחאטער״. מיט ווענגערקא אין דער הויפט־ראלע.

פארזיצענדער פון לאדזער „מזרחי“ משה הערמאן

פאהרט היינט קיין ארץ ישראל

היינט 10,32 א זייגער פריה (פאבריקס-וואקזאל) פערלאזט אונזער שטאט, בכדי צו בעזע־צען זיך אויף שטענדיג אין ארץ ישראל דער בע־וואוסטער לאדזער כלל-טהוער און פארזיצענדער פון לאדזער „מזרחי“ משה הערמאן.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז פערגאנגענע וואך פארגעקומען א פייערליכער אבשידס-אוונט פאר׳ן ענגען קרייז פון די אנפיהרענדע מזרחי-קרייזען.

אלס צייכען פון דאנק פאר זיין מיפולע אר־בייט פאר׳ן לאדזער „מזרחי“, האבען די גבאים פון דער שוהל „שערי מזרחי“ ביי׳ם „מזרחי“ איינגע־שריבען דעם חשוב׳ן עולה אינ׳ם „ספר הזהב פון קרן קימת לישראל“ אין ירושלים.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: סאדאווסקא (נעגרזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאדא 15), מ. קארלין (פילסודסקיעגא 54), ר. רעמבעליג־סקי (אנדזשעיא 28), י. כאנדזשינסקי (פעטריקאווער 165), ע. מילער פעטריקאווער 46), נ. אנטאניע־וויטש (פאביאניצער 56).

שווארץ-שבת פאר זיך...

(א) אינ׳ם שטעטעל ביאלקאוו. קאנינער קרייז איז ארגאניזירט געווארען אנ׳אומלעגאלע פערזאמלונג פון דער ארטיגער ענדעציע. די פער־זאמלונג איז אויפגעלייזט געווארען, און פאליציי האט ארעסטירט דעם „ארגאניזאטאר“ פון דער פערזאמלונג, איינעם סטאניסלאוו גזשיבעק און דעם „פרעלעגענט“ פעליקס אלעניטשאק פון [illegible]עשנא.

טאטעשי און טאכטערשי...

(א) נעכטען זענען אין לאדזער קרייז-געריכט געמשפט געווארען פאר׳ן פיהרען א שאנד-הייזעל אויף מלינארסקא 19 און אויסנוצן זייערע „ווייסע שקלאפען“ דער 54-יאהריגער אהרן ארנאוויטש און זיין טאכטער דינה ארנאוויטש.

ד״ר העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט,
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

צאהן-ארצט
J. KARMAZYN
Południowa 2
tel. 114-36.
נעמט אן פון 9—1 און פון 3—7 אוונט

שיין מריז ביי קערש.
סקווערא 51
מיט פאריזער שרינדן
און פערטיגע שייטלן

פילם-מייסטערווערק פון צארישען רוסלאנד
„שווארצע אויגען״
רעזשי: W. Turzański אין די הויפטראלען: Simona Simone
Harry Baur, א רוסישער כאר מיט דער בעריהמטער W. Massalska
אין דער שפיק. בעקאנטער רוסישער באלעט Dikilewa
אנהייב 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 בייטאג.

קלאנג-קינא-טעאטער
„SZTUKA“
קאפערניקא 16.
טעל. 140-72.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונט.
זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

Dr. med.
I. TENENBUM
אקושער-גינעקאלאג
פילסודסקיעגא 15,
טעל. 206-75.
נעמט אן פון 8 10 פריה און פון 4-8 אוו.

LAKARZ-DENTYSTA
S. Bergman
Al. Kościuszki 39, tel. 148-24.
נעמט אן פון 10—1 און פון 4—7 נאכמ.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האריץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

[illegible] פאר לאדז און פראווינץ!
קאמיסיאנס-לאגער
פון פערשידענע מאדערן
מעבעל
[illegible] און בענוצטע, ווי אויך היגיענישע [illegible], קאזעטקעס, מאטראצן [illegible] דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די בילינסטע פרייזען נור ביי
א. ווייצמאן,
[illegible]שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00.
[illegible] איך קויף אויך פערשידענע געניצטע מעבעל, דיוואנעס, נייי-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען א.ז.וו.

D^r. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6 שעראפיצן 37 (בענעדיקטא)
נעמט אן פון 5—7 נאכמ.

ד״ר יעקב האנדזעל
ספעצ. פון ארטאפעדישע (קנאכען-און גלענקען-קראנקהייטען)
Sienkiewicza 20
Tel. 141-41. פון 4—7 אוונט.

Dr. I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספעציאל-ארצט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
קווארץ-לאמפ, — ראדיקאלע בעזייטיגונג פון איבעריגע האר.
נעמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר ניערן בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

א געלעגענהייט, וואס איז נאך נישט געווען! פון 16-טען מערץ ד. י. 14 בילליגע טעג פון פערלא[...]

פון דאמען= **שיך** און הערען=

פון די העכסטע קוואליטעטען לעדער, עלעגאנטסטע אויספערטיגונג, צו רעוואלוציאנס=נידריגע פרייזען

LEOPOLD FULDE

Piotrkowska 121, tel. 171-20 egz. od 1896 r.

פון 16-טען ד. ח. הויבען מיר אן **שטרימפ** און **שיך** אוואנס פון וואל-שטאפן

צו ספעציעל פערקלענערטע פרייזען

KONSUM "PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ראקוטשינער 54. צופאהר מיט די טראמווייען 10 או[...]

ליגע=קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

אנהויב פון די סעאנסען 5 נאכמיטאג.

היינט און פאלג. טעג !!! נייער וואונדערבארער ארץ-ישראל-פילם

צו א נייע לעבען

רעזשיסער: יהודה לעמאן
מוזיק: באריס מארקא[...]
קאמפאז.: דניאל סאמבו[...]
געזונגען אויף מוזיק באלעסלאוו ראסא[...]

דער דערמאנטער פילם, וועלכער האט דורכגעמאכט א טריאומף-וועג איבער אמעריקא און ענד. לענדער אין איראפע איז בעשאנקען געווארען אויף דער איי[...] פילם-אויסשטעלונג אין ווענעדיג מיט א גאלדענער אויסצייכנונג, איז רעאליזירט געווארען אין אויפטראג פון „קרן-היסוד" דורך דער פילם-געזעלשאפט „אוריו[...] ארץ-ישראל צוזאמען מיט'ן „פאקס-פילם" (אמעריקא). אין דער גאנצער וועלט איז דער פילם „צו א נייע לעבען" אויפגענומען געווארען מיט בעגייסטערונג. די[...] וועלט-פרעסע האט וועגן דעם פילם געשריבען בעגייסטערטע ארטיקלען. דער פילם „צו א נייע לעבען" איז געזעהען געווארען פון הונדערטער טויזנטער [...]
אין ווארשא איז דער פילם דעמאנסטרירט געווארען פאר'ן מלוכה=פרעזידענט, מיניסטאָרן און הויכע פערזענליכקייטען, וועלכע האבען אויסגעדריקט בעוואונדערונג פאר'ן פילם און די דערגרייכונגען פון א"י [...]

איבערציהונגען אין ארץ=ישראל

און עקספעדיציעס נאך

איך געזאמעלטע וואגאנען ערלעדיגט

שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזען

„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.

oddział w Łodzi Narutowicza 13

tel. centrala: 250-15.

Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

פערטרעטונג:

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na dostawę 700 metrów sześciennych kamienia polnego, wielkość od 20 do 50 cm we wszystkich kierunkach, na betoniarnię miejską w Łagiewnikach.

Warunki ogólne, wzór umowy i oferty otrzymać można w Wydziale Technicznym, Plac Wolności Nr. 14, pokój Nr. 36, w Referacie Gospodarczym Oddziału Drogowego w godz od 11,30 do 13-ej.

Oferty z oznaczeniem ceny jednostkowej oferowanego materjału składać należy w Wydziale Technicznym pokój Nr. 44. do dnia 30-go marca 1936 roku do godz 12-tej, w kopertach podwójnych, zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta do przetargu na dostawę kamienia polnego".

Koperta zewnętrzna winna zawierać dowód złożenia wadjum do depozytu Zarządu Miejskiego oraz drugą kopertę, zawierającą ofertę, podpisane warunki ogólne i wzór umowy

Wadjum w wysokości 3% od oferowanej sumy może być złożone w gotówce lub w wartościach, wymienionych w warunkach ogólnych przetargu.

Oferty mogą być składane na całość dostawy, t. j. na 700 m³.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 30 marca 1936 roku o godzinie 12,15 w pokoju Nr. 29.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, prawo powierzenia tylko częściowej dostawy, jak również prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Oferty, nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą.

Zaznacza się, że na kopercie zewnętrznej nie może być ujawnione nazwisko oferenta. —

Zarząd Miejski w Łodzi.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פערשידענעס

ווער ס'וויל זיין געזונד, מוז קומען עסען די בעסטע און גע[...] האפטסטע מיטאגען צו גאנץ ביליגע [...] אין דעם בעוואוסטען היגיענישען רעס[...] פון הערמאן לעווינסקי, לאדז, [...] סקיעגא 39, פראנט, 2. שט. טעל. [...] בעת'ן מיטאג ראדיא-קאנצערט א[...] גאנצער וועלט.

אכטונג! דער ניי-רעמאנ[...] ענגלישער זאל (וואולטשאנ[...] מיט א שענעם מענער-זאל מיט א [...] היגיענישער כשר'ער קיך. מיט די [...] געשירען און טיש-בעשטעק [...] נענעבען אויף חתונות נאך פאר [...] אלע 1-טער מאי 2. קומט און [...] צייגט אייך!

אכטונג! ווער ס'וויל האבן [...] גאנצע היטען אויף Hückel [...] פאסאנען, יודישע בעסערע היט[...] כענע און סאמטענע, אלע שיקע[...] היטלעך נור אין דער בעוואוסט[...] „שערלאנס", פיעטריקאווער 10. [...] איבערצייגט אייך! שבת איז מיין [...] געשלאסען.

[...] najelegantsze garnitury pod[...] [...]owszych fasonów po 45 zł. [...]wany zakład krawiecki H. Gór[...] [...] Piłsudskiego 50, lewa oficyna, [...], parter.

דער געפינער פון די דא[...] וואלף טרייסטער, שרודמיעסקא [...] געבעטען אפצוגעבען געגען [...]

געלעגענהייטליכער פערקויף פון [...] קאמפלעטען און איינצעל צו זע[...] פרייזען. אויך ווערט געקויפט [...] געס, פארצעלאן א. ד. גל. אנדזשעי[...] אין קעלער

בעקאנטמאכונג! צוליב'ן קריזיס [...] ניר איך מענער-היטען פוצ'ן [...] פאסאן פאר 1 זל. רעיעלע אויס[...] קילינסקיעגא 28.

צו פערקויפען א קראפט-[...] אויף 4 פונקטען, ווי אויך אוי[...] א האלבען לאקאל מיט א וויטרי[...] דערוויסען זיך ביי מאמאלא, [...] מיעסקא 7.

איך נעהם אן צו זיימען [...] און שטעקלאטשען, ווי אויך ווי[...] אויף אבערלאך, ביי שאפירא, [...] וו. 31 צו קאנקורענץ-פרייזען.

פרייע פאסטענס

עס ווערט געזוכט א פערקויפערין מיט גוטע רעפערענצען אין א סאדע-וואסער-געוועלב. אפערטען אין אדמינ. אונטער „פערקויפערין"

ס'ווערט געזוכט אן'אבערמאשינער צו דאמען-מאגאזין, ביי לאנדא, קאמיענא 6.

ס'ווערט געזוכט א יונגעל צו צו-טראגען צייטונגען אויף אנגעוויזענע שטעלען. פילע בעקעס יונגע און קליינעם גע-האלט. בעפארצוגט פראווינצער. צו ווענדען זיך זשגאווסקא 5, ביים צייטונגס-פער-קויפער

ראקאלען

א צימער צו פערדינגען אויף א פרעצאווניע אויף וואלבארסקא גאס. צו ערפאהרען אויף דער זשידאווסקא 9, ביי לובינסקי.

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר א יונגערמאן איז אבצוגעבען. פאמאר-סקא 14, אין הויף, 2. שטאק, ביי לאסקי.

א געוועלב אויף מצות צו פער-דינגען אויף לימאנאווסקיעגא 1. צו ער-פאהרען ביים ווירט אויפ'ן ארט.

צו פערדינגען פון זאפארט א וואוי-נונג פון 3 שטיבען און קיך, 2. שטאק, דירעקט פון ווירט. צו ערפאהרען 11-טער ליסטאפאד 16, ביים וועכטער

3 שטובען און קוך מיט אלע בעקוועמליכ-קייטען פון זאפארט צו פערמיטען, גלובנא 57 צו ערפאהרען ביים וועכטער, טעל. 201-64.

א צימער מעבלירט פון 2 פענסטער זוניג, איז אבצוגעבען פון זאפארט. צו ערפאהרען 11. ליסטאפאד 31, וו. 24.

אבצוגעבען א מעבלירט צימער, נישט קרעמפירענדער איינגאנג מיט בע-קוועהמליכקייט פאר 1 אדער 2 פערזאן. פילסודסקיעגא 27, וו. 21.

Miejsce do spania dla młodego pana przy inteligentnej rodzinie Pomorska 22, m. 25.

סוחרים, ליב האבענדיג ריין, בע-קוועהם, נעכטיגען אלע ביי צוקער, לאדז קילינסקיעגא 41. א נאכט-לעגער 1.25 א צימער 1.50 זל.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעלעפאן 246-09.
נעהמט אן פון 8—4 אווענד.

וויכטיג נייעס

פאר לאנג-געקליידעטע בעפעלקערונג!

איהר דארפט שוין נישט טראגען קיין טאנדייט=מלבושים דען איך דער געוועזענער געשעפטס-אנפיהרער פון דער געוואוסטער פירמע ח. מענדראווסקי האב צוליב זיין אפרייזע נאך ארץ-ישראל ערעפענט א געשעפט פון

יודישע לאנגע מלבושים

מיט גוטע בעסטעלטע ארבייט און גאראנטירטע צופרי-דענהייט אויך פאר נישט טייערע פרייזען ווי טאנדייטער איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער אלערליי יודישע מלבושים אויך גאנצע אויסשטייער פאר חתנים. — אויף פערלאנג ווערט אויסגעפערטיגט און געליפערט פאר 24 שעה. געדענקט די אדרעס

א. ווארטסקי און י. זיסהאלץ

פולנאצנא 5 אין הויף. סאלידע בעדינונג ביליגע פרייזען! פאר עלעגאנט געקליידעטע! אין מיין געשעפט ווערט אויסגעפערטיגט מלבושים לויט די נייעסטע פאסאנען.

Dla osób **CIĘŻKO SŁYSZĄCYCH!!**

Niebywała rewelacja!!
Nowe modele aparatów akustycznych które przywrócą Wam radość życia!
Prosimy przekonać się!!

Czy wiecie że możliwe jest słyszenie przy użyciu kości jako przewodu? Nasz specjalista zademonstruje Wam to ostatnie niebywałe odkrycie i udzieli porad bez żadnego zobowiązania i kosztów, dnia 20 i 21 marca (piątek i sobotę) od godz. 10—1 i od 3—6-tej, w firmie

R. Ritter, Łódź, Piotrkowska 85, tel. 214-54.

Oczekujemy Was napewno, leży to we własnym Waszym interesie, Prospekty bezpłatnie.

אנאנסען אין פאלקסבלאט האבן גרויס ערפאלג

רעטשניצע

פאר ווייבערלישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.

א בעראטונג 3 זל.

Uwadze Panów Gospodarzy domów, fabryk, sklepów żelaza i farb!

Tel. 194-33

CMENTARNA 9

Nasze składy zaopatrzone są stale w dużych ilościach świeżego transportu **Wapna, cementu, gipsu, maty trzcinowej, kredy w kawałach** (dla celów fabr. i chem.) **papę, smołę, cegłę** (ręczn. i pras.) **carbolineum** oraz **WĘGIEL** po zł. 4.25 koks i drzewo

Przyjmujemy zleceniowe zamówień również telefonicznie

Cmentarna 9, tel. 194-33

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

Lekarz Dentysta

Jakób Botwinik

וועלכער האט געארבייט איז דער קראנקען-קאסע 12 יאהר ספעציעל אויף ציין-ציהען און האט אנ'איגענע לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין, נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—11 אווענד אויף נארו-טאוויטשא 13 צוגענגליכע פרייזען. פאר אר-בייטסלאזע הנחה.

Dr. med.

Cecylja Finkler

קינדער-קראנקהייטען

אלטער מארק 15, טעל. 108-54.

הילף און רפואה פאר ברוך=קראנקע

(רופטורען) אויף בייוינקעל, נאפעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערהרימונגען פון רוקענבייז (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט-פיס. דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און גע-פעהרליך. דורך מיין מאָדערנע ערפונדענע ספע-ציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפער-ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפע-ראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפו-טירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

ביים בראכלאזען יעך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווער-זיטעטס-פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped **NATAN RAPAPORT**

מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.